

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Rhaglen Mesur Plant Cymru 2013/2014

Awdur

Linda Bailey Ymgynghorydd Iechyd Cyhoeddus/
Cudd-wybodaeth Iechyd

Echdynnu data Louise Richards
(Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru)

Dadansoddi data Holly Walsh (Dadansoddwr
Arweiniol) Mari Jones, James Allen, Gareth Davies,
Andrew Dring

Diolchiadau

Llawer o ddiolch i deuluoedd a phlant a gymerodd
ran yn y Rhaglen ac i staff y byrddau Iechyd sydd
wedi cefnogi'r Rhaglen ledled Cymru.

Diolch i Rhys Gibbon, Judith Greenacre,
Ciaran Humphreys, Dyfed Huws, Teri Knight a
Nathan Lester yn yr Is-adran Cudd-wybodaeth
Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru am gyngor wrth
ddrafftio'r adroddiad. Diolch hefyd i staff y Rhaglen
Mesur Plant - Helen Crowther a Maggie Grayson.

Manylion cyhoeddi

Teitl: Adroddiad Rhaglen Mesur Plant Cymru
2013/14

Cyhoeddwr: Ymddiriedolaeth GIG Iechyd
Cyhoeddus Cymru

Dyddiad: Mai 2015

ISBN: 978-1-910768-03-7

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:
Y Rhaglen Mesur Plant

Rhif ffôn (02920) 827 630

Ebost: rhaglenmesurplant@cymru.nhs.uk.

Gwefan: [www.iechydcyhoedduscymru.org/
mesurplant](http://www.iechydcyhoedduscymru.org/mesurplant)

© 2015 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.
Gellir atgynhyrchu'r deunydd sydd yn y ddogfen hon heb
ganiatad ymlaen llaw ar yr amod y caiff hynny ei wneud
yn gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun
camarweiniol.

Dylid cydnabod Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus
Cymru.

Mae'r hawlfraint o ran y trefniant teipograffyddol,
y dylunio a'r diwyg yn eiddo i Ymddiriedolaeth GIG
Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Rhagair

Mae'n bleser mawr gennyf gyflwyno trydydd Adroddiad Blynyddol Rhaglen Mesur Plant Cymru ar gyfer 2013-14.

Rwy'n ddiolchgar i'r holl deuluoedd ledled Cymru sydd wedi caniatáu i'w plant gymryd rhan yn y gwaith pwysig hwn, ac i'n cyfeillion yn y byrddau iechyd sydd wedi cefnogi'r rhaglen. Mae'r gwaith tîm gwyb hwn wedi rhoi'r wybodaeth fwyaf dibynadwy a chyfoes inni am dwf plant yng Nghymru.

Mae'r adroddiad hwn yn bwysig oherwydd ei fod yn dweud wrthym beth yw maint yr her y mae'n rhaid inni ei goresgyn. Gall plant sy'n ordev wynebu problemau cymdeithasol ac emosiynol. Mae gordewdra mewn plentyndod yn aml yn parhau ar ôl tyfu'n oedolyn, gan arwain at broblemau iechyd cysylltiedig megis diabetes math 2, clefyd yr afu/iau, cyfraddau uwch o glefyd y galon, a rhai mathau o ganser.

Mae'r dystiolaeth o ran yr hyn y gallwn ei wneud i fynd i'r afael â'r her hon yn glir. Ni fydd camau gweithredu untro wedi'u hanelu at atal gordewdra yn sicrhau'r newid mawr a pharhaus sydd ei angen arnom. Mae gordewdra yn broblem gymhleth sy'n gofyn am atebion cydgysylltiedig ar draws y gymdeithas gyfan.

Mae angen 'dull systemau' arnom er mwyn mynd i'r afael â gordewdra. Mae angen atebion arnom sy'n gweithio ar draws rhwydwaith mawr a chymhleth o ffactorau. Ymysg y ffactorau hyn mae ein gwleidyddiaeth, ein diwylliant a'n hamgylchedd. Maent yn cynnwys amgylchiadau economaidd-gymdeithasol pobl a dylanwadau cymdeithasol, y cyfryngau, ymddygiad unigol ac ymddygiad grŵp, a seicoleg.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi cydnabod yr angen i fabwysiadu dull systemau yn ein Cynllun Strategol ar gyfer 2015/18. Ceir saith blaenoriaeth yn ein cynllun, a bydd y ddwy flaenoriaeth gyntaf yn hanfodol er mwyn mynd i'r afael â gordewdra ymysg plant:

- *mabwysiadu a gweithredu systemau amlasiantaeth i gyflawni gwelliannau sylweddol yn iechyd y cyhoedd*
- *gweithio ar draws sectorau i wella iechyd ein plant yn ystod y blynyddoedd cynnar*

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gweithio'n agos gyda'n partneriaid i ymateb i'r her gordewdra ymhlith plant. Rhan bwysig o'r gwaith hwn yw cael gwybodaeth dda am fesuriadau plant oherwydd gallwn adnabod tueddiadau a phatrymau twf plant dros gyfnod o amser.

Rwy'n gobeithio y bydd yr adroddiad hwn eleni mor ddiddorol i chi ag y mae i mi.

Tracey Cooper

Prif Weithredwr Iechyd Cyhoeddus Cymru

Cynnwys

Ffigurau a thablau	3	4.8 Ethnigrwydd	36
Talfyriadau	5	4.9 Dadansoddiad trefol/gwledig	37
1. Crynodeb a negeseuon allweddol	7	4.10 Taldra isel	40
Negeseuon allweddol	7	4.11 Cymariaethau â Lloegr	40
2. Cyflwyniad	8	Atodiad 1 Dulliau a gwybodaeth dechnegol	43
2.1 Pwy sy'n cael ei fesur?	8	Y broses fesur	43
2.2 Sut y caiff y canlyniadau eu dadansoddi?	8	BMI oedolion	43
2.3 Ai rhaglen sgrinio neu raglen cadw gwyliadwriaeth yw hon?	9	Dosbarthu BMI plentyn	43
2.4 Pam cael rhaglen cadw gwyliadwriaeth?	9	Pa gofnodion sy'n cael eu cynnwys?	44
2.5 Her gordewdra	9	Ataliad ar gyfer niferoedd bach	44
3. Gwybodaeth am y Rhaglen Mesur Plant	11	Cyfyngau hyder ac arwyddocâd ystadegol	45
3.1 Nodau	11	Cofnodi ethnigrwydd	46
3.2 Safonau a Chanllawiau'r Rhaglen Mesur Plant	11	Ardaloedd cynnyrch ehangach (SOA)	47
3.3 Hanes y rhaglen yng Nghymru	12	Dadansoddiad yn ôl amddifadedd	47
3.4 Ymestyn y Rhaglen Mesur Plant	12	Dosbarthiad gwledig/trefol	47
3.5 Ffactorau a effeithiodd ar y Rhaglen Mesur Plant yn 2013/14	14	Atodiad 2 – Sampl o siartiau canradd	48
4. Y canlyniadau	15	Atodiad 3 – Tablau cyfeirio	50
4.1 Cyfranogiad	15	Atodiad 4 – Dosbarthiad taldra, pwysau a mynegai màs y corff	55
4.2 Pwysau iach	18	Atodiad 5 – Mapiau a siartiau ychwanegol	58
4.3 Dan bwysau	21	Cyfeiriadau	67
4.4 Dros bwysau neu'n ordew	22		
4.5 Gordewdra	27		
4.6 Cymhariaeth â blynyddoedd blaenorol (2011/12 a 2012/13)	31		
4.7 Rhyw	33		

Ffigurau a thablau

Rhaglen Mesur Plant Cymru 2013/2014

Ffigur 1 Cyfran y plant a symudodd ar draws categorïau pwysau rhwng 2008/9 a 2012/13 (cysylltu data)	13	Ffigur 18 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Cymru ac awdurdodau lleol, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2012/13 a 2013/14, gan ddangos newidiadau rhwng y ddwy flynedd	28
Ffigur 2 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, Cymru a byrddau iechyd	15	Ffigur 19 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Cymru a byrddau iechyd	29
Ffigur 3 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, Cymru ac awdurdodau lleol	16	Ffigur 20 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, cwintellau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	29
Ffigur 4 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, cwintellau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	17	Ffigur 21 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Cymru a byrddau iechyd, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	30
Ffigur 5 Cyfran y plant sydd â phwysau iach, 2013/14, plant 4 i 5 oed	18	Ffigur 22 Plant 4 i 5 oed yn ôl categorï pwysau, Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, cymhariaeth rhwng 2011/12, 2012/13 a 2013/14	31
Ffigur 6 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd â phwysau iach neu sydd dan bwysau, Cymru a byrddau iechyd	19	Ffigur 23 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, y pumedau â'r amddifadedd lleiaf a mwyaf yng Nghymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	31
Ffigur 7 Cyfran y plant 4/5 oed sydd â phwysau iach neu sydd dan bwysau, y Rhaglen Mesur Plant, Cymru ac awdurdodau lleol, 2013/14	20	Ffigur 24 Canran y newid ymysg plant 4 i 5 oed sy'n ordew neu dros bwysau, Cymru ac awdurdodau lleol, Rhaglen Mesur Plant Cymru, cymhariaeth rhwng 2012/13 a 2013/14	32
Ffigur 8 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd â phwysau iach neu sydd dan bwysau, cwintellau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	21	Ffigur 25 Canran y newid ymysg plant 4 i 5 oed sy'n ordew neu dros bwysau, Cymru a byrddau iechyd, Rhaglen Mesur Plant Cymru, cymhariaeth rhwng 2012/13 a 2013/14	33
Ffigur 9 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, 2013/14 plant 4 i 5 oed	22	Ffigur 26 Categorïau pwysau ymysg merched 4 i 5 oed, canran yn ôl awdurdod lleol	34
Ffigur 10 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru ac awdurdodau lleol	23	Ffigur 27 Categorïau pwysau ymysg bechgyn 4 i 5 oed, canran yn ôl awdurdod lleol, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2013/14	35
Ffigur 11 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru a byrddau iechyd	23	Ffigur 28 Data ethnigrwydd o Raglen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed, 2013/14	36
Ffigur 12 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed fesul MSA	24	Ffigur 29 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, grwpiau ethnig	37
Ffigur 13 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, cwintellau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	25	Ffigur 30 Cyfran y plant sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd ar gyfer 2011/12, 2012/13 a 2013/14	38
Ffigur 14 Cyfran y bechgyn 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, cwintellau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	25	Ffigur 31 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd ar gyfer 2011/12, 2012/13 a 2013/14	38
Ffigur 15 Cyfran y merched 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, cwintellau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	26		
Ffigur 16 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru a byrddau iechyd, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	26		
Ffigur 17 Cyfran y plant sy'n ordew, 2013/14, plant 4 i 5 oed	27		

Ffigur 32 Cyfran y plant sy'n byw mewn ardal wledig lai gwasgaredig sydd dros bwysau neu'n ordew, byrddau iechyd Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	39	Ffigur 52 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Betsi Cadwaladr	65
Ffigur 33 Cyfran y plant sy'n byw mewn ardal wledig wasgaredig sydd dros bwysau neu'n ordew, byrddau iechyd Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	39	Ffigur 53 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Hywel Dda	66
Ffigur 34 Cyfran y plant sy'n byw mewn ardal wledig lai gwasgaredig sydd dros bwysau neu'n ordew, byrddau iechyd Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	40	Tabl 1 Cyfranogiad yn Rhaglen Mesur Plant Cymru ers 2011/12	15
Ffigur 35 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, Cymru, Lloegr a rhanbarthau Lloegr, 2013/14	41	Tabl 2 Cyfraddau categorïau pwysau Cymru yn ôl rhyw	33
Ffigur 36 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru a Lloegr, Rhaglen Mesur Plant Cymru a'r Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant (Lloegr), 2013/14	42	Tabl 3 Data allweddol o Ralgen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed	36
Ffigur 37 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru, Lloegr, a rhanbarthau Lloegr Rhaglen Mesur Plant Cymru a'r Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant (Lloegr), 2013/14	42	Tabl 4 Cofnodi ethnigrwydd	46
Ffigur 38 Dosbarthiad pwysau (kg) ymysg bechgyn 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14	55	Tabl 5 Ardaloedd cynnyrch ehangach	47
Ffigur 39 Dosbarthiad pwysau (kg) ymysg merched 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14	55		
Ffigur 40 Dosbarthiad taldra (cm) ymysg bechgyn 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14	56		
Ffigur 41 Dosbarthiad taldra (cm) ymysg merched 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14	56		
Ffigur 42 Dosbarthiad mynegai màs y corff (BMI) ymysg bechgyn 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14	57		
Ffigur 43 Dosbarthiad mynegai màs y corff (BMI) ymysg merched 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14	57		
Ffigur 44 Cyfran y plant sydd â phwysau iach neu dan bwysau, 2013/14, plant 4 i 5 oed	58		
Ffigur 45 Cyfran y merched 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, y pumedau â'r amddifadedd mwyaf a lleiaf yng Nghymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	59		
Ffigur 46 Cyfran y bechgyn 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, y pumedau â'r amddifadedd mwyaf a lleiaf yng Nghymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14	59		
Ffigur 47 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Cwm Taf	60		
Ffigur 48 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BAI Powys	61		
Ffigur 49 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Aneurin Bevan	62		
Ffigur 50 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Caerdydd a'r Fro	63		
Ffigur 51 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Abertawe Bro Morgannwg	64		

Talfyriadau

BIAP	Bwrdd Iechyd Addysgu Powys
BILI	Bwrdd Iechyd Lleol
BIP	Bwrdd Iechyd Prifysgol
BIPAB	Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
BIPABM	Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg
BIPBC	Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
BIPC&F	Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
BIPCT	Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf
BIPHDd	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
BME	Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig
BMI	Mynegai Mâs y Corff
CCHD	Cronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol
CDC	Canolfan Rheoli Clefydau (UDA)
CH	Cyfwng Hyder
GIG	Gwasanaeth Iechyd Gwladol
IOTF	Tasglu Rhyngwladol ar Ordewdra
LSOA	Ardal gynnyrch ehangach haen is
MALIC	Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru
MSOA	Ardal gynnyrch ehangach haen ganol
NCCHD	Cronfa Ddata Genedlaethol ar Iechyd Plant Cymunedol
NCMP	Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant Lloegr
NICE	Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol
NWIS	Gwasanaethau Gwybodeg GIG Cymru
ONS	Swyddfa Ystadegau Gwladol
RhMP	Rhaglen Mesur Plant Cymru
SOA	Ardaloedd Cynnyrch Ehangach
THB	Bwrdd Iechyd Addysgu
UK90	System gyfeirio twf a ddefnyddir yn y Rhaglen Mesur Plant
WHO	Sefydliad Iechyd y Byd

Twf plant yng Nghymru

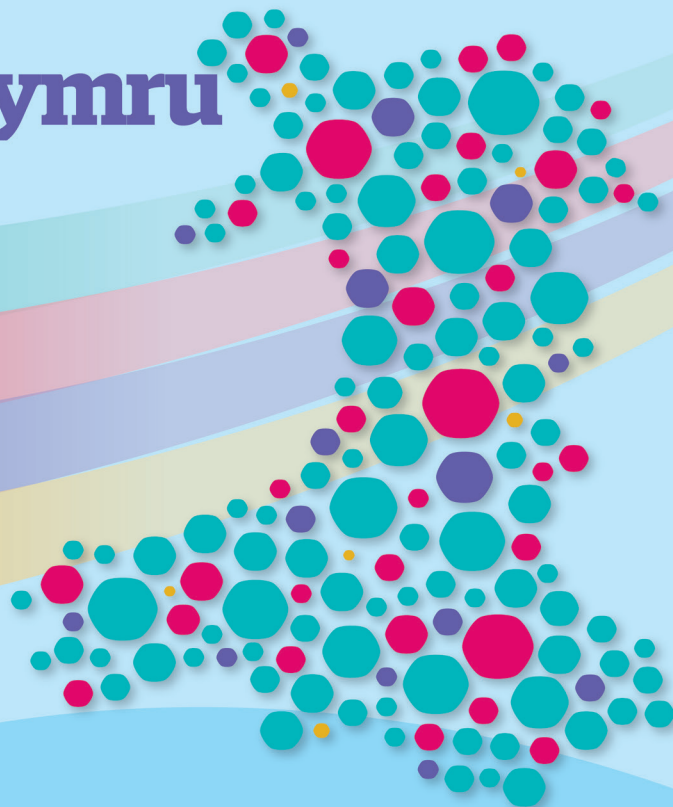
Plant 4-5 oed 2013/2014

Pwysau iach
72.7%

Dros bwysau
14.6%

Gordew
11.8%

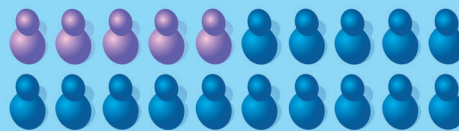
Dan bwysau
0.8%

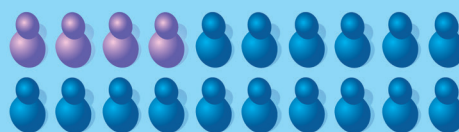
Mynegai Mäs y Corff (BMI) Afiach

Mae gan fwy nag 1 o bob 4 o blant yng Nghymru Fynegai Mäs y Corff sy'n cael ei ddsbarthu fel dros bwysau neu ordew, o gymharu ag 1 o bob 5 o blant yn Lloegr.

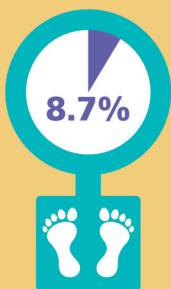
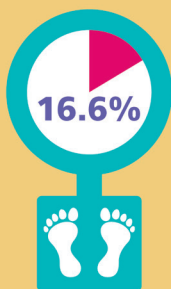
Cymru

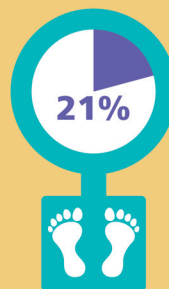
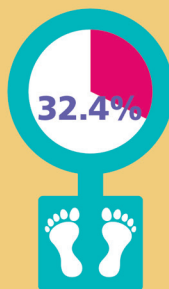
Lloegr

Mae **1 o bob 6** o blant sy'n byw ym Merthyr Tudful yn ordew, o gymharu â dim ond **1 o bob 12** o blant sy'n byw ym Mro Morgannwg.

Mae bron i **draean** o blant sy'n byw yn Ynys Môn dros bwysau neu'n ordew o gymharu â dim ond **1 o bob 5** o blant ym Mro Morgannwg.

Nid oes gwahaniaeth arwyddocaol yn y gyfradd gordewdra rhwng plant sy'n byw mewn ardaloedd gwledig iawn a phlant sy'n byw mewn trefi a dinasoedd yng Nghymru.

Crynodeb a negeseuon allweddol

1

Mae'r trydydd adroddiad hwn gan Raglen Mesur Plant (RhMP) Cymru yn cynnwys canfyddiadau'r rhaglen mesuriadau plant a gynhaliwyd mewn ysgolion cynradd yng Nghymru yn ystod y flwyddyn academiaidd 2013/14, gyda phlant dosbarthiadau derbyn.

Negeseuon allweddol

- Gwelwyd cynnydd mewn cyfraddau cyfranogi i 90.8% yn 2013/14 o gymharu ag 84.3% yn 2012/13. Cymerodd 30,669 o'r 33,794 o blant sy'n gymwys i gael eu cynnwys yn y rhaglen ran ynddi. Mae eu mesuriadau wedi cael eu cynnwys yn y dadansoddiad ar gyfer yr adroddiad hwn. Roedd 51% o'r plant yn fechgyn a 49% yn ferched.
- Roedd gan bron dri chwarter y plant a fesurwyd (72.7%) fynegai màs y corff (BMI) yn y categori pwysau iach. Mae hyn yn newidiad bach o gymharu â'r llynedd ond nid yw'n ystadegol arwyddocaol.
- Roedd cyfradd y plant a oedd dros bwysau neu'n ordew yng Nghymru yn y flwyddyn dderbyn (26%) yn sylweddol uwch na'r gyfradd yn Lloegr (23%). Roedd y gyfradd hefyd yn sylweddol uwch yng Nghymru nag yn unrhyw un o ranbarthau unigol Lloegr lle roedd y gyfradd uchaf yn 24%.
- Dyma'r flwyddyn gyntaf i'r Rhaglen Mesur Plant ymchwilio i a oes gwahaniaeth yn y categorïau pwysau rhwng ardaloedd trefol a gwledig. Canfu'r dadansoddiad nad oes unrhyw wahaniaeth ystadegol arwyddocaol mewn twf rhwng plant sy'n byw mewn dinasoedd neu drefi mawr a phlant sy'n byw mewn cymunedau mwy gwledig.
- Mae un o bob chwech o blant (16.6%) sy'n byw ym Merthyr Tudful yn ordew, o gymharu â dim ond 1 o bob 12 o blant (8.7%) sy'n byw ym Mro Morgannwg.
- Mae bron 1 o bob 3 o blant yn Ynys Môn (32.4%) dros bwysau neu'n ordew o gymharu ag ychydig dros 1 o bob 5 o blant ym Mro Morgannwg (21%).
- Mae perthynas gref rhwng lefelau gordewdra ac amddifadedd - roedd 28.5% o blant sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru dros bwysau neu'n ordew, o gymharu â 22.2% yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf. Ar gyfer gordewdra yn unig, roedd 13.5% o blant yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yn ordew, o gymharu â 9.8% yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf. Fodd bynnag, ymddengys fod y gyfradd gordewdra, a'r rhai sydd 'dros bwysau neu'n ordew' wedi cynyddu ychydig yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf ond wedi lleihau yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf.

Cyflwyniad

Mae hwn yn adroddiad sy'n cynnwys canfyddiadau trydedd flwyddyn Rhaglen Mesur Plant Cymru. Cynhaliwyd y rhaglen yn unol â safonau a chanllawiau y cytunwyd arnynt yn ystod 2012 a gafodd eu hadolygu yn 2014. Cafodd y data y mae'r adroddiad hwn yn seiliedig arnynt eu rhyddhau fel Ystadegau Swyddogol.

2.1 Pwy sy'n cael ei fesur?

Cymerwyd y mesuriadau yn ystod y flwyddyn ysgol 2013/14 gyda phlant a oedd yn preswyllo yng Nghymru ac yn mynd i'r ysgol yng Nghymru. Cafodd gwybodaeth ei chynnwys yn y dadansoddiad os oedd y plant yn y grŵp oedran blwyddyn derbyn yn 2013/14 - hynny yw, os oedd eu pen-blwydd rhwng 1af Medi 2008 a 31ain Awst 2009 ac nad oedd eu rhieni wedi penderfynu eu heithrio o'r rhaglen. Cafodd mesuriadau nifer fach iawn o blant a oedd yn bodloni'r meini prawf hyn eu heithrio am resymau a drafodir mewn rhannau eraill o'r adroddiad.

2.2 Sut y caiff y canlyniadau eu dadansoddi?

Cafodd y plant eu dyrannu i categorïau yn seiliedig ar fynegai màs eu corff (BMI), gan ystyried eu rhyw a'u hunion oedran pan gawsant eu mesur. Y categorïau yn y RhMP yw:

- Dan bwysau
- Pwysau iach
- Dros bwysau neu'n ordew
- Dros bwysau ond nid yn ordew
- Gordew

Caiff y canlyniadau yn yr adroddiad eu mynegi fel canran y plant ym mhob categori. Yna, gwneir cymariaethau gan edrych ar gyfnodau amser, lle mae plant yn byw; rhyw; ethnigrwydd; a yw'r plant yn byw mewn ardaloedd trefol ynteu ardaloedd gwledig; ac a yw'r canlyniadau yn (ystadegol) arwyddocaol ai peidio. Caiff arwyddocâd ystadegol ei asesu drwy ddefnyddio cyfyngau hyder (CH). Rhoddir mwy o eglurhad am gyfyngau hyder, ataliad a dulliau eraill a ddefnyddiwyd yn y dadansoddiad yn Atodiad 1. Os yw nifer y plant mewn unrhyw gategori yn llai na phump ataliwyd y canlyniad er mwyn osgoi'r posibilrwydd o adnabod plant unigol. Oherwydd bod taldra'r plant yn cael ei fesur yn gywir a'i gofnodi, mae modd adnabod plant y mae eu taldra yn llai na'r disgwyl drwy'r rhaglen hefyd.

Caiff gwybodaeth yn yr adroddiad ei chyflwyno ar lefel genedlaethol, awdurdodau lleol a byrddau iechyd. Eleni am y tro cyntaf mae rhywfaint o wybodaeth ar gael ar lefel Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Ganol (MSOA) hefyd. Mae MSOA yn ardal lai nag awdurdod lleol, sydd fel arfer yn cynnwys poblogaeth o tua 7,000 o bobl, ac mae'r wybodaeth ar gael am y tro cyntaf eleni oherwydd bod data'r RhMP ar gyfer y tair blynedd diwethaf wedi'u cyfuno. Mae mapiau yn dangos gwybodaeth ar lefel MSOA ar gyfer Cymru gyfan wedi'u cynnwys yn yr adroddiad. Ar gyfer mapiau sy'n dangos cyfradd y plant sydd "dros bwysau neu'n ordew" ar lefel MSOA ar gyfer pob un o'r byrddau iechyd, gweler Atodiad 5.

2.3 Ai rhaglen sgrinio neu raglen cadw gwyliadwriaeth yw hon?

Rhaglen cadw gwyliadwriaeth ar y boblogaeth yw'r Rhaglen Mesur Plant, ac nid wedi ei hanelu at sgrinio plant unigol a allai elwa ar ymyriad. Felly ni chaiff canlyniadau ar gyfer plentyn unigol eu rhoi i rieni fel mater o drefn oni bai eu bod yn eu gofyn amdanynt. Fodd bynnag, disgwylir i staff sy'n ymwneud â mesur plant gymryd camau priodol os byddant yn gweld rhywbeth sy'n achosi pryder, p'un a yw eu pryder yn ymwneud â phlant sy'n ordew, dan bwysau, â thaldra is na'r disgwyl neu sydd â phroblem iechyd arall. Yn ystod 2014 dosbarthodd Iechyd Cyhoeddus Cymru ganllawiau ychwanegol ynghylch adnabod plant â thaldra isel¹ (a elwir hefyd yn 'fyr o gorffolaeth') a chamau dilynol y dylid eu cymryd mewn perthynas â hwy.

2.4 Pam cael rhaglen cadw gwyliadwriaeth?

Mae gordewdra yn her fawr ym maes iechyd cyhoeddus na fydd yn cael ei goresgyn gan y gwasanaeth iechyd yn unig. Mae gan systemau trafndiaeth 'gweithredol' sydd wedi'u cynllunio'n dda, hysbysebu, addysg, bwyd iach fforddiadwy, a chyfleoedd ar gyfer gweithgaredd corfforol oll ran i'w chwarae. Er mwyn i'r llywodraeth, awdurdodau lleol a gwasanaethau iechyd allu cynllunio'r newidiadau amgylcheddol ehangach yn ogystal â chynllunio'r gwasanaethau ymyrryd priodol sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r her, mae angen gwybodaeth gywir am dwf plant. Bydd newidiadau mewn patrymau twf dros gyfnod o amser yn nodi pa gynnydd sy'n cael ei wneud o ran mynd i'r afael â gordewdra ymhlith plant.

2.5 Her gordewdra

Canfu Arolwg Iechyd Cymru yn 2013² fod 22% o oedolion yng Nghymru yn ordew, a 36% arall dros bwysau ond nid yn ordew. Fodd bynnag dim ond sampl cymharol fach o'r boblogaeth y mae Arolwg Iechyd Cymru ac arolygon poblogaeth eraill megis Ymddygiad Iechyd mewn Plant Oedran Ysgol yn ei mesur, maent yn dibynnu ar fesurau

a gaiff eu hunanadrodd, ac maent yn llai cadarn na mesur y boblogaeth gyfan dan sylw fel y gwneir mewn rhaglenni cadw gwyliadwriaeth mawr megis y Rhaglen Mesur Plant.

Gall plant gordew ddiodeff iechyd gwael a chanlyniadau cymdeithasol yn ystod plentyndod, ond maent hefyd yn fwy tebygol o fod yn ordew pan fyddant yn oedolion³. Mae gordewdra yn cynyddu'r tebygolrwydd y bydd unigolyn yn datblygu clefydau cronig. Mae'r rhain yn cynnwys diabetes math 2, pwysedd gwaed uchel, clefyd y galon, osteoarthritis, clefyd yr afu/iau a rhai mathau o ganser.

Mae ymchwylwyr wedi canfod cysylltiad rhwng gordewdra ymysg plant a gordewdra yn y teulu - dywedodd adroddiad o Astudiaeth Carfan y Mileniwm sy'n ymwneud yn benodol â phlant yng Nghymru⁴ fod *cael mam ordew yn cynyddu'r risg y bydd plentyn yn rhy drwm neu'n ordew 18 pwynt canran erbyn iddo gyrraedd 5 oed*. Awgryma'r papur y gall yr achos fod yn un genetig yn rhannol, ond gall hefyd ymwneud â'r tebygrwydd rhwng y deiet a'r gweithgarwch o fewn y teulu.

Awgrymodd yr un astudiaeth hefyd fod peidio â bwydo ar y fron a/neu ddiddychu cyn i blentyn gyrraedd tri mis oed yn cynyddu'r tebygolrwydd y bydd plentyn yn ordew pan fydd rhwng tair a phump oed.

Canfu ail adroddiad⁵ sy'n defnyddio mesuriadau o'r un astudiaeth, ond mesuriadau a gymerwyd pan oedd y plant yn 11 oed, fod y cysylltiad rhwng pwysau plant a statws pwysau eu mamau yn parhau, a bod y lefelau uchaf o ordewdra ymysg plant 11 oed i'w gweld ymysg plant mamau gordew. Cafodd y plant yng Ngharfan y Mileniwm eu mesur pan oeddent yn 3, 5, 7 ac 11 oed ac awgrymodd yr adroddiad fod 44% o'r garfan wedi newid eu statws pwysau o leiaf unwaith yn ystod yr amser yr oeddent yn cael eu dilyn, gyda 4% yn gyson dros bwysau ac 1% yn gyson ordew. Fodd bynnag, dim ond 51% o blant nad oeddent dros bwysau nac yn ordew mewn unrhyw un o'r mesuriadau.

Mae costau uniongyrchol i wasanaethau iechyd sy'n deillio o ordewdra - cyhoeddodd Llywodraeth Cymru adroddiad⁶ yn 2011 a ddaeth i'r casgliad yr *amcangyfrifir bod gordewdra yn costio dros £73 miliwn i'r GIG yng Nghymru, sy'n cynyddu i bron i £86 miliwn os caiff pobl ordew a thros bwysau eu cynnwys.... caiff rhwng £1.4 miliwn ac £1.65 miliwn ei wario bob wythnos ar drin clefydau sy'n deillio o ordewdra sy'n gyfanswm o rhwng £25 a £29 y person yng Nghymru.*

Mae'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal⁷ (NICE) yn argymhell *dull gweithredu amlasiantaeth ar draws y gymuned i hyrwyddo pwysau iach ac atal a rheoli gordewdra sy'n cynnwys gwasanaethau rheoli pwysau amlefen yn seiliedig ar y teulu i blant a phobl ifanc.*

Yn yr un modd canolbwyntiodd erthgyl olygyddiol yn yn cylchgrawn *Lancet*⁸ ar yr angen am ddull gweithredu 'cydgysylltiedig', sy'n cwmpasu pob agwedd ar fywyd y mae plant yn dod i gysylltiad â hi pa bynnag amgylchedd rydym yn ei chreu ar eu cyfer, ac er ei bod yn bwysig cael ymyriadau a chmau gweithredu penodol ar gyfer plant, mae angen newid cymdeithasol cyffredinol hefyd. Mae'r Lancet hefyd yn sôn yn benodol am yr angen i fonitro a gwerthuso data pwysau poblogaeth sylfaenol yn gywir.

Bydd angen ymdrechion ar y cyd gan gymdeithas ac nid dim ond y GIG er mwyn mynd i'r afael â'r heriau a ddaw yn sgil cymdeithas sy'n tueddu i achosi gordewdra, a hynny'n gynyddol.

Gwybodaeth am y Rhaglen Mesur Plant

Mae gan y Rhaglen Mesur Plant swyddfa ganolog o fewn Is-adran Cudd-wybodaeth Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru, a chaiff fewnbwn gan staff o bob cwr o'r GIG yng Nghymru. Mae timau iechyd ysgolion mewn byrddau iechyd lleol (BILLau) yn gyfrifol am gyfathrebu gydag ysgolion, rhieni a phlant ac am wneud y mesuriadau. Mae timau cofnodion iechyd plant lleol yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl wybodaeth yn cael ei rhoi ar y Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol (CCHD) gan ddefnyddio'r modiwl meddalwedd cywir. Mae dadansoddwyr Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru yn derbyn y wybodaeth mewn ffeil wedi'i lawrlwytho, sy'n ddiennw, gan Wasanaeth Gwybodaeth GIG Cymru (NWIS) sy'n cynnal y CCHD ac yn prosesu'r data cyn eu trosglwyddo i'r dadansoddwyr. Mae Tîm Dadansoddol yr Arsyllfa yn paratoi data i'w defnyddio gan y staff yn swyddfa'r rhaglen yn yr adroddiad blynyddol. Caiff y broses ei chefnogi gan Grŵp Cynghori y Rhaglen Mesur Plant, sy'n grŵp amlasaintaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o fyrddau iechyd lleol, byd addysg, y sector Gwirfoddol a Llywodraeth Cymru. Fe'i sefydlwyd yn 2014

3.1 Nodau

Dyma'r drydedd flwyddyn lawn i'r Rhaglen Mesur Plant fod ar waith. Fel y nodwyd eisoes, sefydlwyd y RhMP yn 2011 fel rhaglen cadw gwyliadwriaeth, gyda'r nod o roi darlun cywir o dwf plant yng Nghymru.

Gellir defnyddio'r canlyniadau er mwyn cadw gwyliadwriaeth, cynllunio gwasanaethau iechyd ac ataliol, at ddibenion monitro neu werthuso neu at ddibenion ymchwil. Nid yw'n rhaglen sydd wedi'i hanelu at sgrinio unigolion, fodd bynnag, byddai disgwyl i weithwyr iechyd proffesiynol sy'n gwneud y mesuriadau ac sy'n nodi unrhyw bryderon iechyd ynghylch plentyn i ymateb i'r pryderon hynny yn unol â'u codau ymarfer proffesiynol eu hunain a phrotocolau a llwybrau y cytunwyd arnynt yn lleol.

3.2 Safonau a Chanllawiau'r Rhaglen Mesur Plant

Mae'r mesuriadau o'r RhMP wedi cael eu cymryd yn unol â Safonau a Chanllawiau y Rhaglen Mesur Plant⁹ y cytunwyd arnynt gan Grŵp Llywio a Bwrdd y Rhaglen Mesur Plant yn 2012. Cafodd y rhain eu hadolygu yn 2014 gan Grŵp Cynghori newydd y Rhaglen Mesur Plant¹⁰. Mae'r Safonau a'r Canllawiau wedi'u cynllunio i hwyluso ffordd safonol o fesur plant, a chofnodi a dadansoddi'r canlyniadau er mwyn i'r canlyniadau fod yn gadarn, yn gynhwysfawr ac yn gymaradwy ar draws Cymru a thros amser.

Mae Safonau a Chanllawiau'r Rhaglen Mesur Plant ar gael ar wefan y RhMP yn Gymraeg a Saesneg.

Maent yn cynnwys gwybodaeth i dimau ieuchyd lleol gan gynnwys:

- sut y dylid cymryd y mesuriadau
- sut y dylid cynnal a chadw a graddnodi'r offer a ddefnyddir i gymryd y mesuriadau
- hyfforddiant i'r staff
- cofnodi a chyfathrebu canlyniadau
- plant na chânt eu cynnwys yn y rhaglen
- sicrwydd ac archwilio.

Yn ystod 2014 datblygwyd pecyn e-ddysgu y RhMP i'w ddefnyddio gan staff y GIG sy'n gweithio mewn byrddau ieuchyd lleol. Mae hwn wedi'i gynllunio i gael ei ddefnyddio ar y cyd â'r fideo hyfforddi staff a lansiwyd yn 2014 hefyd.

3.3 Hanes y rhaglen yng Nghymru

Cyn cyflwyno'r Rhaglen Mesur Plant yng Nghymru cynhaliwyd astudiaeth ddichonoldeb. Cyhoeddwyd hon yn 2009¹¹, a dechreuodd y rhaglen lawn yn 2011/12, ond ystyried hon yn 'flwyddyn drosiannol' gan na chytunwyd ar y safonau a'r canllawiau llawn sy'n llywodraethu'r rhaglen tan 2012, ac nid oedd modiwl meddalwedd RhMP penodol y Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol ar gael yn ystod y flwyddyn gyntaf ychwaith.

Sefydlwyd y rhaglen yn dilyn Cyfarwyddiadau¹² a gyhoeddwyd gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru. Daeth y rhain i rym ym mis Awst 2011. Caiff y rhaglen ei llywodraethu gan Reoliadau Rhaglen Mesur Plant Llywodraeth Cymru (Cymru)¹³, a chaiff ei chydgysylltu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru, gyda chymorth Gwasanaeth Gwybodaeth GIG Cymru (NWIS). Caiff y RhMP ei chyflawni gan y saith bwrdd ieuchyd yng Nghymru, ac Iechyd Cyhoeddus Cymru sy'n gyfrifol am ei goruchwyllo, dadansoddi'r data ac adrodd arni.

Yn wreiddiol sefydlwyd grŵp llywio a bwrdd i oruchwyllo sefydlu'r rhaglen, a chyfarfu'r grwpiau hyn yn rheolaidd rhwng 2011 a 2014. Yn 2014 disodlwyd y rhain gan un

grŵp - Grŵp Cynghori y Rhaglen Mesur Plant, sydd â chylch gwaith i oruchwyllo a darparu cyfeiriad strategol i dîm y rhaglen sy'n gyfrifol am y Rhaglen Mesur Plant yng Nghymru.

Yn adroddiad 2012/13, a gyhoeddwyd yn 2014, darparwyd dadansoddiad yn edrych ar ethnigrwydd y plant. Caiff hyn ei ailadrodd eto eleni, ac mae'r rhaglen wedi'i hymestyn ymhellach drwy ddarparu dadansoddiad o dwf plant rhwng plant sy'n byw yng nghefn gwlad neu mewn trefi a dinasoedd yng Nghymru, a thrwy ddarparu dadansoddiad ar lefel lai nag awdurdodau lleol. Mae'r dadansoddiad hwn ar lefel Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Ganol (MSOA) ar gael drwy gyfuno'r canlyniadau ar gyfer y tair blynedd y mae'r rhaglen wedi bod ar waith.

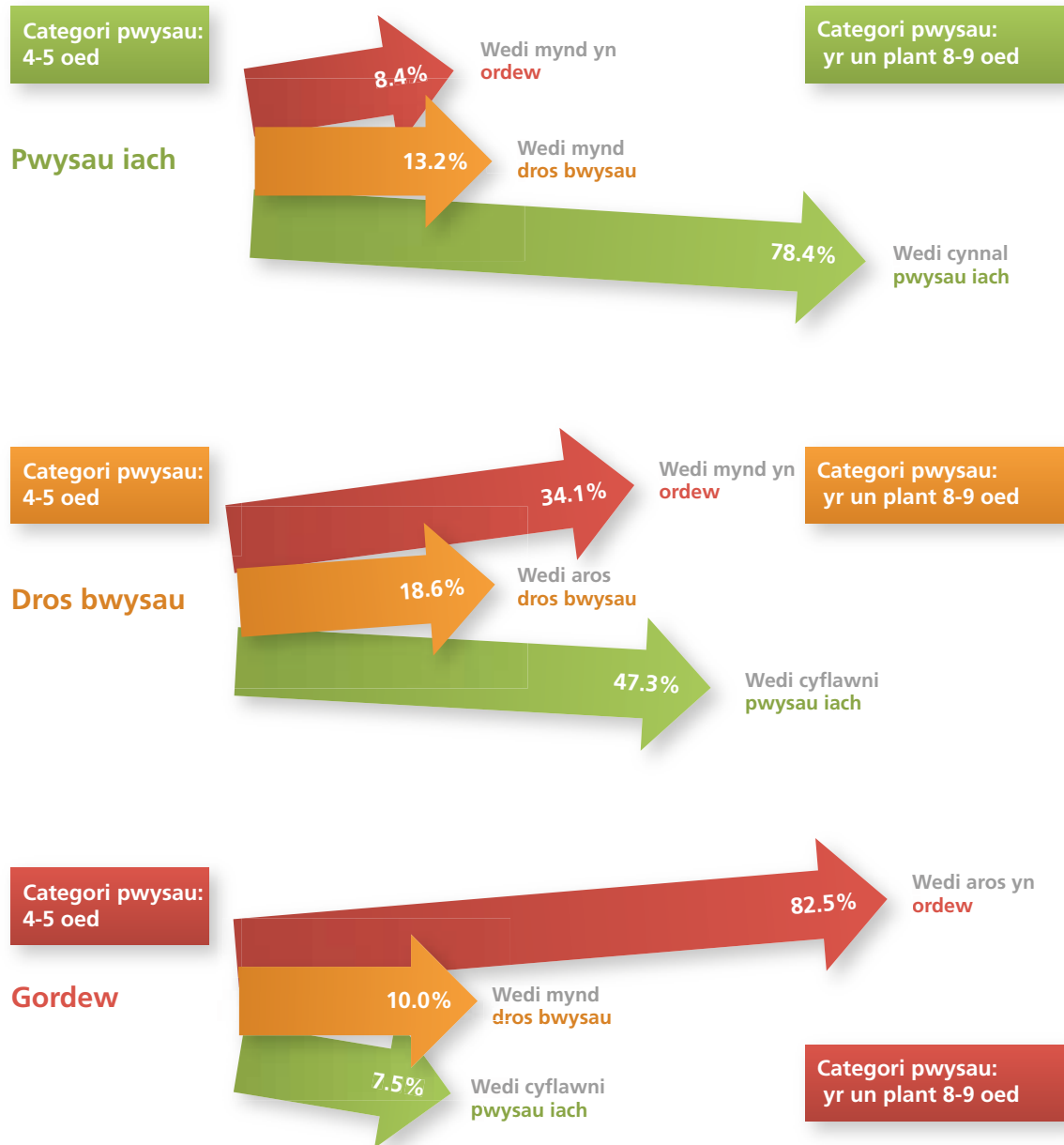
3.4 Ymestyn y Rhaglen Mesur Plant

Roedd yr astudiaeth ddichonoldeb yn 2009 yn cynnwys dadansoddiad o fesuriadau a gymerwyd o blant yng ngrŵp oedran blwyddyn 4 yn ogystal ag yn y flwyddyn derbyn. Yn 2012/13, cynhaliwyd astudiaeth ddichonoldeb arall, a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru, ym Mlwyddyn 4 ym Mwrdd Iechyd Cwm Taf, a chyhoeddwyd y canlyniadau ym mis Mawrth 2015¹⁴.

Canfu'r astudiaeth beilot yn gyffredinol fod 20.4% o blant blwyddyn 4 yng Nghwm Taf yn 2012/13 wedi'u categorio'n ordew. Fodd bynnag, roedd 13.9% o blant yn y flwyddyn derbyn yng Nghwm Taf yn 2012/13 wedi'u categorio'n ordew. Mae'n bwysig nodi bod 954 o'r plant yn yr astudiaeth beilot hefyd wedi'u mesur yn yr astudiaeth ddichonoldeb a gynhaliwyd yn 2009, a thrwy gysylltu cofnodion gwelwyd bod 120 o'r garfan wreiddiol yn ordew yn 2009, ond roedd hyn wedi cynyddu i 212 o blant erbyn 2013. Dangosir symudiad plant ar draws categorïau rhwng y ddau gyfnod amser yn ffigur 1.

Ffigur 1 Cyfran y plant a symudodd ar draws categorïau pwysau rhwng 2008/9 a 2012/13 (cysylltu data)

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Mae'n werth nodi bod y rhan fwyaf o'r plant a oedd yn y categori dros bwysau yn 4 i 5 oed yn 2009 naill ai wedi sicrhau pwysau iach neu wedi aros dros bwysau, ond heb fynd yn ordew erbyn yr ail astudiaeth. Mae hyn yn debyg i ymchwil sy'n bodoli eisoes¹⁵ o Garfan y Mileniwm a edrychodd ar newidiadau mewn pwysau plant rhwng 3 a 5 oed, lle roedd 46% o blant a oedd dros bwysau yn 3 oed wedi cyrraedd pwysau iach erbyn iddynt gyrraedd 5 oed.

Fodd bynnag, dim ond 7.5% o'r plant a gafodd eu categorïddio'n ordew yn 2009 a oedd wedi cyrraedd pwysau iach erbyn iddynt gyrraedd 8 i 9 oed yn 2013.

Mae Rheoliadau 2011 Llywodraeth Cymru yn caniatáu ymestyn y RhMP i blant ym Mlwyddyn 4, fodd bynnag canfu'r astudiaeth hefyd y byddai ymestyn y rhaglen yn golygu costau sylweddol ac nid yw penderfyniad i ymestyn y rhaglen wedi'i wneud eto.

3.5 Ffactorau a effeithiodd ar y Rhaglen Mesur Plant yn 2013/14

Roedd nifer o ffactorau a oedd yn effeithio ar y Rhaglen Mesur Plant yn 2013/14.

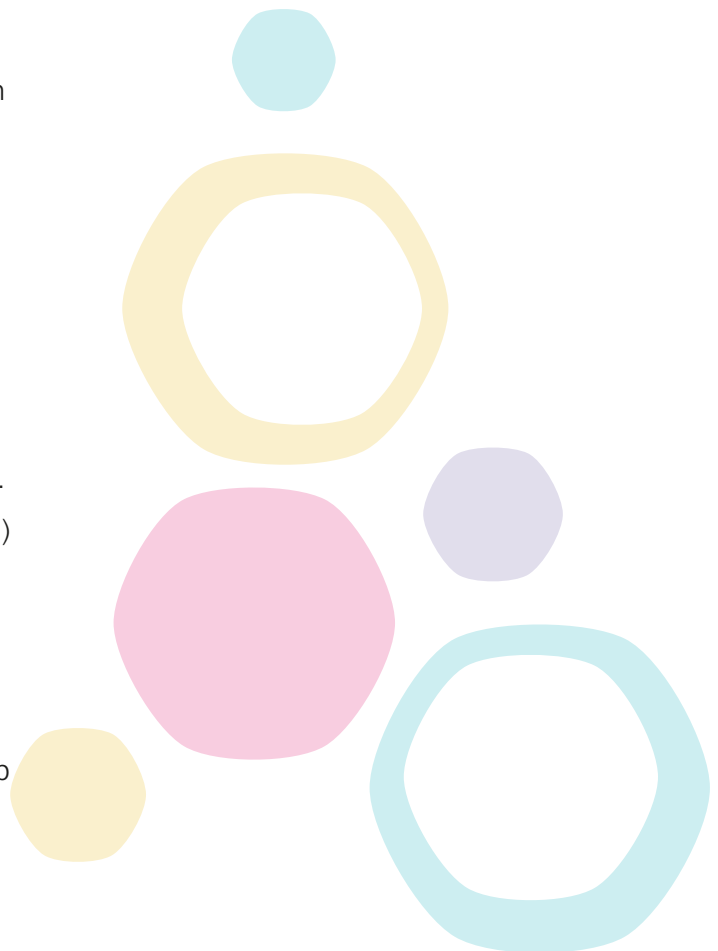
Yn gryno, roedd problemau yn y meysydd canlynol:

- cafodd 48% o blant a aned yn 2008/9 gydag ethnigrwydd wedi'i gofnodi ar y Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol (CCHD) eu cofnodi gan ddefnyddio system godio a gafodd ei dirwyn i ben yn 2002, gan awgrymu y gallent fod wedi cael eu dosbarthu gan ddefnyddio codau o gofnodion iechyd eu mam fiolegol, yn hytrach na chael eu codau eu hunain. Mae dwy brif broblem yn codi o ddefnyddio'r dull codio cyn 2002 yn y RhMP:
 - Nid yw plant bob amser yn rhannu ethnigrwydd eu mam a dylid rhoi eu hethnigrwydd eu hunain iddynt bob tro yn seiliedig ar darddiad ethnig y ddau riant
 - Nid oedd gan y system godio a ddefnyddiwyd cyn 2002 godau ar gyfer plant o dras gymysg ac nid yw'n hysbys sut yr oedd y plant hyn yn cael eu codio
- Roedd gwahaniaeth mawr (505 o gofnodion) rhwng nifer y plant yn y flwyddyn dderbyn a gymerodd ran yn y cyfrifiad ysgolion blynyddol a'r nifer a gofnodwyd ar y Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae'n anodd amcangyfrif effaith unrhyw anghysondeb.
- Roedd cyfranogiad is na'r disgwyl (78.5%) ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, a briodolir i broblemau staffio lleol, yng Nghaerdydd yn benodol, lle y gostyngodd y gyfradd gyfranogi i 75% o 89% yn 2012/13.

Mae cyfraddau cyfranogi wedi codi ym mhob ardal bwrdd iechyd ac eithrio Caerdydd a'r Fro, ac mae cyfranogiad cyffredinol wedi cynyddu. Fodd bynnag, gan mai yng Nghaerdydd y mae'r nifer fwyaf o blant

yng Nghymru sy'n gymwys i gymryd rhan yn y RhMP (4229/33,794 neu 12.5%) bydd hyn yn effeithio ar y gyfradd gyfranogi gyffredinol ar gyfer Cymru, a gallai effeithio ar rai o'r canlyniadau mewn amrywiol categorïau.

Mae'n anodd canfod a yw gostyngiad mewn cyfraddau cyfranogiad yn cael effaith sylweddol ar y ffigurau yn y categorïau pwysau. Fodd bynnag, awgryma gwaith a wnaed¹⁶ yn y Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant yn Lloegr dros nifer o flynyddoedd er y gall newid mewn cyfraddau cyfranogi arwain at danamcangyfrif bach o'r gyfradd goredwdra wirioneddol ymysg plant Blwyddyn 6 yn Lloegr (sy'n awgrymu bod plant sydd â BMI uwch yn fwy tebygol o gael eu heithrio o'r rhaglen yn y grŵp blwyddyn hwnnw), prin oedd yr effaith ar ffigurau'r flwyddyn derbyn yn y rhaglen yn Lloegr.

Y canlyniadau

4

4.1 Cyfranogiad

Mae cyfranogiad yn y Rhaglen Mesur Plant wedi cynyddu i 90.8% eleni. Cynyddodd y gyfradd gyfranogi ym mhob ardal BI ac eithrio Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro lle y gostyngodd o 89.7% y llynedd i 78.5% eleni. Gan ddefnyddio gwybodaeth o'r Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol (CCHD) aseswyd bod 33,794 o blant yn gymwys i'w cynnwys yn y Rhaglen Mesur Plant yng Nghymru yn 2013/14. O'r plant

hyn, cafwyd mesuriadau dilys ar gyfer 30,669. Cafodd y plant a ystyriwyd yn gymwys i'w cynnwys yn y rhaglen i gyd eu geni rhwng 1af Medi 2008 a 31ain Awst 2009, roeddent yn mynd i'r ysgol yng Nghymru ac yn byw yng Nghymru. Roedd 51.3% yn fechgyn a 48.7% yn ferched. Cymerir y cyfrif o blant cymwys, a elwir yn enwadur, o'r Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol (CCHD) ym mis Gorffennaf bob blwyddyn.

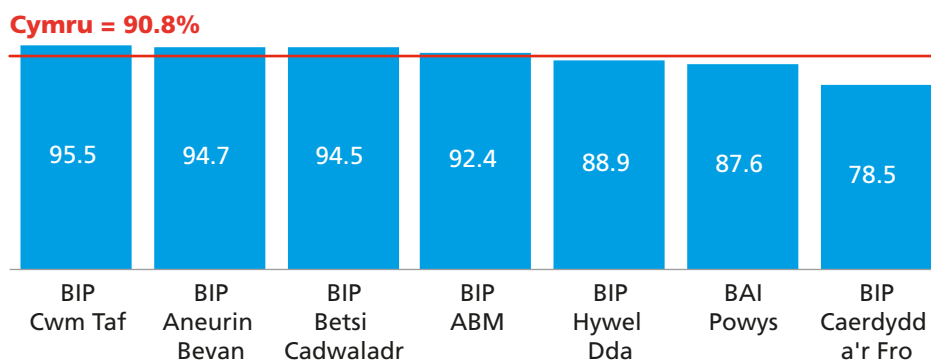
Tabl 1 Cyfranogiad yn Rhaglen Mesur Plant Cymru ers 2011/12

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

	2011/12	2012/13	2013/14
Y plant a gyfranogodd/cymwys	29,409/33,272	29,238/34,679	30,669/33,794
Canran	88.4%	84.3%	90.8%

Ffigur 2 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, Cymru a byrddau iechyd

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Mae'r CCHD hefyd yn cofnodi nifer y plant y dewisodd eu rhieni eu heithrio o'r rhaglen ac yn 2013/14 cofnodwyd bod 98 o blant (0.3%) wedi'u heithrio. Mae hyn yn ostyngiad o gymharu â 2012/13 pan gofnodwyd 286 o blant fel rhai a oedd wedi'u heithrio. Nid oedd modd cael mesuriadau cywir ar gyfer wyth o blant eraill eleni, a gallai'r rhesymau dros hyn gynnwys plant â chyflwr iechyd sy'n eu hatal rhag sefyll yn syth, neu blant sy'n gwisgo castiau plastr.

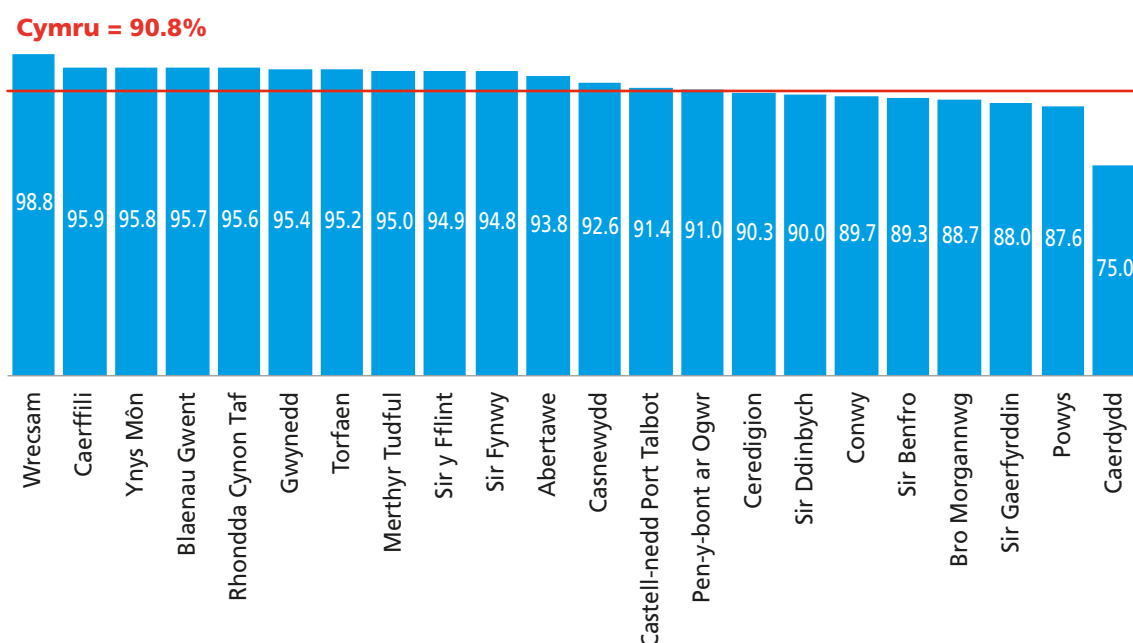
Ym mis Ionawr bob blwyddyn cynhelir cyfrifiad ysgolion cenedlaethol yng Nghymru. Yn 2014 dangosodd y cyfrifiad fod cyfanswm o 34,905 o blant yn mynychu dosbarth derbyn yng Nghymru. Roedd 51.3% yn fechgyn a 48.7% yn ferched. Mae'r cyfrifiad ysgolion yn cynnwys plant sy'n mynychu ysgolion yng Nghymru ond sy'n byw yn Lloegr ac nid yw eu mesuriadau wedi'u cynnwys yn y Rhaglen Mesur Plant, a allai esbonio peth o'r gwahaniaeth rhwng y nifer a gyfrifwyd yn y cyfrifiad a nifer y plant

sy'n gymwys i'w cynnwys yn y RhMP. Fodd bynnag, gwelwyd yr anghysondeb mwyaf yn BIP Hywel Dda lle y cofnododd y cyfrifiad ysgolion 505 yn fwy o blant na'r gronfa ddata ar iechyd plant. Ymchwilir i'r mater hwn ar hyn o bryd i geisio sicrhau na fydd yn digwydd eto y flwyddyn nesaf.

Fel y gellir gweld o ffigurau 2 a 3 mae cyfranogiad mewn rhai byrddau iechyd/awdurdodau lleol yn uwch nag eraill. Mewn rhai byrddau iechyd daeth yn amlwg fod mesuriadau wedi eu cymryd ond wedi eu cofnodi ar fodiwl anghywir ar y gronfa ddata iechyd plant cymunedol. Yn ffodus nodwyd hyn yn ystod haf 2014 a chymerwyd camau i unioni'r mater cyn i'r mesuriadau gael eu lawrlwytho o'r gronfa ddata ar Iechyd Plant, ac felly cafodd y mesuriadau hyn eu cynnwys yn y RhMP. Yn 2013/14, adroddodd Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro fod absenoldeb sylweddol ymysg y staff wedi effeithio ar ei allu i gymryd mesuriadau ar gyfer y rhaglen mesur plant.

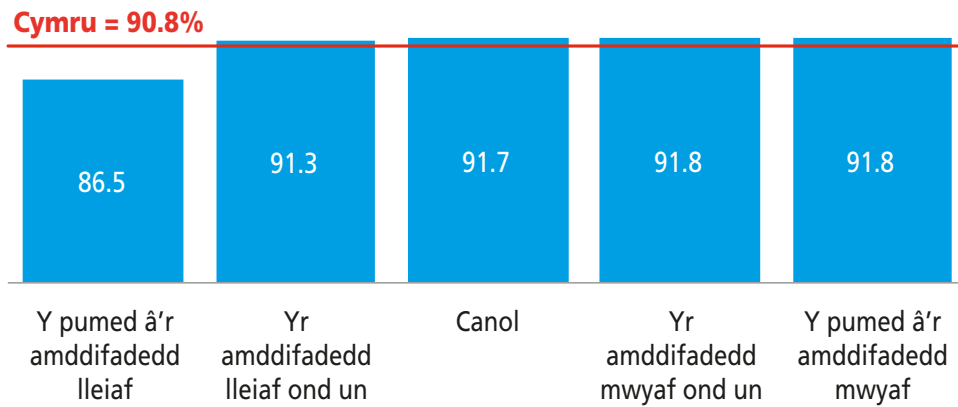
Ffigur 3 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, Cymru ac awdurdodau lleol

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 4 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, cwintelau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

O edrych ar ffigur 4, mae'n ymddangos bod plant sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf yng Nghymru yn llai tebygol o gyfranogi na phlant sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf. Mae hyn yn groes i'r darlun y llynedd, lle roedd cyfran fwyaf y plant a fesurwyd yn byw yn yr ardal â'r amddifadedd lleiaf. Fel y gwelir o'r tabl cyfranogi yn Atodiad 3, gallai cyrranogiad

isel ym Mwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro fod wedi effeithio ar y cyfraddau cyfranogi a ddadansoddwyd yn ôl amddifadedd. Mae nifer fawr o blant yn byw yn ardal BIP Caerdydd a'r Fro, ac o'r 382 o ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf ledled Cymru, mae 104 (27%) o'r rhain yn ardal BIP Caerdydd a'r Fro¹⁷.

4.2 Pwysau iach

Mae Atodiad 1 yn rhoi esboniad llawn o sut mae plant yn cael eu dosbarthu yn ôl BMI, ond yn gryno, caiff mesuriadau plentyn yn y RhMP yng Nghymru eu dosbarthu fel isod:

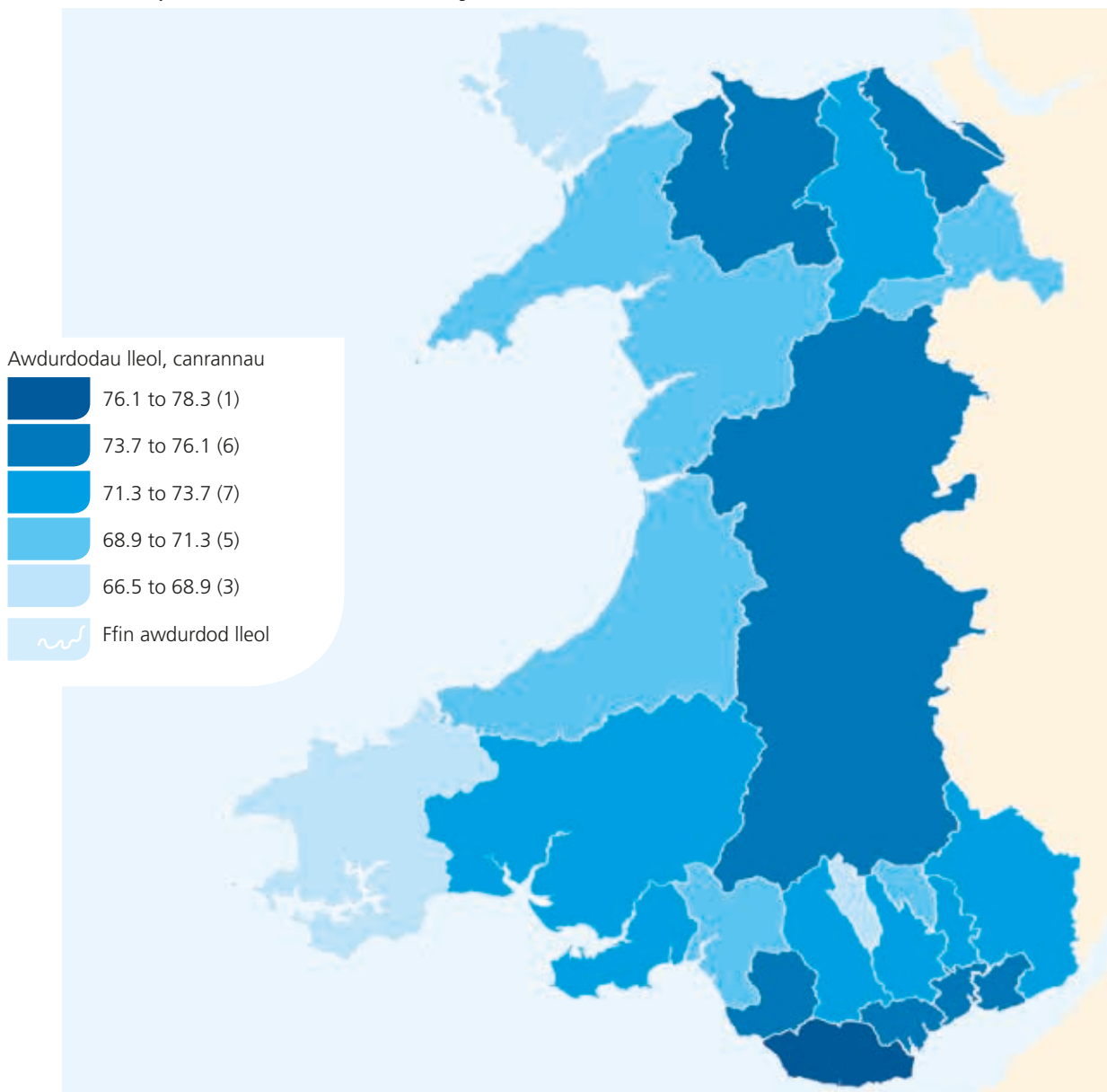
- Dan bwysau: BMI sy'n llai na'r ail ganradd ond heb gynnwys y ganradd honno
- Pwysau iach: BMI ar yr ail ganradd hyd at ond heb gynnwys yr 85ain ganradd

- Dros bwysau ond nid gordew: BMI ar yr 85ain ganradd hyd at a heb gynnwys y 95ain ganradd
- Gordew: 95ain ganradd ac uwch

Mae gan fwyaf y plant yn y flwyddyn derbyn sy'n byw ac yn mynd i'r ysgol yng Nghymru bwysau iach - 72.7% ac mae hyn wedi gostwng ychydig - roedd yn 73.2% yn 2012/13. Fodd bynnag, nid yw'r gostyngiad yn arwyddocaol. Mae cyfradd y plant â phwysau iach yn amrywio ledled y wlad fel y gwelir yn ffigur 5.

Ffigur 5* Cyfran y plant sydd â phwysau iach, 2013/14, plant 4 i 5 oed

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data RhMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

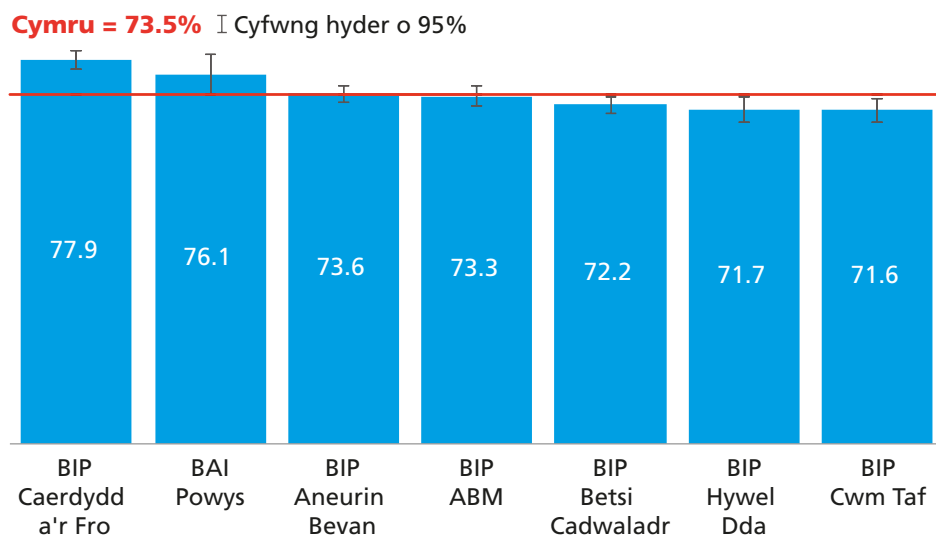
• Defnyddir union werthoedd i benderfynu ar y ystodau, ac felly aelodaeth, y grwpiau o fewn mapiau. Fodd bynnag, yn yr allwedd dangosir yr ystodau i un lle degol yn unig. Felly, er bod brig un ystod yn gorgyffwrdd â gwaelod yr ystod ganlynol yn yr allwedd, dim ond o fewn un ystod a grŵp penodol y gallai pob union werth gael ei gynnwys.

Ar unrhyw lefel sy'n is na'r lefel genedlaethol, mae'r wybodaeth am blant â phwysau iach fel arfer yn cael ei chyfuno â gwybodaeth am blant sydd dan bwysau. Mae hyn oherwydd mai dim ond nifer fach iawn o blant sydd dan bwysau ar lefel bwrdd iechyd neu lefel awdurdod lleol, ac mae perygl y gallai plant unigol gael eu hadnabod, felly mae cyfuno'r niferoedd sydd â phwysau iach gyda'r niferoedd sydd dan bwysau yn lleihau'r risg o ddatgelu pwy ydynt.

Felly, er y gellir rhoi gwybodaeth ar y map yn ffigur 5, gan ddangos cyfradd y plant â phwysau iach yn unig fel ystod ar lefel awdurdodau lleol, i gael gwybodaeth fwy cynhwysfawr ar lefel byrddau iechyd neu lefel awdurdodau lleol caiff y wybodaeth ei chyfuno â gwybodaeth am gyfradd y plant sydd dan bwysau. Mae hyn wedi'i gynnwys yn ffigurau 6 a 7.

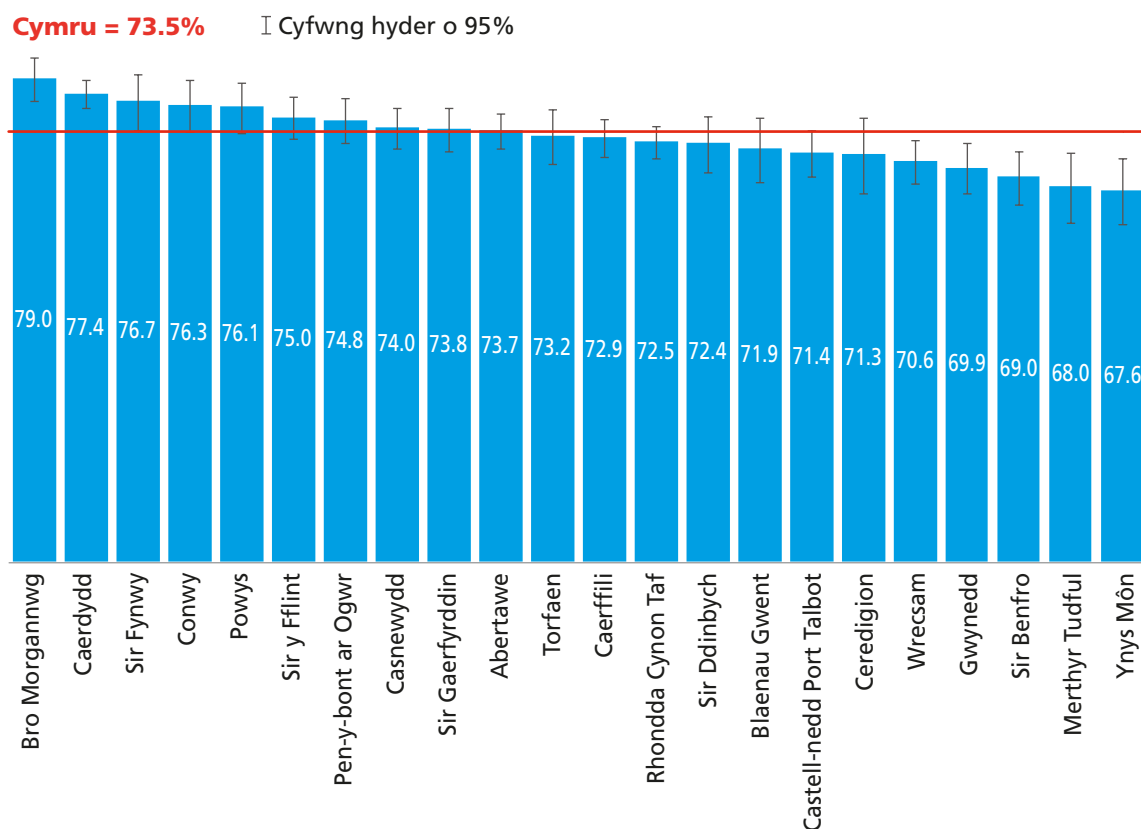
Ffigur 6 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd â phwysau iach neu sydd dan bwysau, Cymru a byrddau iechyd

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 7 Cyfran y plant 4/5 oed sydd â phwysau iach neu sydd dan bwysau, y Rhaglen Mesur Plant, Cymru ac awdurdodau lleol, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Dengys ffigur 7 fod cyfradd y plant â phwysau iach a than bwysau ar ei uchaf ym Mro Morgannwg, ac uchaf ond un yn ardal Caerdydd. Fodd bynnag, gallai'r gyfradd gyfranogi is na'r disgwyl yng Nghaerdydd fod wedi effeithio ar y ffigur hwn, a oedd yn 75.7% yn 2012/13, pan oedd ganddi'r gyfradd uchaf ond chwech o blant â phwysau iach/dan bwysau. Ymddengys fod y cyfraddau wedi gostwng yng Ngheredigion hefyd, lle roedd y gyfradd fwyaf ond dau (77.4%) o blant â phwysau iach/dan bwysau yn y flwyddyn flaenorol ac erbyn hyn mae'r gyfradd gyda'r isaf ond pump. Fodd bynnag yn wahanol i Gaerdydd, mae nifer a chyfran y plant a fesurwyd yng Ngheredigion yn y ddwy flynedd yn debyg iawn*. Wrth i ragor o wybodaeth gael ei chasglu dros y blynyddoedd fel rhan o'r Rhaglen

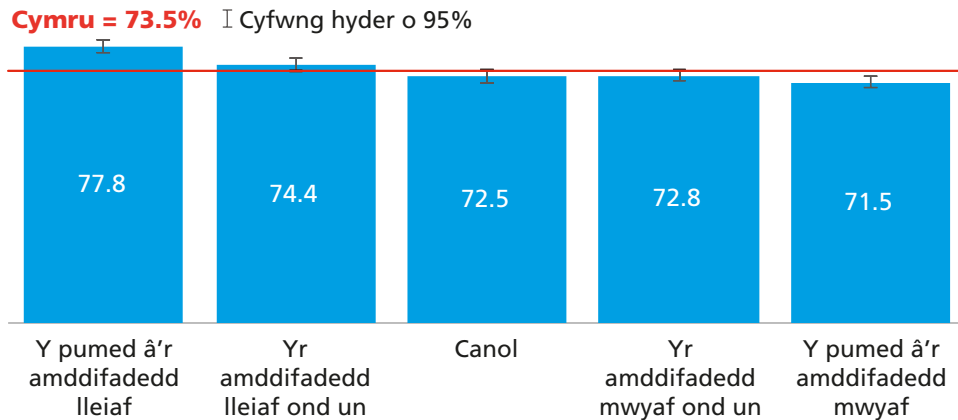
Mesur Plant, bydd yn bosibl gweld a yw newidiadau o'r fath yn rhan o duedd barhaus mewn ardal, neu beidio.

Dadansoddwyd cyfradd y plant â phwysau iach/dan bwysau yn ôl lefel amddifadedd hefyd, gan ddefnyddio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2014 (ffigur 8). Mae plant sy'n byw yn yr ardaloedd sydd yn y pumed (cwintel) â'r amddifadedd mwyaf ledled Cymru yn sylweddol llai tebygol na phlant sy'n byw yn un o'r ddau bumed â'r amddifadedd lleiaf o fod yn y categori pwysau iach/dan bwysau.

* Yng Ngheredigion cafodd 562 o blant eu mesur yn 2012/13, sef 91.4% o'r rhai sy'n gymwys, a mesurwyd 543 o blant yn 2013/14 neu 90.3% o'r rhai sy'n gymwys.

Ffigur 8 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd â phwysau iach neu sydd dan bwysau, cswintelau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

Rhoddir esboniad o'r dadansoddiad yn ôl amddifadedd yn atodiad 1. Mae'r ardaloedd o amddifadedd wedi'u lledaenu ledled Cymru ond mae mwy ohonynt mewn rhaid ardaloedd, yn arbennig yn ne Cymru.

4.3 Dan bwysau

Fel y nodwyd eisoes, oherwydd y niferoedd bach o blant sy'n cael eu dosbarthu fel rhai dan bwysau, mae'r categorïau dan bwysau a phwysau iach wedi'u cyfuno er mwyn osgoi'r posibilrwydd o adnabod plant unigol y bernir eu bod dan bwysau. Gall gwybodaeth am nifer y plant sydd dan bwysau fod ar gael ar lefel byrddau iechyd, ac yn achlysurol ar lefel Awdurdodau Lleol (gweler y tablau yn atodiad 3), fodd bynnag, pan gânt eu dadansoddi ymhellach yn ôl rhyw dim ond ar lefel genedlaethol y gellir cyflwyno'r wybodaeth.

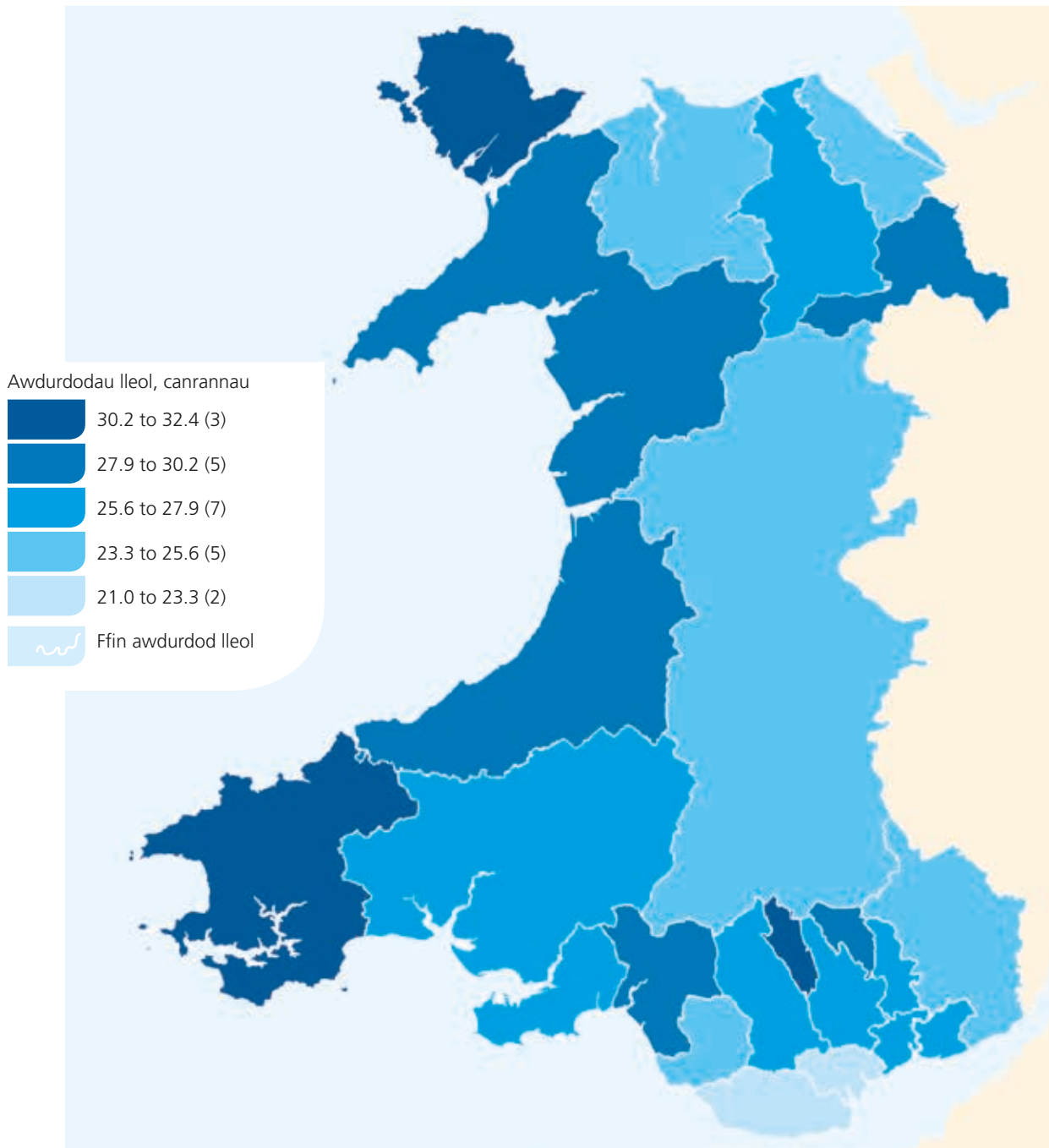
O'r wybodaeth y mae modd ei darparu, roedd nifer y plant dan bwysau a gofnodwyd yn 0.8% ledled Cymru - 1.0% o fechgyn a 0.6% o ferched. Roedd nifer fwy o blant yn y categori dan bwysau eleni na'r llynedd (248:179) ond nid yw'r newid yn ystadegol arwyddocaol. Os bydd y niferoedd yn parhau i gynyddu gall fod yn bosibl cyflwyno dadansoddiad manylach yn y dyfodol.

Yng Nghaerdydd yr oedd y gyfran uchaf o blant dan bwysau o'r holl ardaloedd awdurdodau lleol, lle roedd 2.1% (rh=66) o blant yn y categori dan bwysau. Roedd y gyfradd ar draws y 21 awdurdod lleol arall yn amrywio o 0.3% i 1.1%. Nid yw ffigur Caerdydd yn arwyddocaol wahanol i gyfradd y plant a oedd dan bwysau yn 2012/13 ac nid yw'n glir pam mai Caerdydd sydd â'r gyfran fwyaf o blant yng Nghymru yr ystyrir eu bod dan bwysau. Fodd bynnag, fel yn 2012/13, Caerdydd yw'r ardal yng Nghymru gyda'r boblogaeth fwyaf o bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yng Nghymru, ac mae'n bosibl y gallai hyn fod wedi effeithio ar y canlyniad hwn. Rhoddir rhagor o wybodaeth am amrywiad yn ôl tarddiad ethnig mewn perthynas â'r categorïau pwysau yn adran 4.8.

4.4 Dros bwysau neu'n ordew

Ffigur 9 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, 2013/14 plant 4 i 5 oed

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

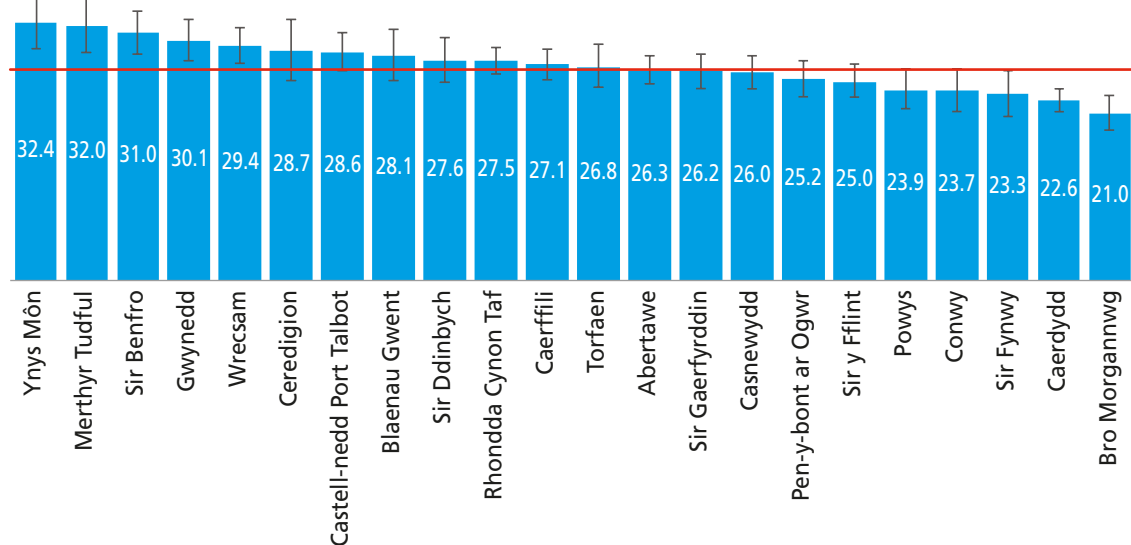
Roedd gan fwyafrif y plant yn y flwyddyn derbyn yng Nghymru a gafodd eu mesur ar gyfer y RhMP bwysau iach. Fodd bynnag roedd 26.5% naill ai dros bwysau neu'n ordew. Mae hyn yn gynnydd bach o gyfartaledd o 26.2% yn 2012/13, ond nid yw'r cynnydd yn ystadegol arwyddocaol.

Gwelir yn ffigurau 9 a 10 fod gan bum awdurdod lleol gyfradd arwyddocaol uwch o blant sydd 'dros bwysau neu'n ordew' o gymharu â chyfartaledd Cymru o 26.5%. Y rhain yw Ynys Môn, Merthyr Tudful, Sir Benfro, Gwynedd a Wrecsam. Mae niferoedd sylweddol is na chyfartaledd Cymru yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg.

Ffigur 10 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru ac awdurdodau lleol

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

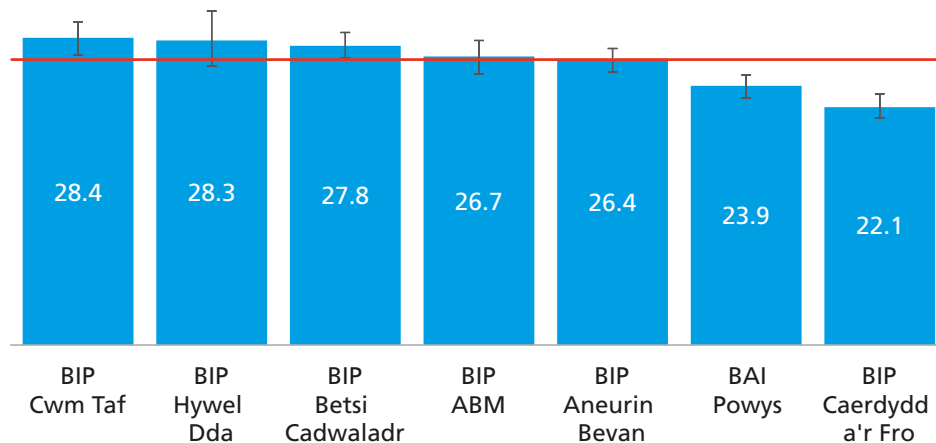
Cymru = 26.5% I Cyfwng hyder o 95%

Ffigur 11 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru a byrddau iechyd

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Cymru = 26.5% I Cyfwng hyder o 95%

Dengys ffigur 11 y wybodaeth ar lefel byrddau iechyd lleol. Mae gan BIA Powys a BIP Caerdydd a'r Fro gyfradd is na'r cyfartaledd o blant sydd 'dros bwysau neu'n ordew'. Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro mae'r ffigur hwn wedi gostwng o 23.7% y llynedd i 22.1% eleni. Fodd bynnag, fel yr awgrymwyd yn gynharach efallai nad yw'r ffigur hwn yn gwbl ddibynadwy gan y gallai cyfraddau cyfranogi is yng Nghaerdydd fod wedi effeithio ar y cyfraddau ym mhob un o'r categorïau BMI.

Gan fod y rhaglen wedi bod ar waith ers 2011/12, mae bellach yn ei thrydedd flwyddyn. Cafodd data ar gyfer tair blynedd y rhaglen ei gyfuno i ddarparu gwybodaeth ar lefel is nag awdurdodau lleol.

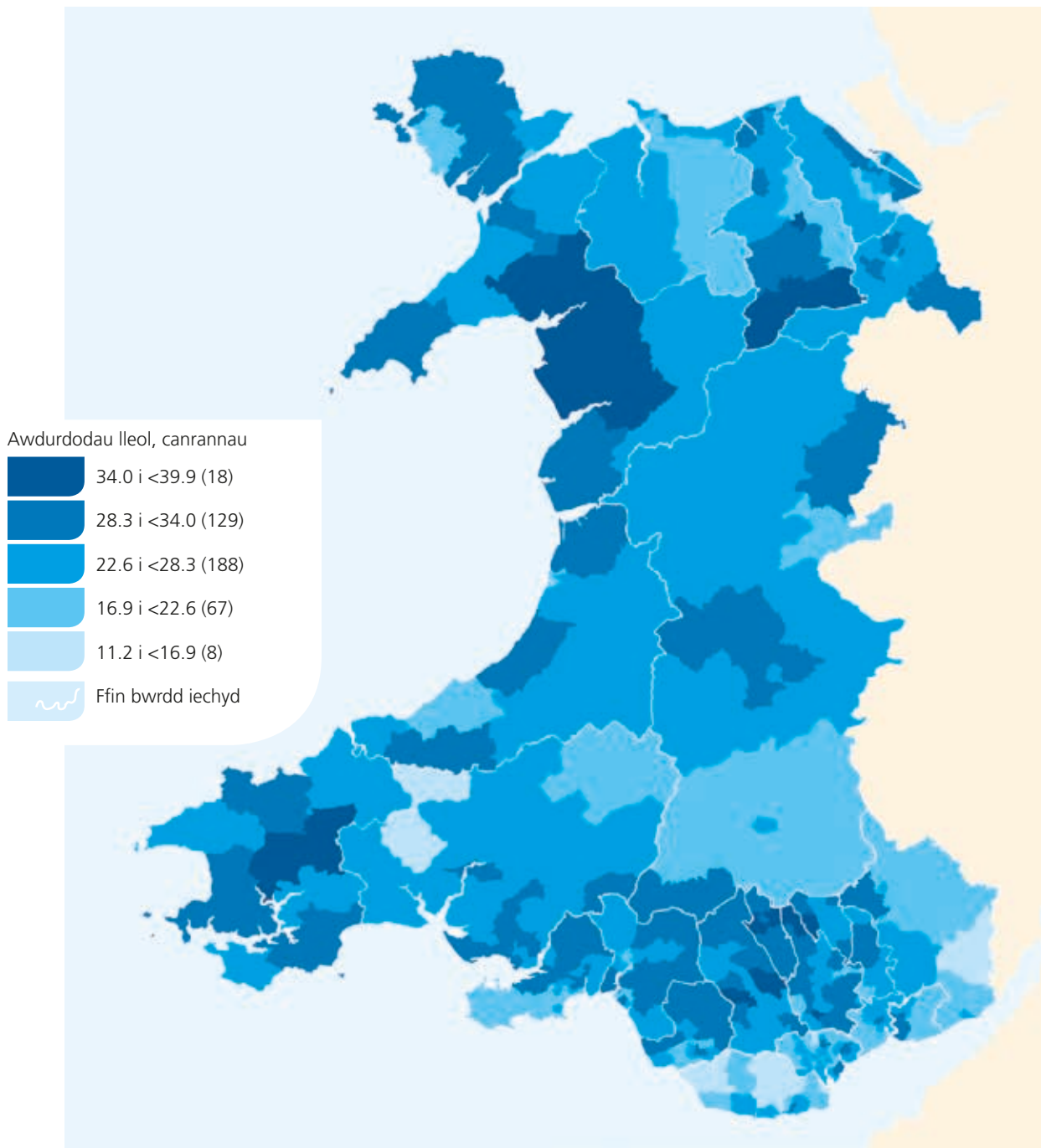
Mae'r wybodaeth hon ar lefel Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Ganol (MSOA) a chaiff ei harddangos ar y map yn ffigur 12.

Caiff mapiau sy'n arddangos y wybodaeth hon ar gyfer pob un o'r byrddau iechyd unigol eu cynnwys yn Atodiad 5.

Mae'n bosibl gweld o ffigur 12 hyd yn oed mewn ardaloedd fel Powys lle mae cyfradd gyffredinol y plant sydd 'dros bwysau neu'n ordew' yn isel, bod pocedi lle mae'r gyfradd yn ymddangos yn uwch.

Ffigur 12 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed fesul MSOA

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

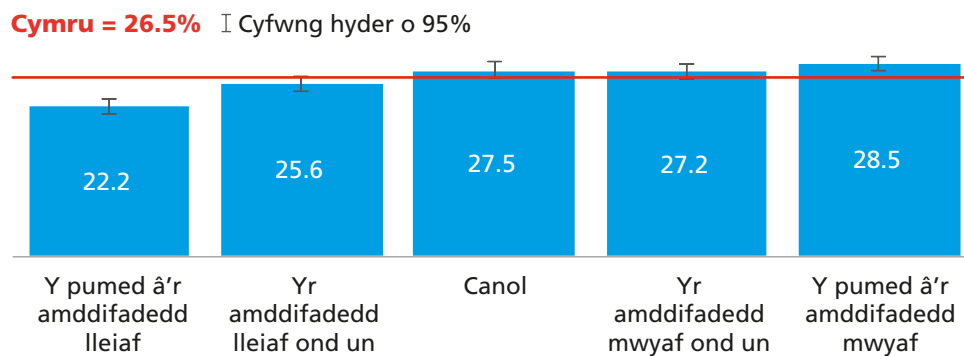
Unwaith eto, fel ar gyfer y gyfradd pwysau iach, mae cyfran y plant sy'n cael eu dosbarthu fel 'dros bwysau neu'n ordew' yn amrywio yn ôl awdurdod lleol, ardal bwrdd iechyd ac amddifadedd. Dengys ffigurau 13, 14 ac 15 gyfradd y plant sydd 'dros bwysau neu'n ordew' yn ôl lefel amddifadedd ar gyfer yr holl blant ac ar gyfer bechgyn a merched yng Nghymru.

Fel y dengys ffigur 13, mae cyfradd y plant sydd 'dros bwysau neu'n ordew' ymysg

yr holl blant yn arwyddocaol uwch yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru, o gymharu â'r ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf. Mae'r un peth yn wir am y gyfradd ymysg bechgyn (ffigur 14) a merched (ffigur 15), gyda gwahaniaeth o tua 6% yn y gyfradd sydd 'dros bwysau neu'n ordew' ar gyfer plant, bechgyn a merched rhwng yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf a lleiaf.

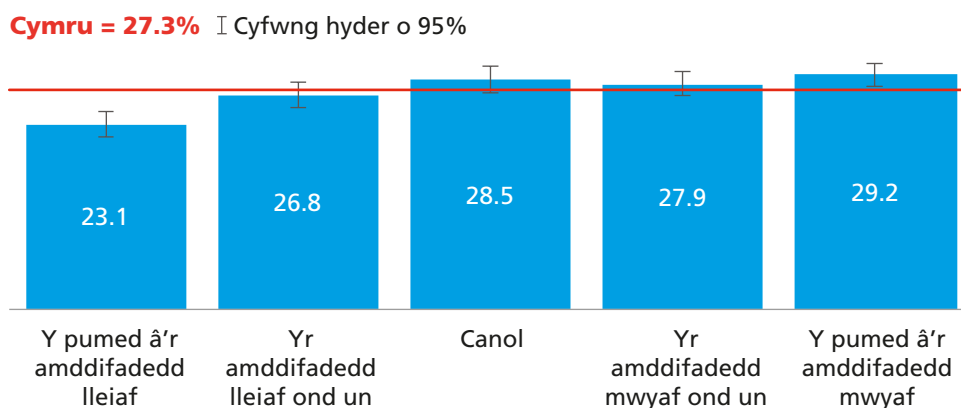
Ffigur 13 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, cwintelau Mynegai Amddifaedd Lluosog Cymru

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

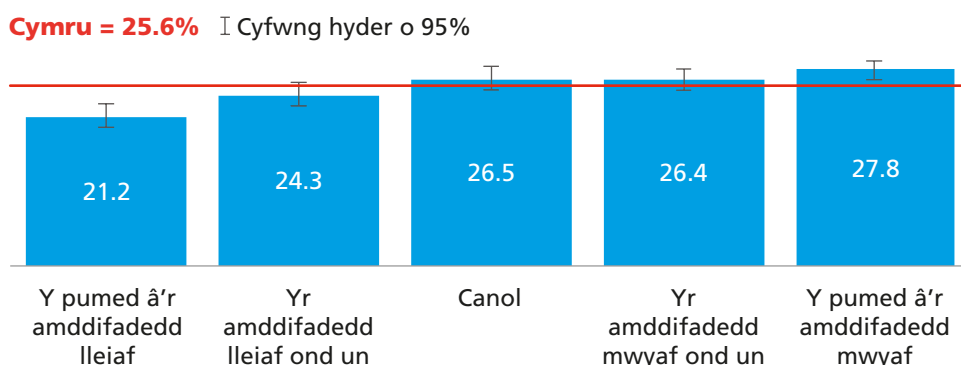
Ffigur 14 Cyfran y bechgyn 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, cwintelau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

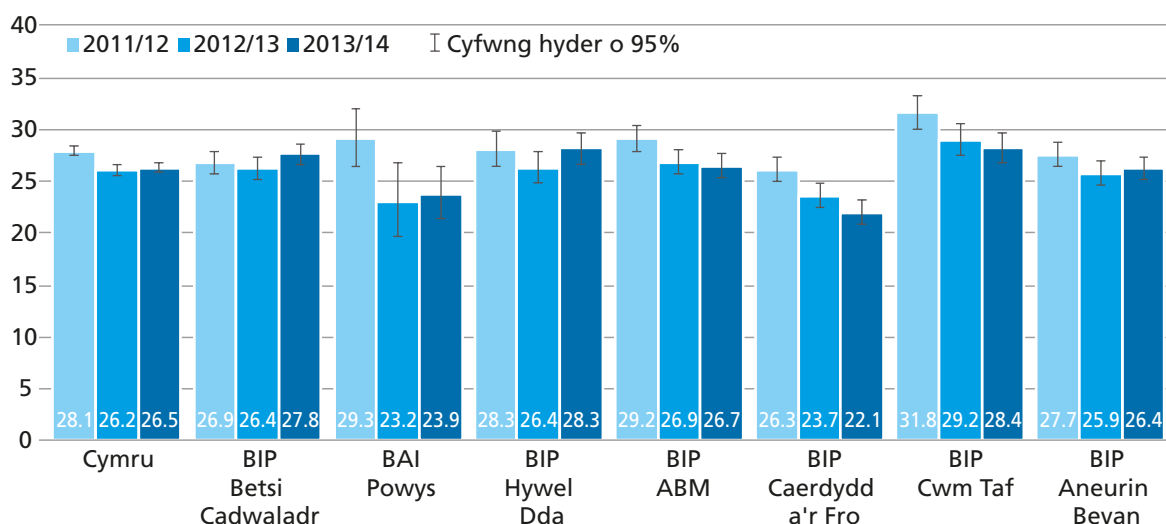
Ffigur 15 Cyfran y merched 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, cwintelau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

Ffigur 16 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru a byrddau iechyd, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Yn ffigur 16 dangosir y newidiadau yng nghyfradd y plant sydd 'dros bwysau neu'n ordew' dros y tair blynedd y mae'r RhMP wedi bod yn weithredol. Ar lefel Cymru gyfan ymddengys fod y gostyngiad bach ers 2011/12 yn ystadegol arwyddocaol. Ymddengys hefyd ei fod yn ystadegol arwyddocaol ym Myrddau Iechyd Abertawe Bro Morgannwg, Caerdydd a'r Fro a Chwm Taf, ond nid yn y pedwar bwrdd iechyd arall. Fodd bynnag, fel y trafodwyd eisoes yn adran 3.3, roedd 2011/12 yn flwyddyn drosiannol, ac nid yw'r newidiadau rhwng eleni (2013/14) a'r llynedd (2012/13) yn arwyddocaol ar unrhyw lefel.

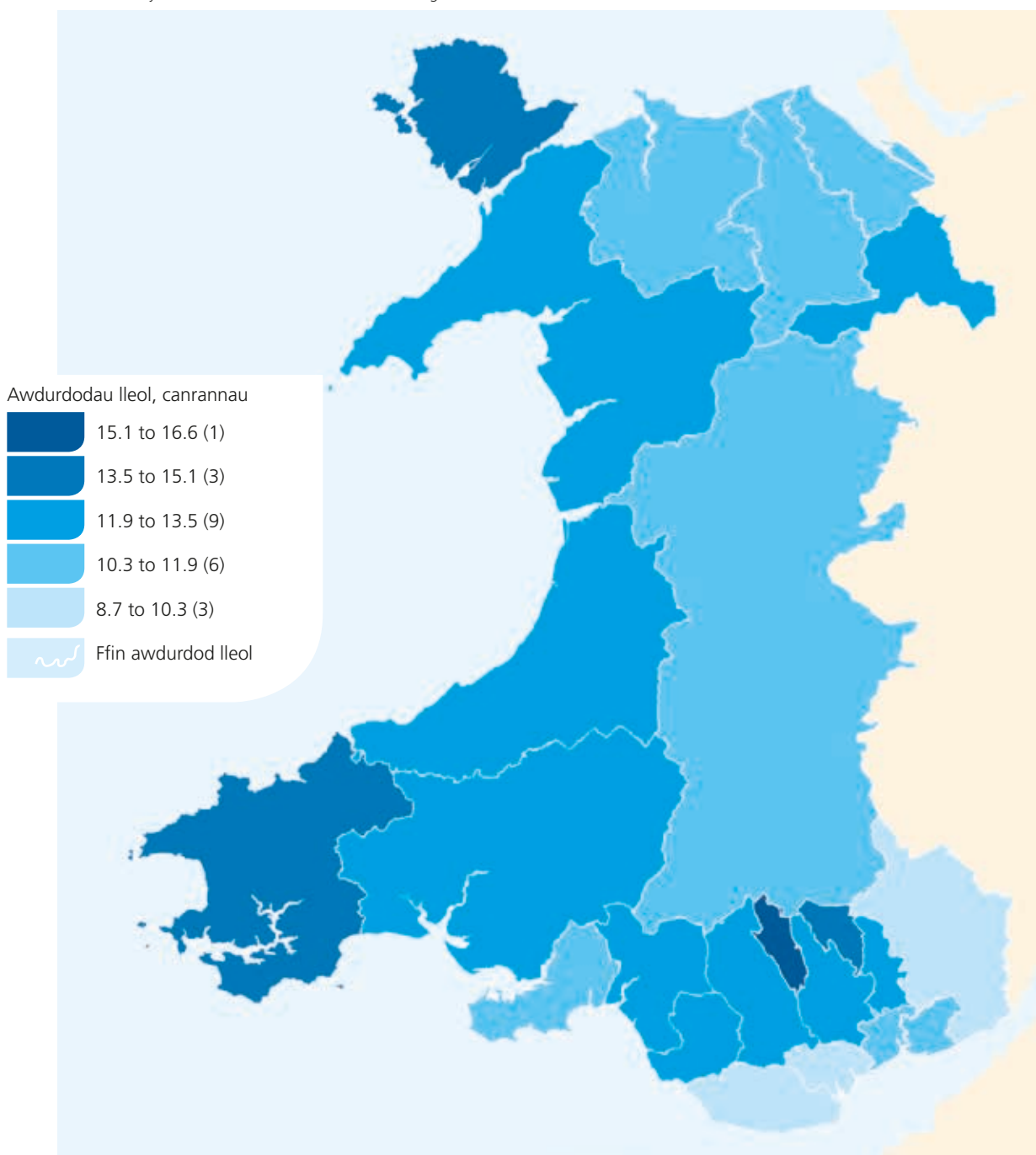
4.5 Gordewdra

Gwelir o ffigur 1 yn adran 3.4 bod plant yng Nghymru sy'n cael eu dosbarthu'n ordew yn llawer mwy tebygol na phlant sy'n cael eu dosbarthu'n rhai dros bwysau neu â phwysau iach i aros yn y dosbarthiad hwnnw rhwng 5 a 9 oed. Roedd BMI 82.5% o'r plant a oedd yn o dosbarthiad gordew yn bedair neu'n bump oed yn parhau i fod ar

y lefel honno pan gawsant eu mesur yn 8 neu 9 oed. Felly mae'n destun pryder bod gan fwy nag un o bob deg (11.8%) o blant a fesurwyd ar gyfer y RhMP yn 2013/14 yn y BMI yn y dosbarthiad gordew. Unwaith eto, mae cyfradd y plant gordew yn amrywio yn ôl awdurdod lleol (ffigurau 17 a 18), bwrdd iechyd (ffigur 19) a chwintel amddifadedd (ffigur 21).

Ffigur 17 Cyfran y plant sy'n ordew, 2013/14, plant 4 i 5 oed

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordnans 100044810

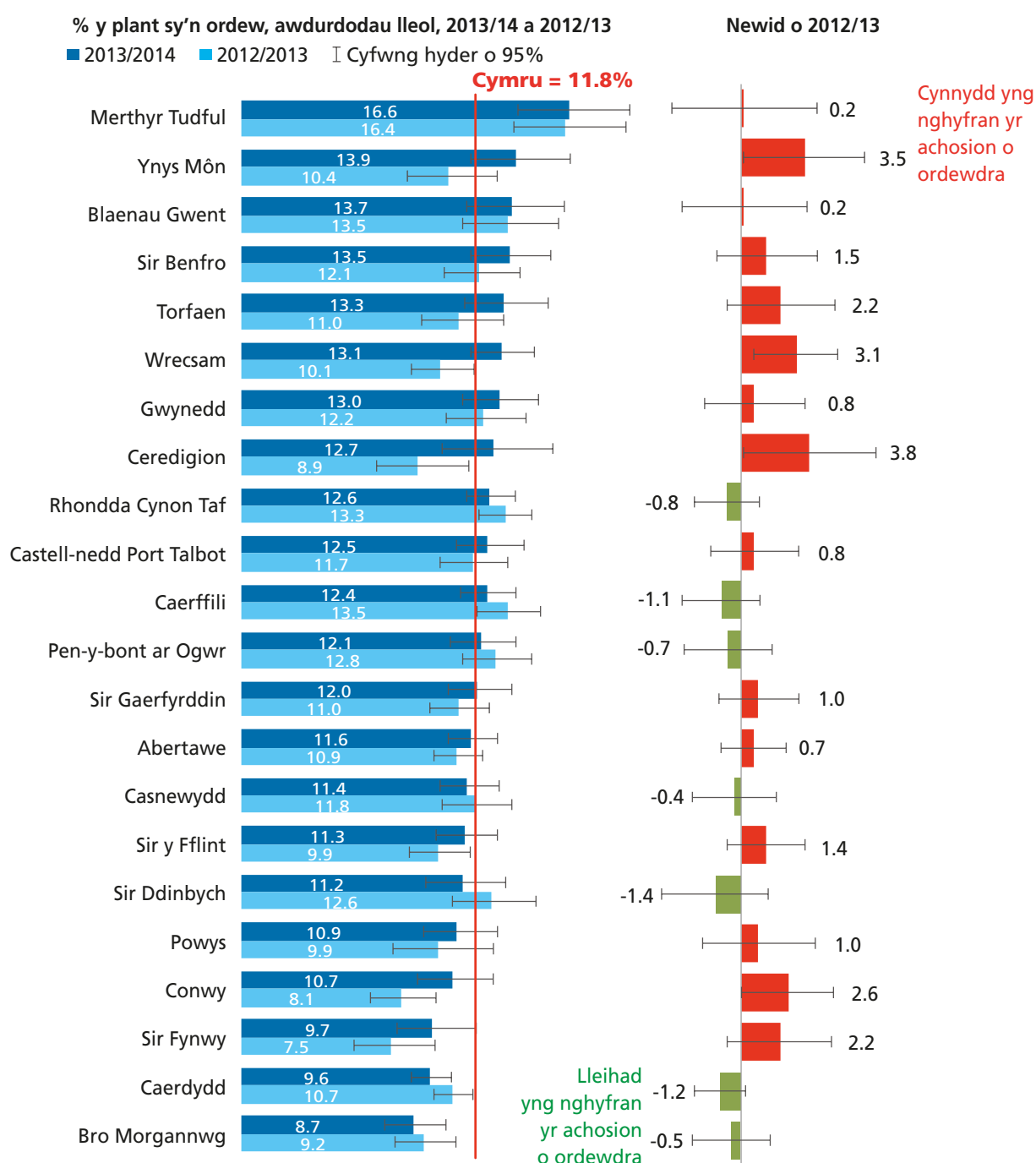

Gwelir yn ffigur 18 bod y gyfradd gordewdra yn amrywio ledled y wlad o 8.7% ym Mro Morgannwg i 16.6% ym Merthyr Tudful. Mae'r gyfradd gordewdra yn arwyddocaol uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol o 11.8% ym Merthyr Tudful, ac yn arwyddocaol is na'r cyfartaledd cenedlaethol yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg.

Dengys ffigur 18 hefyd y newid yn y gyfradd gordewdra rhwng 2012/13 a 2013/14 sy'n ymddangos fel pe bai wedi cynyddu mewn rhai mannau ac wedi gostwng mewn mannau eraill. Fodd bynnag, mae niferoedd gwirioneddol y plant ym mhob categori yn fach ac ni ddylid ystyried bod y newidiadau rhwng y ddwy flynedd yn ystadegol arwyddocaol.

Ffigur 18 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Cymru ac awdurdodau lleol, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2012/13 a 2013/14, gan ddangos newidiadau rhwng y ddwy flynedd

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

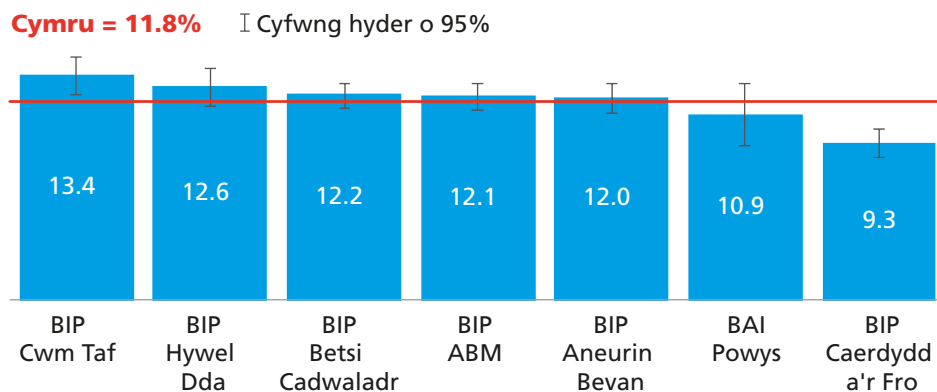
Fel y dengys ffigur 19, ar lefel byrddau iechyd mae'r gwahaniaeth rhwng y gyfradd gordewdra a chyfartaledd cenedlaethol Cymru ond yn arwyddocaol i BIP Caerdydd a'r Fro lle mae'n is na'r cyfartaledd, a BIP Cwm Taf lle mae'n uwch na'r cyfartaledd.

Mae cysylltiad rhwng cyfradd uwch o ordewdra ac amddifadedd, ac mae ffigur 20 yn dangos y dadansoddiad o ganlyniadau yn ôl pumedau o amddifadedd. Mae plant sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd

lleiaf yn arwyddocaol llai tebygol o fod yn ordew na phlant sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf, ac mae'r gyfradd gordewdra hefyd yn arwyddocaol is yn yr ardal â'r amddifadedd lleiaf o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae'r gwrthwyneb yn wir ar gyfer plant sy'n byw yn yr ardaloedd sy'n profi'r amddifadedd mwyaf, gydag 13.5% o blant 4 i 5 oed yn cael eu dosbarthu'n ordew, sy'n arwyddocaol uwch na'r gyfradd gyfartalog o ordewdra ar gyfer Cymru.

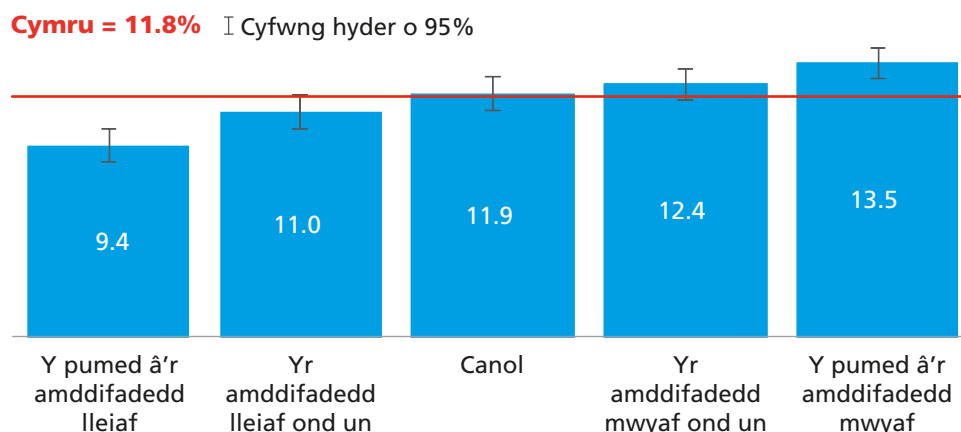
Ffigur 19 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Cymru a byrddau iechyd

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 20 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, cwintelau Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

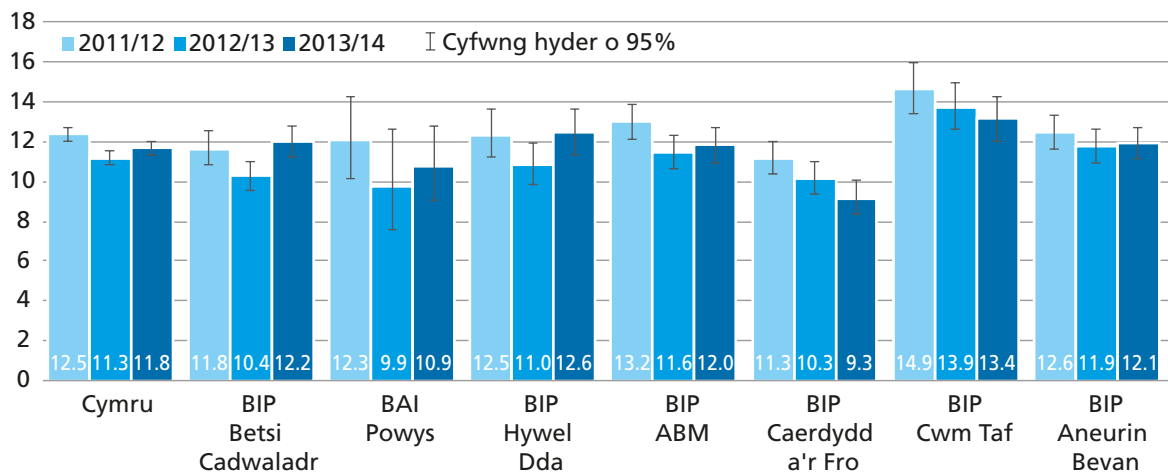
O edrych ar y newidiadau yn y gyfradd ar gyfer y tair blynedd (ffigur 21) mae'r Rhaglen Mesur Plant wedi bod ar waith, er ei bod yn ymddangos y bu gostyngiad yn y gyfradd ordewdra er 2011/12 yn rhan fwyaf ardaloedd Bwrdd Iechyd dim ond ar lefel Cymru gyfan y mae hyn yn ystadegol arwyddocaol, ac yn BIP Caerdydd a'r Fro. Fodd bynnag, oherwydd y cyfranogiad isel yng Nghaerdydd a'r Fro a drafodwyd eisoes, dylid trin y ffigur olaf hwn gyda gofal.

Dylid nodi hefyd bod y safonau a'r canllawiau ar gyfer y Rhaglen Mesur Plant

wedi eu mabwysiadu yn 2012 ac felly nid oeddent ar waith ar gyfer rhaglen 2011/12, a ddisgrifiwyd fel blwyddyn drosiannol. Felly dylid trin unrhyw newidiadau ymddangosiadol yn y gyfradd mewn categorïau pwysau ar draws pob un o'r tair blynedd gyda gofal gan nad oedd y prosesau mesur a chofnodi wedi'u safoni'n llawn. Dim ond ar gyfer 2012/13 a 2013/14 y mae'r rhaglen wedi'i safoni'n llawn. Ymhellach, bydd tueddiadau ond yn dod i'r amlwg pan fydd data ar gael ar gyfer nifer o flynyddoedd.

Ffigur 21 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Cymru a byrddau iechyd, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

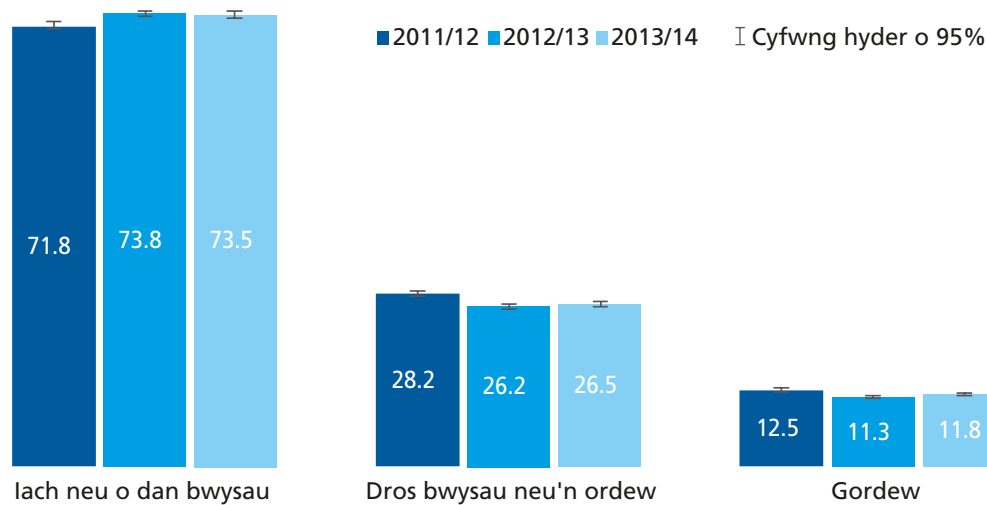
4.6 Cymhariaeth â blynyddoedd blaenorol (2011/12 a 2012/13)

Rhoddwyd rhywfaint o wybodaeth eisoes mewn adrannau blaenorol am newidiadau ymddangosiadol mewn categorïau ar gyfer y tair blynedd y mae'r rhaglen wedi bod yn weithredol.

Mae ffigur 22 yn dwyn ynghyd y newidiadau ar lefel Cymru gyfan ar gyfer tri o'r prif categorïau achosion. Awgrymodd adroddiad y llynedd newidiadau arwyddocaol yn y cyfraddau ym mhob un o'r tri chategori rhwng 2011/12 a 2012/13. Fodd bynnag ni ellir disgrifio dim o'r newidiadau rhwng 2012/13 ac eleni (2013/14) yn ystadegol arwyddocaol.

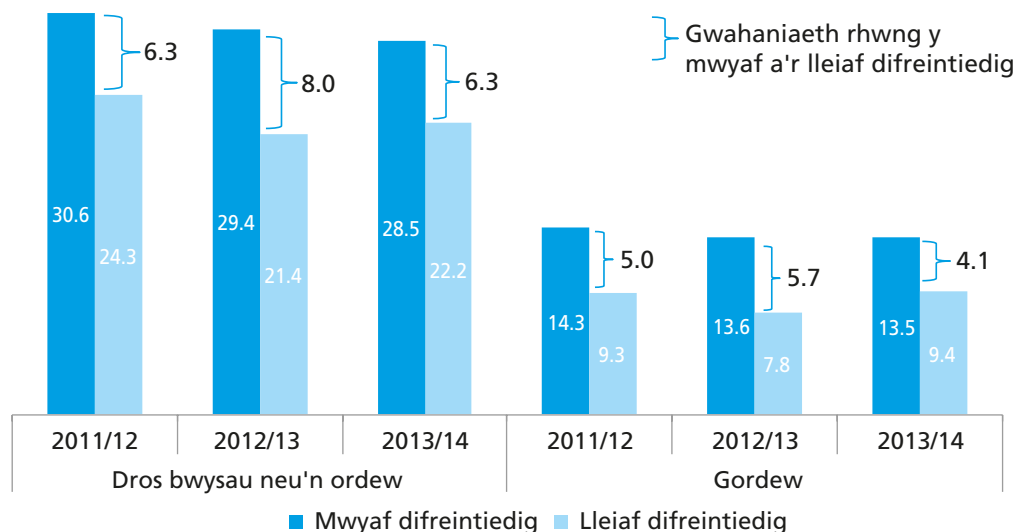
Ffigur 22 Plant 4 i 5 oed yn ôl categori pwysau, Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, cymhariaeth rhwng 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 23 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, y pumedau â'r amddifadedd lleiaf a mwyaf yng Nghymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

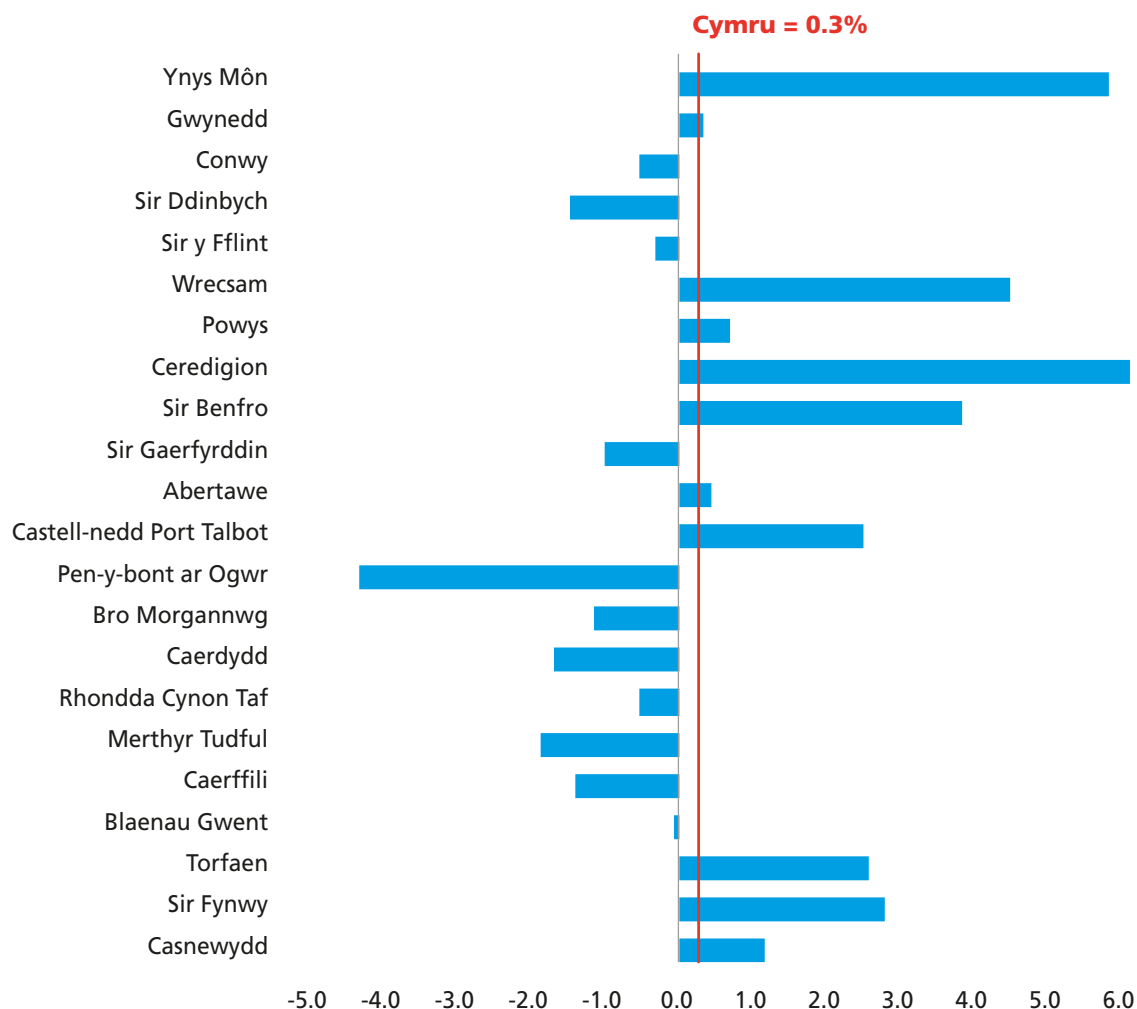

Dengys ffigur 23 y newidiadau rhwng yr ardaloedd yn y pumedau â'r amddifadedd mwyaf a lleiaf ar gyfer y categorïau 'dros bwysau neu'n ordew' a gordew. Y llynedd, adroddwyd bod y bwlch absoliwt yn cyfraddau rhwng yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf a mwyaf wedi cynyddu rhwng 2011/12 a 2012/13. Fel y gwelir o ffigur 23 mae hyn wedi lleihau rhwng 2012/13 a 2013/14, ac mae'r newid yn ystadegol arwyddocaol ar gyfer y categorï gordewdra. Mae'r wybodaeth a ddangosir yn ffigur 23 ar gyfer pob plentyn ar gael mewn siartiau ar wahân ar gyfer bechgyn a merched yn Atodiad 5.

Dengys ffigurau 24 a 25 y newidiadau absoliwt yn y categorï 'dros bwysau neu'n ordew' ar gyfer awdurdodau lleol a byrddau iechyd ers y llynedd lle yr ymddengys fod y gyfradd wedi gostwng mewn rhai ardaloedd ond wedi cynyddu mewn ardaloedd eraill. Unwaith eto, dylid bod yn ofalus wrth ddod i gasgliadau gan nad yw'r newid yn arwyddocaol ar lefel Cymru gyfan, nac ar gyfer unrhyw un o'r byrddau iechyd. Dim ond ar gyfer un o'r 22 ardal awdurdodau lleol y mae'r cynnydd yn y gyfradd yn ystadegol arwyddocaol – sef Wrecsam.

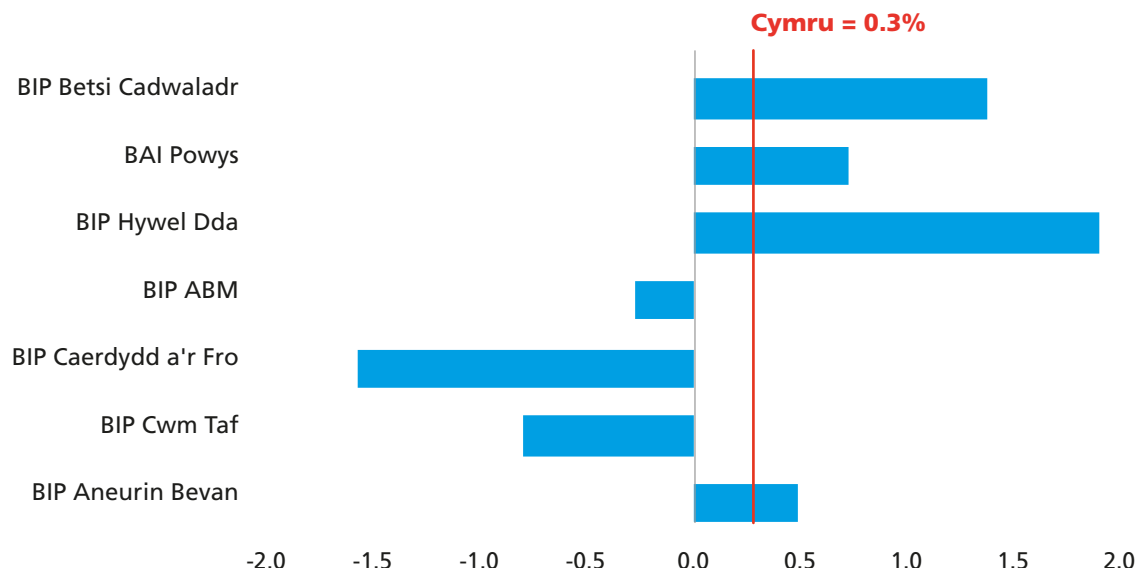
Ffigur 24 Canran y newid ymysg plant 4 i 5 oed sy'n ordew neu dros bwysau, Cymru ac awdurdodau lleol, Rhaglen Mesur Plant Cymru, cymhariaeth rhwng 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 25 Canran y newid ymysg plant 4 i 5 oed sy'n ordew neu dros bwysau, Cymru a byrddau iechyd, Rhaglen Mesur Plant Cymru, cymhariaeth rhwng 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

4.7 Rhyw

Mae gwahaniaethau yn y gyfradd yn y categorïau pwysau rhwng bechgyn a merched yng ngrŵp oedran y flwyddyn derbyn. Yn 2013/14, canfuwyd bod 27.3% o fechgyn a 25.6% o ferched dros bwysau neu'n ordew yng Nghymru,

a gall y gwahaniaeth gael ei ddisgrifio'n arwyddocaol ar lefel genedlaethol. Fel y gwelir yn nhabl 2 isod, yr unig categorï na ellid ei ddisgrifio'n arwyddocaol wahanol yw'r gyfradd gordewdra yn unig.

Tabl 2 Cyfraddau categorïau pwysau Cymru yn ôl rhyw[#]

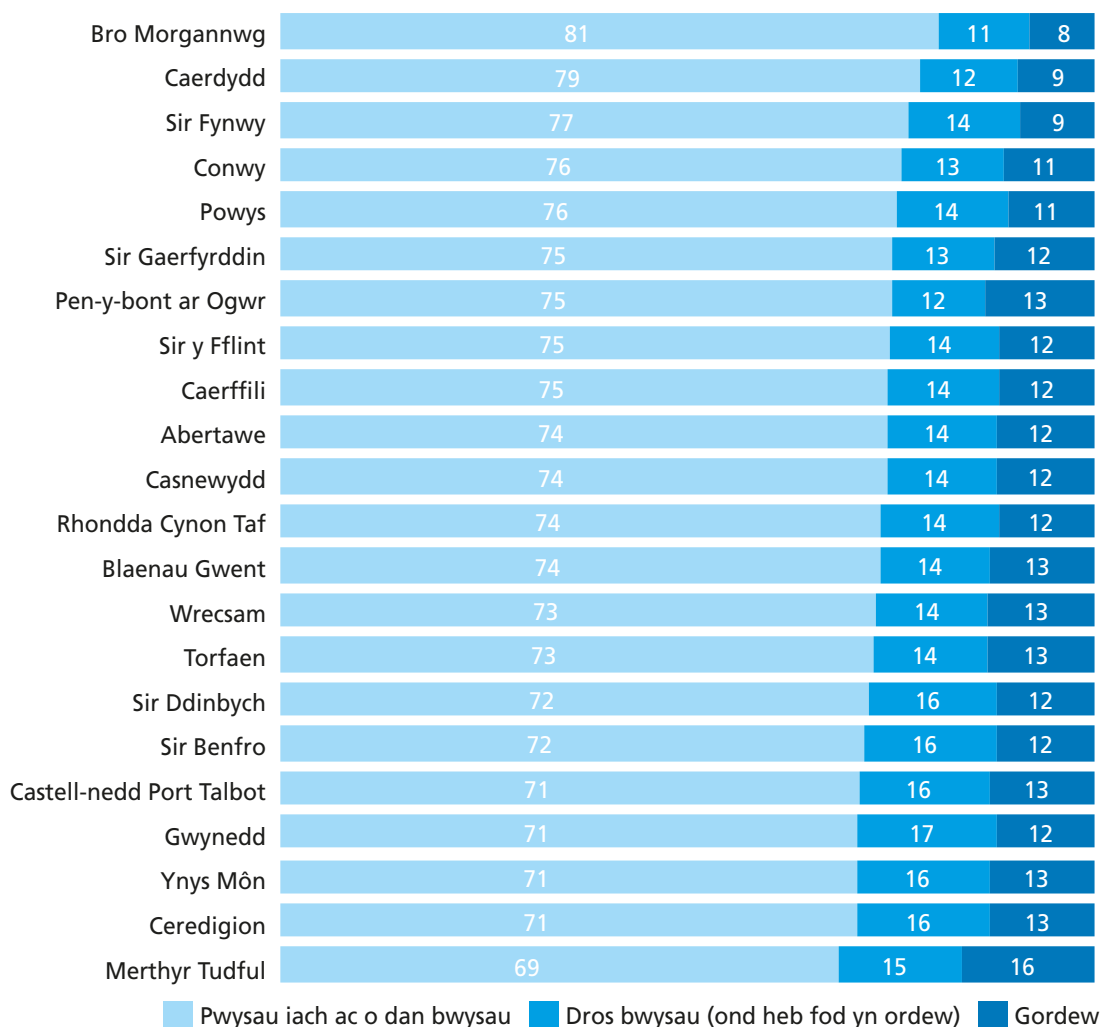
Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

	% Iach neu dan bwysau	% Dros bwysau neu'n ordew	% Dan bwysau	% Pwysau iach	% Dros bwysau ond nid yn ordew	% Gordew
Merched	74.4 (73.7-75.1)	25.6 (24.9-26.3)	0.6 (0.5-0.7)	73.9 (73.2-74.6)	13.8 (13.3-14.4)	11.7 (11.2-12.2)
Bechgyn	72.7 (72.0-73.4)	27.3 (26.6-28.0)	1.0 (0.9-1.2)	71.6 (70.9-72.3)	15.4 (14.8-15.9)	12.0 (11.5-12.5)

[#] Mae'r cyfngau hyder uchaf ac isaf mewn cromfachau

Ffigur 26 Categoriâu pwysau ymysg merched 4 i 5 oed, canran yn ôl awdurdod lleol

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

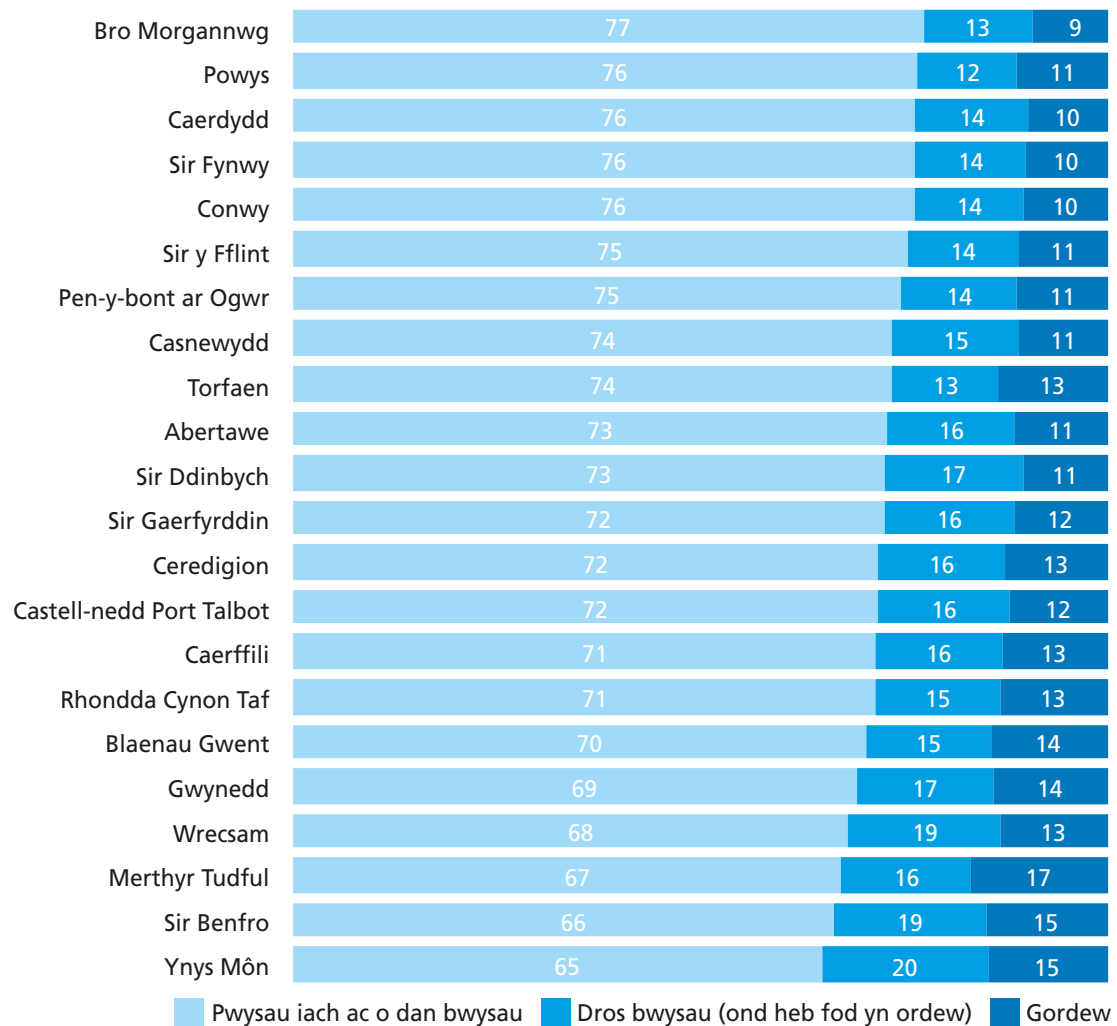

Mae ffigurau 26 a 27 yn dangos y cyfraddau a gofnodwyd ar gyfer tri o'r prif gategoriâu pwysau yn ôl rhyw ar draws ardaloedd yr awdurdodau lleol.

Ar lefel awdurdodau lleol, er ei bod yn ymddangos bod gwahaniaethau rhwng bechgyn a merched o ran cyfradd y plant dros bwysau a gordew, nid yw'n wahaniaeth ystadegol arwyddocaol rhwng y rhywiau.

Ffigur 27 Categoriâu pwysau ymsyg bechgyn 4 i 5 oed, canran yn ôl awdurdod lleol, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

4.8 Ethnigrwydd

Mae'n bosibl dadansoddi categori BMI plentyn yn ôl ethnigrwydd o fewn y RhMP. Fodd bynnag, gan nad yw'r cofnodion ethnigrwydd yn gyflawn ar y Gronfa Ddata ar Iechyd Plant Cymunedol dylid trin unrhyw ganlyniadau gyda gofal. Gellir cael rhagor o wybodaeth am gofnodi ethnigrwydd yn Atodiad 1.

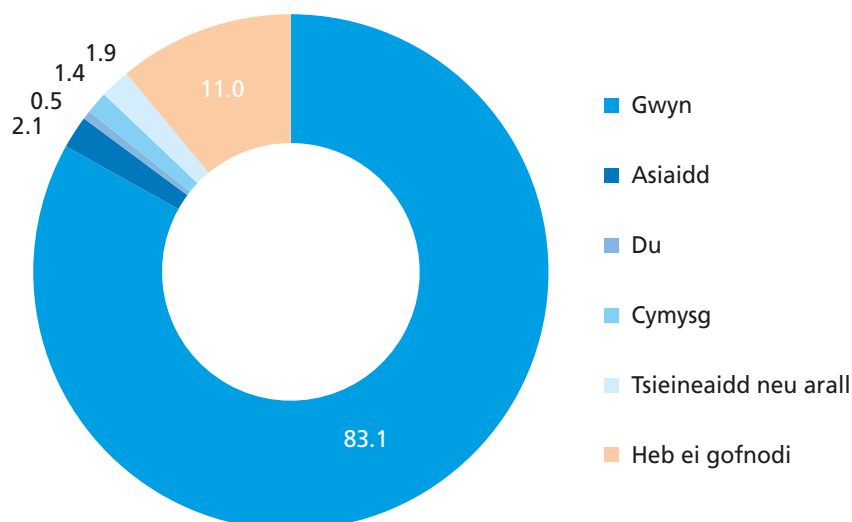
Roedd ethnigrwydd 11% o blant wedi'i gofnodi fel anhysbys (ffigur 28), ond roedd 48% o'r cofnodion plant wedi'u codio ar gyfer ethnigrwydd gan ddefnyddio system godio a gafodd ei disodli yn 2002, felly cyn i'r garfan o blant gael eu geni. Awgryma hyn y gall y codau a ddefnyddiwyd i gofnodi

ethnigrwydd y plentyn fod wedi eu cymryd o gofnodion eu mamau biolegol, ac ni fydd pob plentyn yn rhannu ethnigrwydd eu mamau.

O'r cofnodion a ddefnyddiodd godau cyn 2002 mae 21% wedi'u cofnodi'n 'anhysbys', ond dim ond 2% o'r codau ar ôl 2002 sy'n 'anhysbys'. Ymhellach, nid oedd y system godio cyn 2002 yn cynnwys cod penodol ar gyfer plant o hil gymysg, felly nid yw'n hysbys pa godau a ddefnyddiwyd i gofnodi plant o'r fath, a gallai'r rhain fod wedi'u cofnodi fel 'arall' a fyddai'n effeithio ar y categori sydd, ar ôl 2002, yn cynnwys plant o dras Tsieineaidd.

Ffigur 28 Data ethnigrwydd o Raglen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Tabl 3 Data allweddol o Raglen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed

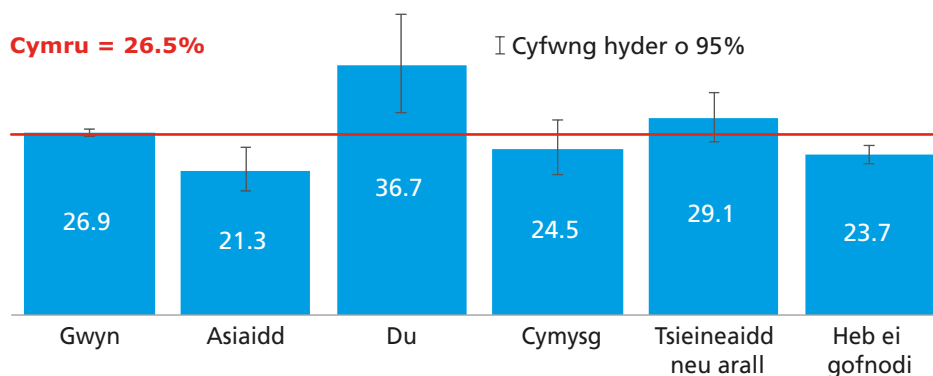
Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ethnigrwydd	Pawb		
	Nifer a Fesurwyd	%	(CH o 95%) [¥]
Gwyn	25,486	83.1	(82.7-83.5)
Asiaidd	629	2.1	(1.9-2.2)
Du	166	0.5	(0.5-0.6)
Cymysg	429	1.4	(1.3-1.5)
Tsieineaidd neu arall	578	1.9	(1.7-2.0)
Heb ei gofnodi	3,381	11.0	(10.7-11.4)

¥ Cyfwrng hyder o 95%

Ffigur 29 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, grwpiau ethnig

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Gyda'r cafeatau a amlinellir uchod, mae rhywfaint o wybodaeth ar gael. Cofnodwyd bod gan 1,802 o blant (5.9%) a gynhwyswyd yn yr astudiaeth darddiad ethnig heblaw gwyn. Fel y gellir gweld o ffigur 29, ymddengys fod plant o dras du yn llawer mwy tebygol na phlant gwyn neu Asiaidd o fod dros bwysau neu'n ordew.

Canfu astudiaeth¹⁸ o Loegr a gyhoeddwyd yn y "*British Medical Journal* yn 2014 ar ôl addasu ar gyfer amddifadedd a nodweddion cymdeithasol-ddemograffig eraill, fod plant du ac Asiaidd dair gwaith yn fwy tebygol o fod â ffordd o fyw sy'n achosi gordewdra o gymharu â phlant gwyn". Er ei bod yn ymddangos y gallai hyn fod yn wir yng Nghymru ar gyfer plant o dras du, nid yw'n ymddangos bod hyn yn wir ar gyfer plant o dras Asiaidd sydd gryn dipyn yn llai tebygol o fod â phwysau yn y dosbarth gordew neu dros bwysau o gymharu â chyfartaledd Cymru, neu blant o dras du neu wyn. Unwaith eto gellid priodoli hyn i'r problemau cofnodi a grybwyllwyd, neu i'r nifer fach o blant ym mhob categori yng Nghymru.

Mae'r Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant yn Lloegr yn cynnwys nifer llawer mwy o fesuriadau o blant o dras Asiaidd na'r RhMP. Ac er bod y gyfradd gordewdra (ond nid cyfradd y plant dros bwysau) yn uwch mewn plant o dras Asiaidd o gymharu â phlant gwyn yn yr NCMP yn Lloegr yn 2013/14, roedd cyfradd y plant dan bwysau yn 3.6% o gymharu â 0.6% ymysg plant gwyn.

Mae'n bosibl y gallai hynny esbonio'r gyfradd uwch o achosion o blant dan bwysau yng Nghaerdydd ond byddai angen astudiaeth lawer manylach i gadarnhau hyn.

4.9 Dadansoddiad trefol/gwledig

Eleni, sef trydedd flwyddyn y RhMP yng Nghymru, mae'n bosibl darparu mwy o wybodaeth fanwl am wahanol agweddau ar dwf plant. Er enghraifft mae gwybodaeth ar gael am dwf plant yn dibynnu ar a yw plant yn byw mewn trefi a dinasoedd ynteu mewn ardaloedd mwy gwledig (neu wledig iawn). Gwneir y dadansoddiad drwy gyfuno canlyniadau ar gyfer pob un o'r tair blynedd y mae'r RhMP wedi bod ar waith, a neilltuo canlyniadau pob plentyn i ddosbarthiad trefol, gwledig 'llai gwasgaredig' neu wledig 'gwasgaredig' yn seiliedig ar god post cartref y plentyn. Gellir cael rhagor o wybodaeth am sut y caiff ardaloedd eu dosbarthu yn Atodiad 1.

Mae 71% o'r plant a fesurwyd yn 2013/14 yn byw mewn ardaloedd a ddosbarthwyd yn rhai trefol, tra bod 19.5% yn byw mewn ardaloedd gwledig 'llai gwasgaredig' yng Nghymru a 9.5% o blant yn byw mewn ardaloedd gwledig 'gwasgaredig'. Mae'r niferoedd mwyaf o ardaloedd yn y categori olaf i'w gweld mewn tri Bwrdd Iechyd - Betsi Cadwaladr, Hywel Dda a Phowys.

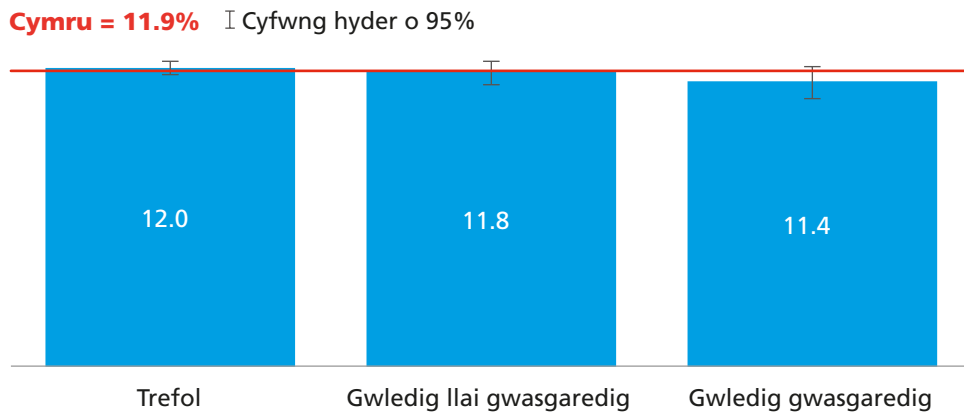
Efallai bod canfyddiad bod plant sy'n byw mewn ardaloedd mwy gwledig yn 'iachach' ac felly na fyddai cymaint o achosion o blant dros bwysau neu ordew. Fodd bynnag, fel y dangosir yn ffigurau 30 a 31 nid yw hyn yn wir yng Nghymru.

Os rhywbeth, ymddengys fod y gyfradd ychydig yn uwch yn y categori 'dros bwysau neu'n ordew' ymysg plant sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf gwledig (er bod y gyfradd gordewdra'n is) ond nid yw'r gwahaniaethau hyn yn y cyfraddau ar draws

y tri chategori yn ystadegol arwyddocaol ar lefel genedlaethol. Fodd bynnag gan edrych ar blant sy'n byw mewn ardaloedd gwledig 'gwasgaredig' yn y tri bwrdd iechyd ble mae'r ardaloedd gwledig gwasgaredig wedi eu lleoli, mae'n ymddangos bod plant ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn llawer mwy tebygol o fod dros bwysau neu'n ordew na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru (ffigur 32).

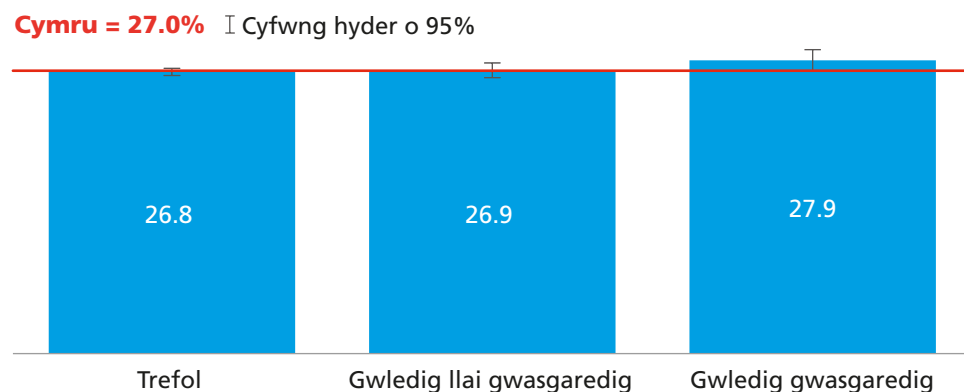
Ffigur 30 Cyfran y plant sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd ar gyfer 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 31 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd ar gyfer 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

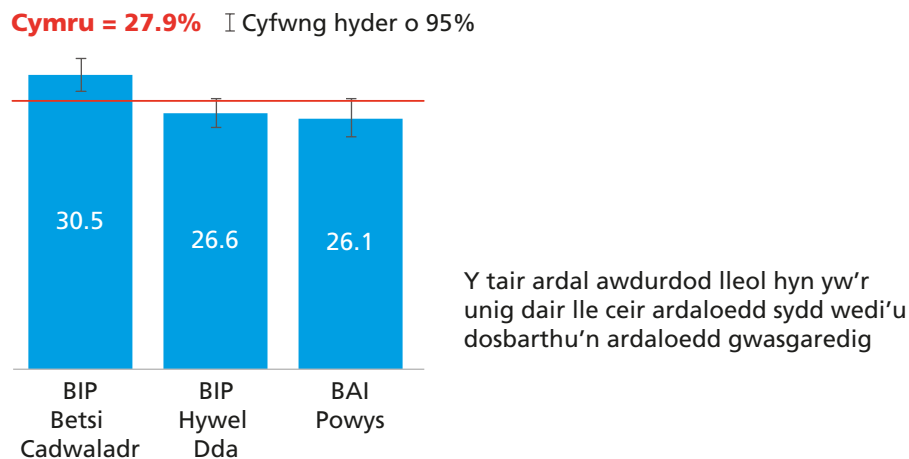

Pan edrychir arnynt fesul bwrdd iechyd (ffigurau 33 a 34), y bwrdd iechyd lle ceir y gyfradd uchaf o blant sydd 'dros bwysau neu'n ordew', boed yn drefol neu'n wledig yw BIP Cwm Taf, a BIP Caerdydd a'r Fro

yw'r ardal gyda'r gyfradd isaf. Nid yw hyn yn wahanol i'r darlun ar gyfer plant dros bwysau/gordew yng Nghymru heb y dadansoddiad trefol/gwledig fel y nodir yn ffigur 11.

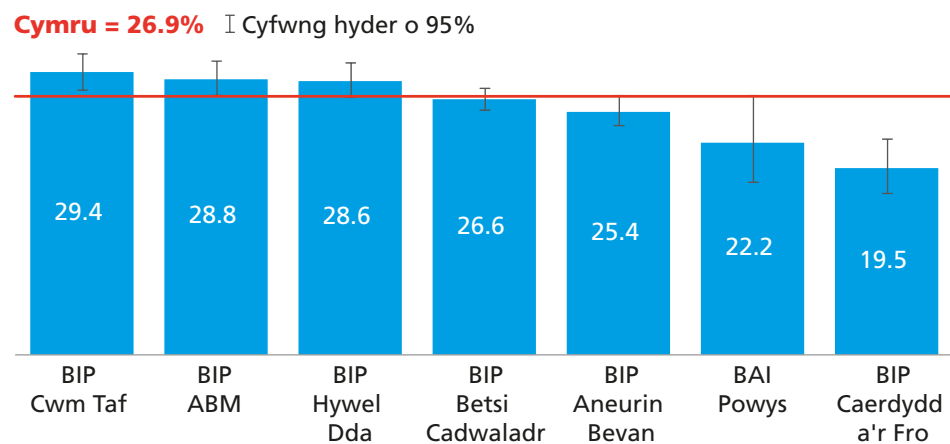
Ffigur 32 Cyfran y plant sy'n byw mewn ardal wledig wasgaredig sydd dros bwysau neu'n ordew, byrddau iechyd Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

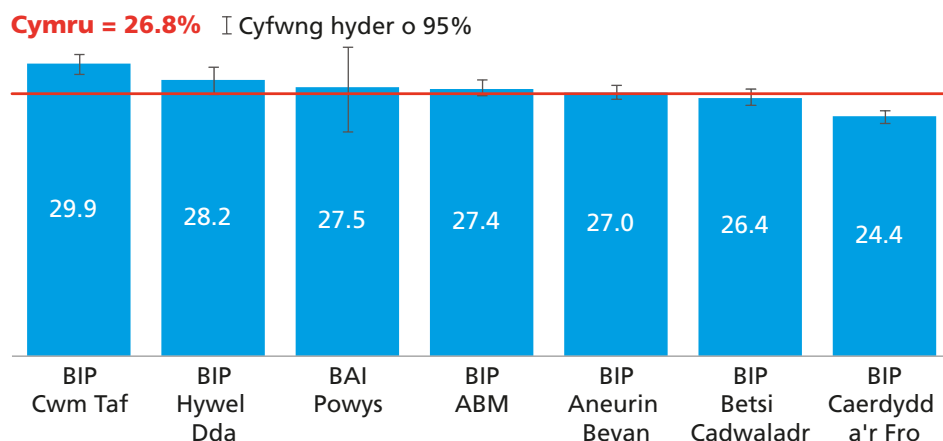
Ffigur 33 Cyfran y plant sy'n byw mewn ardal wledig lai gwasgaredig sydd dros bwysau neu'n ordew, byrddau iechyd Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 34 Cyfran y plant sy'n byw mewn ardal drefol sydd dros bwysau neu'n ordew, byrddau iechyd Cymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

4.10 Taldra isel

Mae rheoliadau Llywodraeth Cymru sy'n caniatáu cyflwyno rhaglen mesur plant yng Nghymru yn caniatáu mesuriadau ar gyfer taldra a phwysau.

Oherwydd bod nifer y plant o daldra isel a fesurwyd yn ystod y rhaglen yn fach (137), ni roddir dadansoddiad yn ôl ardal ddaearyddol. Fodd bynnag, mae cyfradd y plant â thaldra isel yn debyg ledled Cymru. Nodwyd ychydig mwy o ferched na bechgyn (70:67), ond nid oedd y gwahaniaeth yn ystadegol arwyddocaol.

Cafodd canllawiau Pwyllgor Sgrinio Cenedlaethol y DU ar sgrinio twf ei adolygu ddiwethaf yn 2006, ac argymhellodd¹⁹ "y dylid mesur taldra a phwysau plant oddeutu'r adeg y byddant yn dechrau yn yr ysgol ac y dylid defnyddio'r pwynt 0.4 ar gyfer taldra er mwyn atgyfeirio".

Er na chafodd yr argymhelliad ei weithredu ar ffurf rhaglen sgrinio, a bod y RhMP wedi'i sefydlu fel rhaglen cadw gwyliadwriaeth ar y boblogaeth ac nid rhaglen sgrinio unigol, cydnabyddir y gall staff clinigol nodi pryderon newydd yn ystod y broses fesur, a bod ganddynt rwymedigaeth broffesiynol i weithredu ar bryderon.

Felly cafodd canllawiau newydd eu datblygu a'u cymeradwyo gan grŵp cynghori'r RhMP yn 2014, er mwyn rhoi gwybodaeth i staff mewn timau iechyd ysgolion sy'n nodi pryderon am daldra isel fel rhan o broses fesur y RhMP. Nod y canllawiau oedd darparu gwybodaeth am arferion gorau wrth adnabod plant yr ystyrir eu bod o daldra isel a mynd ar eu trywydd.

4.11 Cymariaethau â Lloegr

Cychwynnwyd rhaglen genedlaethol mesur plant (NCMP) yn Lloegr yn 2006. Mae'r rhaglen hon yn cynnwys dadansoddiad o fesuriadau plant a gymerir yn y flwyddyn derbyn a blwyddyn 6. Y GIG oedd yn gyfrifol am y rhaglen hon i ddechrau, fodd bynnag ym mis Ebrill 2013 trosglwyddwyd y cyfrifoldeb dros nifer o raglenni a meysydd iechyd y cyhoedd o'r GIG i Awdurdodau Lleol yn Lloegr, ac roedd hyn yn cynnwys y cyfrifoldeb dros yr NCMP.

Gan fod y mesuriadau yn cael eu cymryd yn y flwyddyn derbyn yng Nghymru a Lloegr, mae'n bosibl cymharu'r ddwy set o ganlyniadau. Fodd bynnag mae'r modd y caiff BMI ei bennu ychydig yn wahanol rhwng y ddwy wlad, yn benodol felly ar gyfer y categori dan bwysau.

Yn Lloegr caiff y cyfraddau BMI eu pennu fel isod²⁰.

- Caiff 'dan bwysau' ei ddiffinio fel llai na'r 2il ganradd neu'n hafal i'r ganradd honno;
- Caiff 'dros bwysau' ei ddiffinio fel mwy na'r 85ain ganradd neu'n hafal i'r ganradd honno ond llai na'r 95ain ganradd;
- Caiff 'gordew' ei ddiffinio fel llai na'r 95ain ganradd neu'n hafal i'r ganradd honno;
- Caiff 'dros bwysau a gordew wedi'u cyfuno' ei ddiffinio fel llai na'r 85ain ganradd neu'n hafal i'r ganradd honno;

Fodd bynnag, yng Nghymru mae'r dosbarthiadau fel a ganlyn:

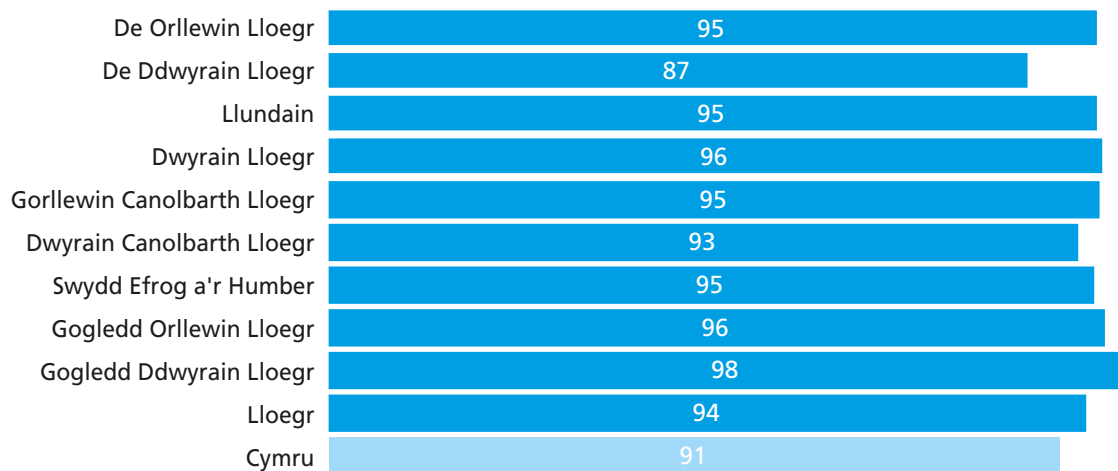
- Dan bwysau: llai na'r ail ganradd ond heb gynnwys y ganradd honno

- Pwysau iach: yr ail ganradd hyd at ond heb gynnwys yr 85ain ganradd
- Dros bwysau ond nid yn ordew: yr 85ain ganradd hyd at a heb gynnwys y 95ain ganradd
- Gordew: 95ain ganradd ac uwch.

Darperir gwybodaeth fesul rhanbarth yn Lloegr. Mae'r poblogaethau ar draws rhanbarthau Lloegr yn amrywio o ran maint, gyda rhai ardaloedd mwy a rhai ardaloedd llai na Chymru. Dengys ffigur 35 fod cyfranogiad yn y RhMP yng Nghymru ychydig yn is na'r holl ranbarthau yn Lloegr ac eithrio'r De-ddwyrain.

Ffigur 35 Cyfran y plant 4 i 5 oed sy'n cymryd rhan mewn rhaglen mesur plant, Cymru, Lloegr a rhanbarthau Lloegr, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS) a data NCMP (HSCIC)

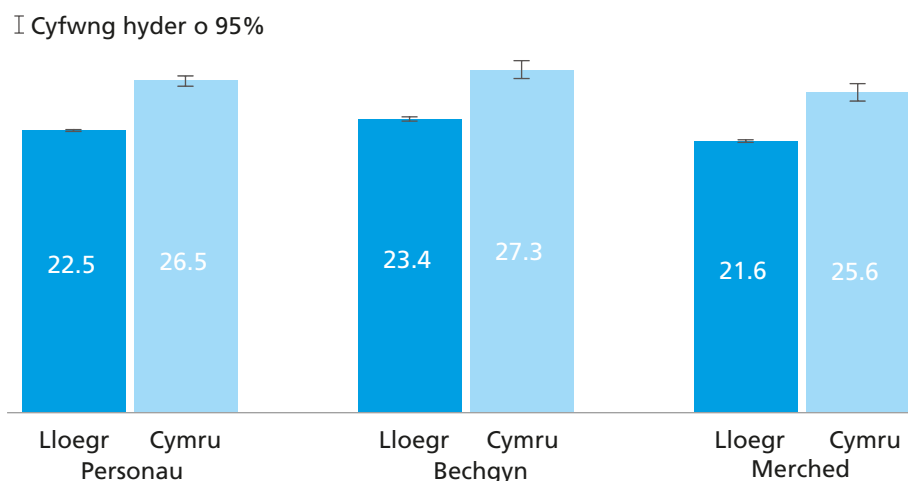

Mae ffigur 36 yn cymharu canlyniadau rhwng Cymru a Lloegr ar lefel genedlaethol, ar gyfer pob plentyn ac yna ar gyfer bechgyn a merched ar wahân. Mae hyn yn dangos bod mwy o fechgyn a merched yng Nghymru yn y categori 'dros bwysau neu'n ordew' na'r rhai sy'n byw yn Lloegr.

Mae Ffigur 37 yn cymharu cyfradd y plant sydd 'dros bwysau neu'n ordew' yng Nghymru â'r gyfradd ym mhob un o'r naw rhanbarth yn Lloegr, ac unwaith eto mae'r gyfradd yn uwch yng Nghymru nag yn unrhyw un o ranbarthau Lloegr, ac mae'r gwahaniaeth yn ystadegol arwyddocaol.

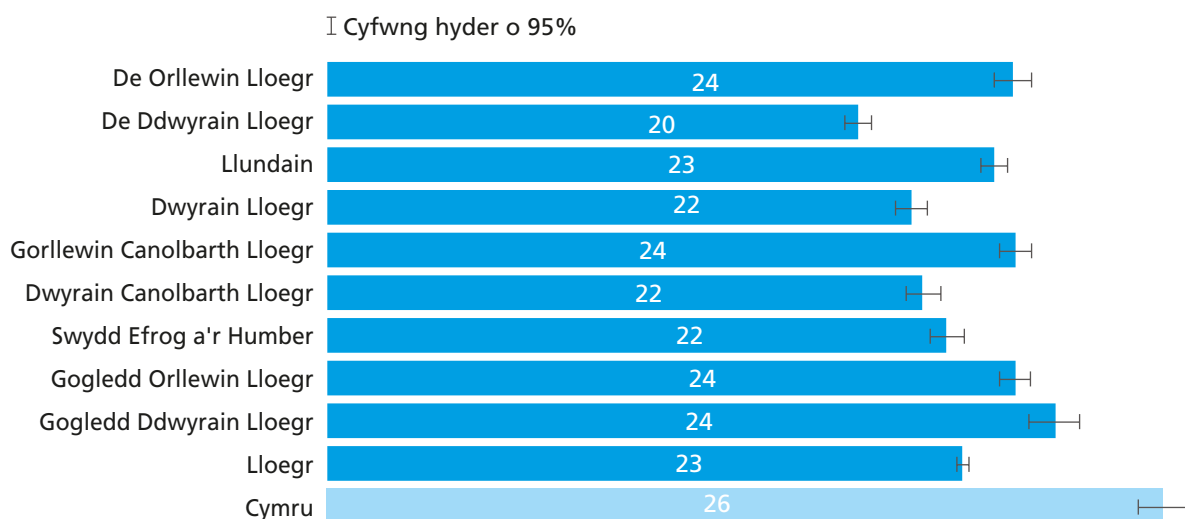
Ffigur 36 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru a Lloegr, Rhaglen Mesur Plant Cymru a'r Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant (Lloegr), 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS) a data NCMP (HSCIC)

Ffigur 37 Cyfran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Cymru, Lloegr, a rhanbarthau Lloegr Rhaglen Mesur Plant Cymru a'r Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant (Lloegr), 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS) a data NCMP (HSCIC)

Atodiad 1 Dulliau a gwybodaeth dechnegol

Mae'r atodiad hwn yn rhoi gwybodaeth am y dulliau a ddefnyddiwyd wrth ddadansoddi a dehongli gwybodaeth a ddefnyddir i lunio adroddiad y RhMP. Cafodd yr holl fesuriadau eu cymryd yn ystod y flwyddyn academaidd 2013/14 yn unol â Safonau a Chanllawiau'r Rhaglen Mesur Plant.

Y broses fesur

Mae timau Iechyd Ysgolion ledled Cymru wedi pwyso a mesur plant yng ngrŵp oedran y flwyddyn derbyn ers nifer o flynyddoedd fel mater o drefn. Gwnaed hyn fel rhan o'r gwiriad 'cyn-ysgol' traddodiadol. Yn sgil cyflwyno'r Rhaglen Mesur Plant yn 2011/12 caiff y mesur hwn ei wneud mewn ffordd safonedig yn awr, a rhoddwyd hyfforddiant ychwanegol i bob gweithiwr iechyd proffesiynol sy'n ymwneud â'r broses er mwyn cyflawni hyn. Cafodd mesuriadau taldra a phwysau eu cofnodi gan dimau iechyd ysgolion i'r 0.1 kg a'r 0.1 cm agosaf yn y drefn honno er mwyn mesur BMI yn gywir.

Yn ystod 2014 datblygwyd pecyn hyfforddi ar-lein hefyd ar gyfer GIG Cymru er mwyn galluogi nyrsys ysgol ac eraill sy'n rhan o'r broses fesur i atgyfnerthu eu gwybodaeth a'u sgiliau wrth gymryd y mesuriadau.

BMI oedolion

Pan fydd rhywun wedi tyfu'n oedolyn (18+ oed), bernir bod y trothwyon ar gyfer pwysau arferol, dan bwysau neu dros

bwysau neu'n ordew yn aros yr un fath. Cyfrifir BMI drwy rannu pwysau person mewn cilogramau â'i daldra mewn metrau sgwâr (kg/m²). Mae'r trothwyon BMI ar gyfer oedolion fel a ganlyn:

- BMI o lai na 18.5 - dan bwysau
- BMI o 18.5 ac uwch, ond llai na 25 - normal
- BMI o 25 ac uwch, ond llai na 30 - dros bwysau
- BMI o 30 ac uwch, ond llai na 40 - gordew
- BMI o 40 neu fwy - afiach o ordew.

Dosbarthu BMI plentyn

Mae dosbarthiad BMI plant yn wahanol i ddosbarthiad BMI oedolion gan ei fod yn newid wrth iddynt dyfu. Mae hefyd yn wahanol rhwng bechgyn a merched gan fod y cyfraddau twf y gwahanol rywiau yn wahanol.

Ymysg plant caiff y BMI ei gategoreiddio gan ddefnyddio trothwyon amrywiol sy'n newid yn dibynnu ar oedran a rhyw y plentyn. Caiff BMI pob plentyn ei gyfrifo ac yna ei asesu yn erbyn poblogaeth gyfeirnod neu gyfeirnod twf yn deillio o fesuriadau sampl fawr o blant o'r un oed a rhyw. Mae nifer o wahanol raddfeydd cyfeirnod twf ar gael, ond ar gyfer y rhaglen hon dewiswyd UK90. Mae'r raddfa gyfeirnod wedi'i rhannu'n 100 o unedau a

elwir yn ganraddau (gweler Atodiad 2 am sampl o siart canradd). Yn dibynnu ar safle pob plentyn ar y siart twf/canradd UK90 hwn, caiff mesuriadau eu haseinio i un o'r categorïau canlynol:

- Dan bwysau: llai na'r ail ganradd ond heb gynnwys y ganradd honno
- Pwysau iach: yr ail ganradd hyd at ond heb gynnwys yr 85ain ganradd
- Dros bwysau ond nid yn ordew: yr 85ain ganradd hyd at a heb gynnwys y 95ain ganradd
- Gordew: 95ain ganradd ac uwch.

Nid oes diffiniad safonol o ordewdra afiach ymysg plant a ddefnyddir yn gyffredin, fel sydd ar gyfer oedolion. Caiff trothwyon ychydig yn wahanol eu defnyddio at ddibenion clinigol yn hytrach nag at ddibenion cadw gwyliadwriaeth ar y boblogaeth, h.y. mae NICE yn argymhell ymyriadau ar gyfer plant sydd â BMI ar neu uwchlaw y 91ain ganradd²¹ yn hytrach na'r 85ain ganradd sef y trothwy ar gyfer gordewdra mewn lleoliadau clinigol.

Cyfrifwyd y cyfraddau gan ddefnyddio'r canraddau oed a BMI rhyw-benodol, a gyfrifwyd drwy ddefnyddio cyfeirnod twf Prydain 1990 (UK90) a ddeilliodd o ddull a gynigiwyd gan Cole et al²². Cyfrifwyd y BMI gan ddefnyddio'r dull a gynigiwyd gan Keys et al²³. Defnyddir cyfeirnod twf Prydain 1990 hefyd (UK90) yn Rhaglen Genedlaethol Mesur Plant Lloegr. Daw'r mesuriadau a fu'n sail i UK90 o saith astudiaeth twf fawr yn y DU, ac mae'n cynnwys mesuriadau dros 30,000 o blant²⁴ a phobl ifanc rhwng 33 wythnos o feichiogrwydd a 23 mlwydd oed. Un feirniadaeth o'r cyfeirnod twf hwn yw mai dim ond mesuriadau nifer fach o blant o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig oedd ar gael yn yr astudiaethau ac ni chynhwyswyd y rhain, er bod amrywiadau hysbys mewn patrymau twf rhwng plant o wahanol grwpiau ethnig²⁵.

Mae cyfeirnodau twf eraill a ddefnyddir yn rhyngwladol yn cynnwys y rhai a ddatblygwyd gan Sefydliad Iechyd y Byd

(WHO), y Ganolfan Rheoli Clefydau yn UDA (CDC) a'r Tasglu Gordewdra Rhyngwladol (IOTF). Dim ond os bydd yr un cyfeirnod twf wedi cael ei ddefnyddio y dylid cymharu achosion o ordewdra ar draws poblogaethau, gan eu bod yn wahanol. Mae'r Arsyllfa Gordewdra Genedlaethol yn Lloegr wedi cyhoeddi canllaw defnyddiol²⁶ sy'n rhoi mwy o wybodaeth am bob un o'r cyfeirnodau twf uchod.

Dangosir dosbarthiadau taldra, pwysau a BMI yn Atodiad 4. Mae dosbarthiad cymesur ar gyfer taldra a dosbarthiad sgiw ar gyfer pwysau a BMI, ac mae hyn yn dilyn y patrwm a ddangosir yn adroddiad y Rhaglen Mesur Plant a gyhoeddwyd yn 2014.

Pa gofnodion sy'n cael eu cynnwys?

Mae cofnodion wedi eu cynnwys yn y Rhaglen os ydynt yn bodloni'r holl feini prawf canlynol:

- Mae'r lleoliad preswyl yn hysbys
- Mae'r plentyn yn preswyl yng Nghymru
- Mae'r ysgol wedi ei lleoli yng Nghymru
- Cafodd y plentyn ei eni rhwng mis Medi 2008 a mis Awst 2009
- Mae rhyw y plentyn wedi'i gofnodi.

Cafodd cofnodion cymwys eu cynnwys yn y Rhaglen os oeddent yn bodloni'r holl feini prawf canlynol:

- Mae'r mesur taldra wedi'i gofnodi ac nid yw'n fesur annhebygol^A
- Mae'r mesur pwysau wedi'i gofnodi ac nid yw'n fesur annhebygol^A
- Nid yw caniatâd wedi'i dynnu'n ôl
- Mae'r mesur wedi'i gasglu yn ystod y flwyddyn academaidd 2013/14.

Ataliad ar gyfer niferoedd bach

Pan gaiff gwybodaeth fanwl ei rhyddhau, mae perygl y gallai unigolion gael eu hadnabod er bod eu henwau, eu cyfeiriadau neu ddyddiadau geni wedi cael eu dileu. Mae'r risg yn waeth os oes dwy neu fwy o ffynonellau data yn cael eu cymharu neu os yw'r data yn disgrifio digwyddiadau

^A Mewn rhai achosion, roedd yn amlwg bod gwall dynol wedi arwain at gofnodi ffigurau anghywir yn y meysydd anghywir. Er ei bod yn ymddangos fel pe bai'r mesuriadau taldra a phwysau wedi cael eu cyfnewid nid oedd unrhyw ffordd o gadarnhau hyn felly ni chafodd y mesuriadau eu cynnwys.

anghyffredin. Pan fydd y data yn disgrifio digwyddiadau neu wybodaeth sydd ond yn berthnasol i ychydig iawn o bobl yn y set wybodaeth, neu i bobl sy'n byw mewn ardal ddaearyddol fach, gellir diogelu hunaniaeth pobl drwy ychwanegu mesurau diogelu megis 'ataliad ar gyfer niferoedd bach'.

Yn yr adroddiad hwn, mae ataliad wedi'i ddefnyddio ar gyfer niferoedd bach rhwng 0 a 4 er mwyn atal unigolion rhag cael eu hadnabod. Yn yr adroddiad hwn, mae hyn yn ymwneud yn bennaf â phlant a oedd dan bwysau neu o daldra isel. Defnyddiwyd ataliad ar gyfer data cysylltiedig hefyd lle y byddai modd i niferoedd ataledig ddeillio o gyfansymiau.

Er mwyn osgoi'r posibilrwydd o adnabod plant unigol yn ardaloedd yr Awdurdodau Lleol neu'r byrddau iechyd, caiff y wybodaeth am blant sy'n cael eu hystyried dan bwysau ei chyfuno â gwybodaeth am blant yr ystyrir bod ganddynt bwysau iach.

Cyfyngau hyder ac arwyddocâd ystadegol

Wrth edrych ar unrhyw wybodaeth, mae'n bwysig asesu dibynadwyedd y wybodaeth a'r casgliadau y gellir dod iddynt ar sail y wybodaeth honno, gan eithrio'r posibilrwydd bod canlyniad wedi digwydd ar hap yn unig. Dwy ffordd o gefnogi hyn yw:

- Cyfrifo cyfyngau hyder (CH)
- Cynnal prawf ar gyfer arwyddocâd ystadegol.

Arwyddion o'r amrywiad naturiol a ddisgwyliid mewn perthynas â chyfradd yw cyfyngau hyder a dylid eu hystyried wrth asesu neu ddehongli cyfradd. Mae maint y cyfwng hyder yn dibynnu ar nifer y digwyddiadau a maint y boblogaeth sy'n gysylltiedig â'r digwyddiadau hynny. Yn gyffredinol, mae cyfraddau sy'n seiliedig ar niferoedd bach o ddigwyddiadau a phoblogaethau bach yn debygol o gael cyfyngau hyder ehangach. Ar y llaw arall, mae cyfraddau sy'n seiliedig ar boblogaethau mawr yn debygol o fod â chyfyngau hyder culach.

Yn yr adroddiad hwn, cyfrifwyd CH o 95% gan ddefnyddio'r dull a gynigiwyd gan Wilson et al fel y disgrifir gan Altman et al²⁷ (2000). Esboniad syml o'r cyfwng hyder 95% yw y gallwn fod yn hyderus bod y ffigur gwirioneddol o fewn yr ystod a roddir ar gyfer y gyfradd gordewdra (er enghraifft) ar 95% o achlysuron.

Mae canfyddiad 'ystadegol arwyddocaol' yn awgrymu nad yw'r gwahaniaeth rhwng dau werth o ganlyniad i siawns. Yn y cyhoeddiad hwn, caiff arwyddocâd ystadegol ei werthuso gan y gymhariaeth o'r CH o 95% o werthoedd penodol yn lle cynnal prawf ystadegol ar gyfer arwyddocâd. Os nad yw'r CH yn gorgyffwrdd yna ystyrir bod y gwerth yn ystadegol arwyddocaol wahanol. Mae pennu bod gwerth lleol yn ystadegol arwyddocaol yn awgrymu mai dim ond 5% o debygolrwydd sydd y bydd yn wahanol i werth arall (e.e. cyfartaledd Cymru) o ganlyniad i amrywiad naturiol yn unig. Defnyddir yr ymadrodd 'tebyg i' yn yr adroddiad pan fydd gwerthoedd yn ymddangos yn wahanol ond nad yw'r gwahaniaeth yn ystadegol arwyddocaol.

Mae cafeat ynghylch defnyddio data mesur fel y rhai a gesglir ar gyfer y RhMP, ac awgrymu arwyddocâd ystadegol rhwng cyfrannau (yn yr achos hwn drwy ddefnyddio cyfyngau hyder). Dyma'r posibilrwydd er bod rhywbeth yn ymddangos yn ystadegol arwyddocaol efallai nad felly y mae ac nad oes gwahaniaeth gwirioneddol rhwng y ddwy gyfran. Mae gwallau'n fwy tebygol o ddigwydd pan fu profion ystadegol wedi'u perfformio dro ar ôl tro ar y wybodaeth - caiff hyn ei ddisgrifio fel 'profion lluosog' a gelwir y camgymeriad sy'n deillio o hynny (sef drwy dybio bod arwyddocâd ystadegol pan nad oes) yn wall 'math I'. Gelwir dod i'r casgliad nad yw rhywbeth yn ystadegol arwyddocaol pan fydd yn ystadegol arwyddocaol yn wall 'math II' ac mae fwyaf tebygol o ddigwydd pan fydd maint y samplau yn rhy fach.

Cofnodi ethnigrwydd

Defnyddiwyd y codau canlynol wedi cael i gofnodi ethnigrwydd plant ar y Gronfa Ddata ar lechyd Plant Cymunedol.

Roedd y GIG wedi diddymu'r defnydd o rai o'r codau a ddefnyddiwyd yn 2002 ac mae pob plentyn yn y Rhaglen Mesur Plant hon wedi'u geni ymhell ar ôl 2002. Serch hynny, cafodd rhai plant eu dosbarthu yn unol â'r

codau a ddiddymwyd. Awgryma'r defnydd o'r codau cyn 2002 felly fod ethnigrwydd wedi ei neilltuo i'r plant gan ddefnyddio'r dosbarthiad ar gofnodion y fam adeg geni'r plentyn. Nid oedd y codau cyn 2002 yn cynnwys cod penodol ar gyfer plant o hil gymysg ac nid yw'n hysbys pa god a ddefnyddiwyd ar gyfer y plant hyn.

Tabl 4 Cofnodi ethnigrwydd

Codau A-Z a ddefnyddiwyd ar ôl 31 Mawrth 2002.	Codau 0-9 a ddefnyddiwyd cyn 31 Mawrth 2002.
A = Prydeinig Gwyn	0 = Cawcasaidd
B = Gwyn Gwyddelig	1 = Gwyn
C = Cefndir Gwyn Arall	2 = Du (Caribiaidd)
D = Gwyn a Du Caribiaidd Cymysg	3 = Du (Affricanaidd)
E = Gwyn a Du Affricanaidd Cymysg	4 = Du (Arall)
F = Gwyn ac Asiaidd Cymysg	5 = Indiaidd
G = Unrhyw Gefndir Cymysg Arall	6 = Pacistanaidd
H = Indiaidd (Asiaidd neu Brydeinig)	7 = Bangladeshaidd
J = Pacistanaidd (Asiaidd neu Brydeinig)	8 = Tsieineaidd
K = Bangladeshaidd (Asiaidd neu Brydeinig)	9 = Grŵp ethnig arall
L = Unrhyw Gefndir Asiaidd Arall	
M = Caribiaidd (Du neu Ddu Prydeinig)	
N = Affricanaidd (Du neu Ddu Prydeinig)	
P = Arall (Du neu Ddu Prydeinig)	
R = Tsieineaidd	
S = Unrhyw Grŵp Ethnig Arall	

Ardaloedd cynnyrch ehangach (SOA)

Mae ardaloedd cynnyrch ehangach yn ffordd o rannu ardaloedd daearyddol mwy (megis awdurdodau lleol) yn ardaloedd llai er mwyn caniatáu adrodd ar ystadegau ardaloedd bach. Yng Nghymru mae tair haen - haen is, haen ganol a haen uchaf. Yn yr adroddiad hwn ar y RhMP, darperir gwybodaeth am y categorïau ar lefel Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Ganol (MSOA) am y tro cyntaf.

Yn ogystal mae'r adroddiad hwn hefyd yn darparu dadansoddiad yn ôl preswylfa wledig/trefol, a gwneir hyn gan ddefnyddio Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA.) Mae'r boblogaeth gyfartalog ar gyfer MSOA oddeutu 7,000, ond mae'r boblogaeth gyfartalog ar gyfer Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is oddeutu 1,600 o bobl sy'n byw mewn 650 o gartrefi. Caiff LSOAs eu cynllunio i fod yn unffurf yn gymdeithasol, hynny yw mae'r mathau o gartrefi yn debyg, yn ogystal â'r ddeiliadaeth megis tai sy'n eiddo i berchen-feddianwyr neu dai cymdeithasol.

Yn ôl y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS)²⁸ roedd 410 o MSOAs a 1,909 o LSOAs yng Nghymru yn dilyn yr ad-drefnu yn 2011 a rhoddir y trothwyon pobolgaeth isaf ac uchaf ar gyfer SOAs yn Nhabl 5 isod.

Dadansoddiad yn ôl amddifadedd

Caiff amddifadedd ei asesu gan ddefnyddio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) a ddiweddarwyd yn 2014. Y MALIC yw'r mesur swyddogol o amddifadedd cymharol ar gyfer ardaloedd bach yng Nghymru. Caiff y mynegai hwn ei greu gan ddefnyddio ystod o ddangosyddion i neilltuo gradd amddifadedd i bob un o'r 1,909 o LSOAs yng Nghymru. Ardaloedd daearyddol a all amrywio o ran maint ffisegol

yw LSOAs ond mae pob LSOA yng Nghymru yn cynnwys tua 1,600 o bobl sydd wedi'u cofrestru fel rhai sy'n byw yn yr ardal honno. Mae MALIC yn ffordd o nodi ardaloedd yn nhref yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf i'r rhai â'r amddifadedd lleiaf, ond nid yw'n darparu mesur o lefel yr amddifadedd mewn ardal, dim ond safle'r ardal mewn perthynas ag ardaloedd eraill yng Nghymru.

Mae pocedi o amddifadedd ledled Cymru, er enghraifft yr ardal â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru yw Caerffili, a'r ardal â'r amddifadedd mwyaf ond un yw'r Rhyl. Fodd bynnag mae llawer iawn o amddifadedd ym Merthyr Tudful, Blaenau Gwent a Rhondda Cynon Taf. Yr unig awdurdod lleol heb unrhyw ardaloedd ymhlith yr 20% (pumed) o ardaloedd yng Nghymru yw Sir Fynwy.

Dosbarthiad gwledig/trefoln

Cafodd y dosbarthiad o blant i ardaloedd trefol, ardaloedd gwledig 'llai gwasgaredig' ac ardaloedd gwledig 'gwasgaredig' ei wneud yn unol â chanllawiau'r Swyddfa Ystadegau Gwladol, sydd ar gael yma:

<http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/geography/products/area-classifications/2011-rural-urban/index.html>

Caiff LSOAs eu neilltuo i ddosbarthiad gwledig/trefol yn seiliedig ar ddwysedd y boblogaeth. Felly, efallai y caiff trefi gyda phoblogaethau llai eu dosbarthu'n rhai gwledig yn hytrach na threfol.

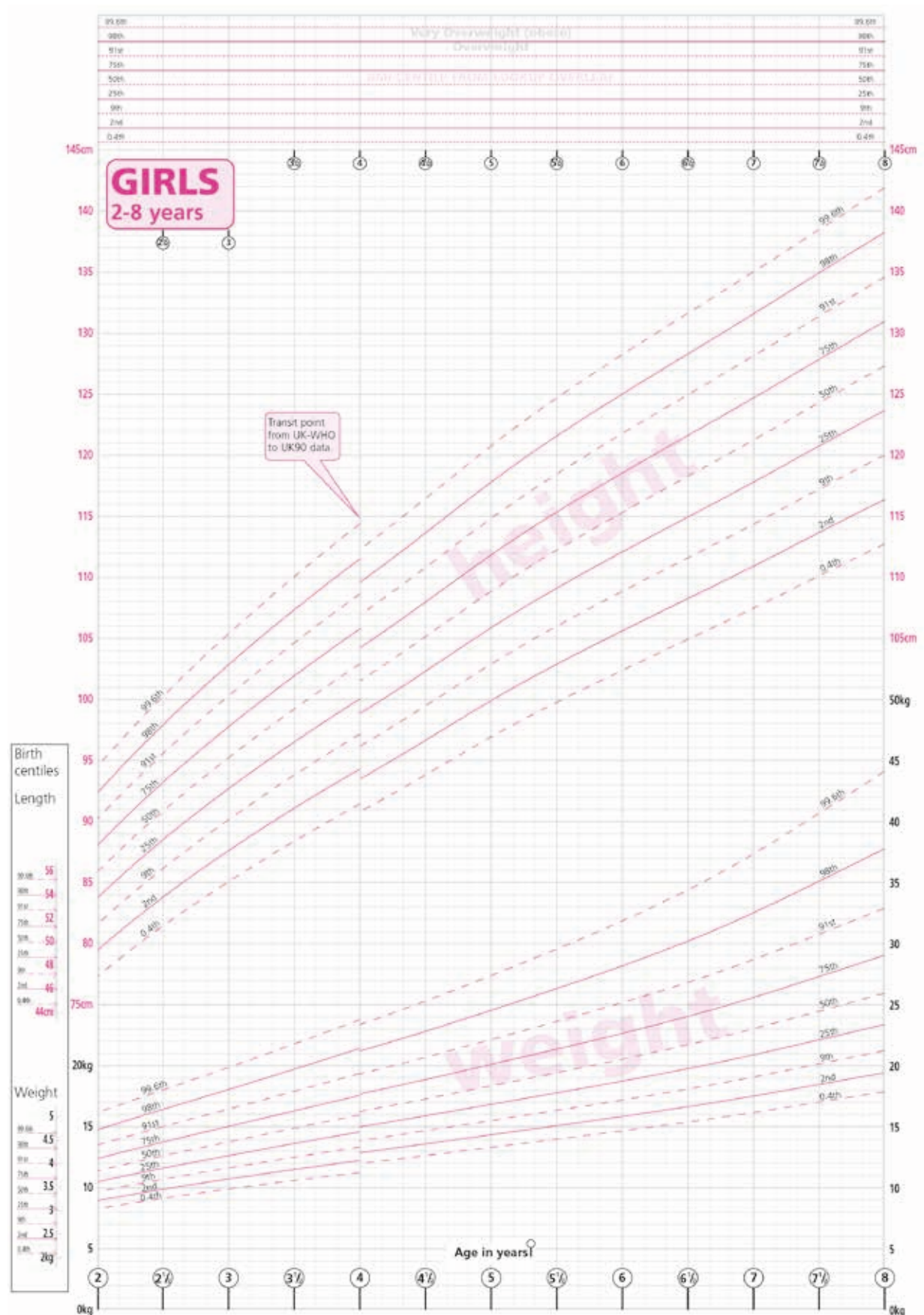
Dewisodd yr NCMP yn Lloegr ddadansoddi ei gwybodaeth drwy ddosbarthiadau gwledig a threfol ychydig yn wahanol, sydd hefyd yn unol â chanllawiau'r ONS. Fodd bynnag, golyga hyn nad oes modd cymharu data â data'r NCMP o ran dosbarthiad gwledig/trefol.

Tabl 5 Ardaloedd cynnyrch ehangach

Daearyddiaeth	Isafswm y boblogaeth	Uchafswm y boblogaeth	Lleiafswm nifer yr aelwydydd	Uchafswm nifer yr aelwydydd
LSOA	1,000	3,000	400	1,200
MSOA	5,000	15,000	2,000	6,000

Atodiad 2 Sampl o siartiau canradd

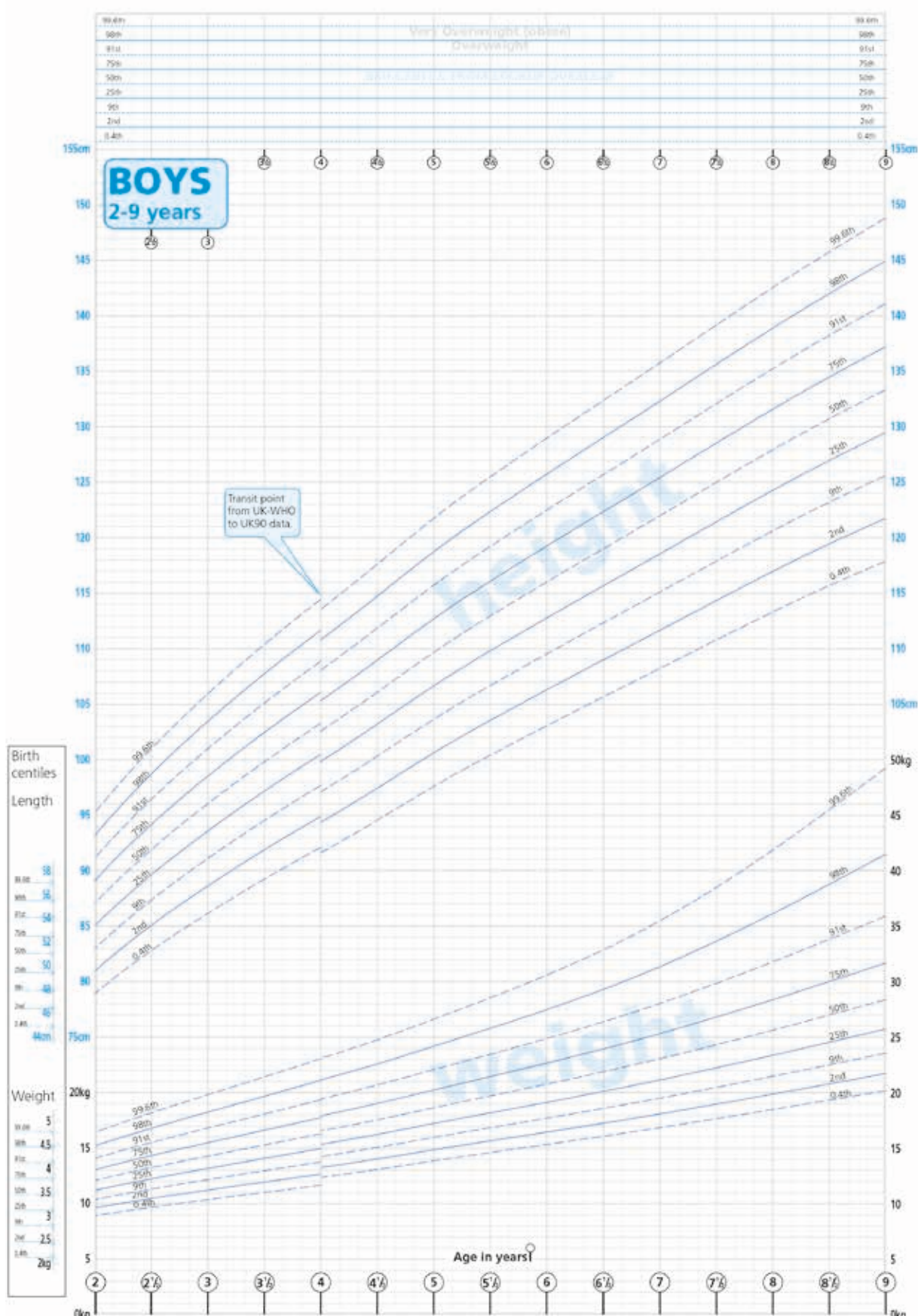
Nid yw'r tablau hyn ar gael yn y Gymraeg.

© 2012/13 Coleg Brenhinol y Peditryddion ac Iechyd Plant Atgynhyrchwyd gyda chaniatâd caredig Coleg Brenhinol y Peditryddion ac Iechyd Plant

Atodiad 2 Sampl o siartiau canradd

Nid yw'r tablau hyn ar gael yn y Gymraeg.

© 2012/13 Coleg Brenhinol y Peditryddion ac Iechyd Plant Atgynhyrchwyd gyda chaniatâd caredig Coleg Brenhinol y Peditryddion ac Iechyd Plant

Atodiad 3 Tablau cyfeirio

Cyfranogiad yn Rhaglen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed, 2013/14

Pob plentyn	Pawb				Bechgyn				Merched			
	Cymwys	Wedi eu mesur	Heb eu mesur	% Ymgymeriad	Cymwys	Wedi eu mesur	Heb eu mesur	% Ymgymeriad	Cymwys	Wedi eu mesur	Heb eu mesur	% Ymgymeriad
Cymru	33,794	30,669	3,125	90.8	17,332	15,736	1,596	90.8	16,462	14,933	1,529	90.7
Pumed lleiaf difreintiedig	5,885	5,088	797	86.5	3,033	2,629	404	86.7	2,852	2,459	393	86.2
Nesaf lleiaf difreintiedig	5,806	5,300	506	91.3	2,993	2,732	261	91.3	2,813	2,568	245	91.3
Canol difreintiedig	6,442	5,909	533	91.7	3,252	2,990	262	91.9	3,190	2,919	271	91.5
Nesaf mwyaf difreintiedig	7,208	6,614	594	91.8	3,768	3,453	315	91.6	3,440	3,161	279	91.9
Pumed mwyaf difreintiedig	8,453	7,758	695	91.8	4,286	3,932	354	91.7	4,167	3,826	341	91.8
BIP Betsi Cadwaladr	7,476	7,063	413	94.5	3,831	3,602	229	94.0	3,645	3,461	184	95.0
Ynys Môn	764	732	32	95.8	403	386	17	95.8	361	346	15	95.8
Gwynedd	1,241	1,184	57	95.4	645	607	38	94.1	596	577	19	96.8
Conwy	1,108	994	114	89.7	548	487	61	88.9	560	507	53	90.5
Sir Ddinbych	1,030	927	103	90.0	517	466	51	90.1	513	461	52	89.9
Sir y Fflint	1,713	1,626	87	94.9	870	821	49	94.4	843	805	38	95.5
Wrecsam	1,620	1,600	20	98.8	848	835	13	98.5	772	765	7	99.1
BAI Powys	1,211	1,061	150	87.6	619	540	79	87.2	592	521	71	88.0
BIP Hywel Dda	3,571	3,173	398	88.9	1,776	1,584	192	89.2	1,795	1,589	206	88.5
Ceredigion	601	543	58	90.3	295	269	26	91.2	306	274	32	89.5
Sir Benfro	1,242	1,109	133	89.3	618	552	66	89.3	624	557	67	89.3
Sir Gaerfyrddin	1,728	1,521	207	88.0	863	763	100	88.4	865	758	107	87.6
BIP ABM	5,648	5,217	431	92.4	2,963	2,726	237	92.0	2,685	2,491	194	92.8
Abertawe	2,553	2,395	158	93.8	1,327	1,244	83	93.7	1,226	1,151	75	93.9
Castell-nedd Port Talbot	1,536	1,404	132	91.4	791	717	74	90.6	745	687	58	92.2
Pen-y-bont ar Ogwr	1,559	1,418	141	91.0	845	765	80	90.5	714	653	61	91.5
BIP Caerdydd a'r Fro	5,694	4,472	1,222	78.5	2,903	2,311	592	79.6	2,791	2,161	630	77.4
Bro Morgannwg	1,465	1,300	165	88.7	767	682	85	88.9	698	618	80	88.5
Caerdydd	4,229	3,172	1,057	75.0	2,136	1,629	507	76.3	2,093	1,543	550	73.7
BIP Cwm Taf	3,513	3,355	158	95.5	1,758	1,673	85	95.2	1,755	1,682	73	95.8
Rhondda Cynon Taf	2,816	2,693	123	95.6	1,426	1,358	68	95.2	1,390	1,335	55	96.0
Merthyr Tudful	697	662	35	95.0	332	315	17	94.9	365	347	18	95.1
BIP Aneurin Bevan	6,681	6,328	353	94.7	3,482	3,300	182	94.8	3,199	3,028	171	94.7
Caerffili	2,127	2,039	88	95.9	1,101	1,063	38	96.5	1,026	976	50	95.1
Blaenau Gwent	772	739	33	95.7	408	387	21	94.9	364	352	12	96.7
Torfaen	1,052	1,002	50	95.2	557	529	28	95.0	495	473	22	95.6
Sir Fynwy	872	827	45	94.8	443	417	26	94.1	429	410	19	95.6
Casnewydd	1,858	1,721	137	92.6	973	904	69	92.9	885	817	68	92.3

Cynhyrchwyd gan Arsylfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWS), MALIC 2014 (LIC).

Data allweddol o Raglen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed, 2013/14

Pob plentyn	Pwysau iach neu o dan bwysau			Dros bwysau neu'n ordew			O dan bwysau			Pwysau iach			Dros bwysau ddim yn ordew			Gordew		
	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹
Cymru	22,551	73.5	(73.0-74.0)	8,118	26.5	(26.0-27.0)	248	0.8	(0.7-0.9)	22,303	72.7	(72.2-73.2)	4,487	14.6	(14.2-15.0)	3,631	11.8	(11.5-12.2)
Pumed lleiaf difreintiedig	3,960	77.8	(76.7-79.0)	1,128	22.2	(21.0-23.3)	30	0.6	(0.4-0.8)	3,930	77.2	(76.1-78.4)	650	12.8	(11.9-13.7)	478	9.4	(8.6-10.2)
Lleiaf difreintiedig nesaf	3,945	74.4	(73.2-75.6)	1,355	25.6	(24.4-26.8)	44	0.8	(0.6-1.1)	3,901	73.6	(72.4-74.8)	771	14.5	(13.6-15.5)	584	11.0	(10.2-11.9)
Difreintiedig canolog	4,283	72.5	(71.3-73.6)	1,626	27.5	(26.4-28.7)	46	0.8	(0.6-1.0)	4,237	71.7	(70.5-72.8)	922	15.6	(14.7-16.6)	704	11.9	(11.1-12.8)
Mwyaf difreintiedig nesaf	4,814	72.8	(71.7-73.8)	1,800	27.2	(26.2-28.3)	62	0.9	(0.7-1.2)	4,752	71.8	(70.8-72.9)	980	14.8	(14.0-15.7)	820	12.4	(11.6-13.2)
Pumed mwyaf difreintiedig	5,549	71.5	(70.5-72.5)	2,209	28.5	(27.5-29.5)	66	0.9	(0.7-1.1)	5,483	70.7	(69.7-71.7)	1,164	15.0	(14.2-15.8)	1,045	13.5	(12.7-14.2)
BIP Betsi Cadwaladr	5,101	72.2	(71.2-73.3)	1,962	27.8	(26.7-28.8)	51	0.7	(0.5-0.9)	5,050	71.5	(70.4-72.5)	1,102	15.6	(14.8-16.5)	860	12.2	(11.4-13.0)
Ynys Môn	495	67.6	(64.1-70.9)	237	32.4	(29.1-35.9)	8	1.1	(0.6-2.1)	487	66.5	(63.0-69.9)	135	18.4	(15.8-21.4)	102	13.9	(11.6-16.6)
Gwynedd	828	69.9	(67.3-72.5)	356	30.1	(27.5-32.7)	-	-	-	-	-	-	202	17.1	(15.0-19.3)	154	13.0	(11.2-15.0)
Conwy	758	76.3	(73.5-78.8)	236	23.7	(21.2-26.5)	11	1.1	(0.6-2.0)	747	75.2	(72.4-77.7)	130	13.1	(11.1-15.3)	106	10.7	(8.9-12.7)
Sir Ddinbych	671	72.4	(69.4-75.2)	256	27.6	(24.8-30.6)	-	-	-	-	-	-	152	16.4	(14.2-18.9)	104	11.2	(9.3-13.4)
Sir y Fflint	1,220	75.0	(72.9-77.1)	406	25.0	(22.9-27.1)	14	0.9	(0.5-1.4)	1,206	74.2	(72.0-76.2)	222	13.7	(12.1-15.4)	184	11.3	(9.9-12.9)
Wrecsam	1,129	70.6	(68.3-72.7)	471	29.4	(27.3-31.7)	10	0.6	(0.3-1.1)	1,119	69.9	(67.6-72.1)	261	16.3	(14.6-18.2)	210	13.1	(11.6-14.9)
BAI Powys	807	76.1	(73.4-78.5)	254	23.9	(21.5-26.6)	10	0.9	(0.5-1.7)	797	75.1	(72.4-77.6)	138	13.0	(11.1-15.2)	116	10.9	(9.2-13.0)
BIP Hywel Dda	2,274	71.7	(70.1-73.2)	899	28.3	(26.8-29.9)	14	0.4	(0.3-0.7)	2,260	71.2	(69.6-72.8)	498	15.7	(14.5-17.0)	401	12.6	(11.5-13.8)
Ceredigion	387	71.3	(67.3-74.9)	156	28.7	(25.1-32.7)	-	-	-	-	-	-	87	16.0	(13.2-19.3)	69	12.7	(10.2-15.8)
Sir Benfro	765	69.0	(66.2-71.6)	344	31.0	(28.4-33.8)	-	-	-	-	-	-	194	17.5	(15.4-19.8)	150	13.5	(11.6-15.7)
Sir Gaerfyrddin	1,122	73.8	(71.5-75.9)	399	26.2	(24.1-28.5)	6	0.4	(0.2-0.9)	1,116	73.4	(71.1-75.5)	217	14.3	(12.6-16.1)	182	12.0	(10.4-13.7)
BIP ABM	3,826	73.3	(72.1-74.5)	1,391	26.7	(25.5-27.9)	38	0.7	(0.5-1.0)	3,788	72.6	(71.4-73.8)	765	14.7	(13.7-15.6)	626	12.0	(11.1-12.9)
Abertawe	1,764	73.7	(71.9-75.4)	631	26.3	(24.6-28.1)	21	0.9	(0.6-1.3)	1,743	72.8	(71.0-74.5)	352	14.7	(13.3-16.2)	279	11.6	(10.4-13.0)
Castell-nedd Port Talbot	1,002	71.4	(68.9-73.7)	402	28.6	(26.3-31.1)	12	0.9	(0.5-1.5)	990	70.5	(68.1-72.8)	227	16.2	(14.3-18.2)	175	12.5	(10.8-14.3)
Pen-y-bont ar Ogwr	1,060	74.8	(72.4-76.9)	358	25.2	(23.1-27.6)	5	0.4	(0.2-0.8)	1,055	74.4	(72.1-76.6)	186	13.1	(11.5-15.0)	172	12.1	(10.5-13.9)
BIP Caerdydd at Fro	3,482	77.9	(76.6-79.1)	990	22.1	(20.9-23.4)	76	1.7	(1.4-2.1)	3,406	76.2	(74.9-77.4)	574	12.8	(11.9-13.8)	416	9.3	(8.5-10.2)
Bro Morgannwg	1,027	79.0	(76.7-81.1)	273	21.0	(18.9-23.3)	10	0.8	(0.4-1.4)	1,017	78.2	(75.9-80.4)	160	12.3	(10.6-14.2)	113	8.7	(7.3-10.3)
Caerdydd	2,455	77.4	(75.9-78.8)	717	22.6	(21.2-24.1)	66	2.1	(1.6-2.6)	2,389	75.3	(73.8-76.8)	414	13.1	(11.9-14.3)	303	9.6	(8.6-10.6)
BIP Cwm Taf	2,403	71.6	(70.1-73.1)	952	28.4	(26.9-29.9)	17	0.5	(0.3-0.8)	2,386	71.1	(69.6-72.6)	504	15.0	(13.9-16.3)	448	13.4	(12.2-14.5)
Rhondda Cynon Taf	1,953	72.5	(70.8-74.2)	740	27.5	(25.8-29.2)	-	-	-	-	-	-	402	14.9	(13.6-16.3)	338	12.6	(11.4-13.9)
Merthyr Tudful	450	68.0	(64.3-71.4)	212	32.0	(28.6-35.7)	-	-	-	-	-	-	102	15.4	(12.9-18.4)	110	16.6	(14.0-19.6)
BIP Aneurin Bevan	4,658	73.6	(72.5-74.7)	1,670	26.4	(25.3-27.5)	42	0.7	(0.5-0.9)	4,616	72.9	(71.8-74.0)	906	14.3	(13.5-15.2)	764	12.1	(11.3-12.9)
Caerffili	1,487	72.9	(71.0-74.8)	552	27.1	(25.2-29.0)	12	0.6	(0.3-1.0)	1,475	72.3	(70.4-74.2)	299	14.7	(13.2-16.3)	253	12.4	(11.0-13.9)
Blaenau Gwent	531	71.9	(68.5-75.0)	208	28.1	(25.0-31.5)	5	0.7	(0.3-1.6)	526	71.2	(67.8-74.3)	107	14.5	(12.1-17.2)	101	13.7	(11.4-16.3)
Torfaen	733	73.2	(70.3-75.8)	269	26.8	(24.2-29.7)	7	0.7	(0.3-1.4)	726	72.5	(69.6-75.1)	136	13.6	(11.6-15.8)	133	13.3	(11.3-15.5)
Sir Fynwy	634	76.7	(73.7-79.4)	193	23.3	(20.6-26.3)	6	0.7	(0.3-1.6)	628	75.9	(72.9-78.7)	113	13.7	(11.5-16.2)	80	9.7	(7.8-11.9)
Casnewydd	1,273	74.0	(71.8-76.0)	448	26.0	(24.0-28.2)	12	0.7	(0.4-1.2)	1,261	73.3	(71.1-75.3)	251	14.6	(13.0-16.3)	197	11.4	(10.0-13.0)

Cynhyrchwyd gan Arsylfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWS), MALIC (LUC). 1 Cyfngwng hyder o 95% - Er mwyn osgoi datgeliad, mae rhifau bach (0-4) a rhai rhifau ategol mwy wedi cael eu dileu.

Data allweddol o Raglen Mesur Plant Cymru^{††}, bechgyn 4 i 5 oed 2013/14

Bechgyn	Pwysau iach neu o dan bwysau			Dros bwysau neu'n ordew			O dan bwysau			Pwysau iach			Dros bwysau ddim yn ordew			Gordew		
	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹
Cymru	11,435	72.7	(72.0-73.4)	4,301	27.3	(26.6-28.0)	164	1.0	(0.9-1.2)	11,271	71.6	(70.9-72.3)	2,419	15.4	(14.8-15.9)	1,882	12.0	(11.5-12.5)
Pumed lleiaf difreintiedig	2,023	76.9	(75.3-78.5)	606	23.1	(21.5-24.7)	21	0.8	(0.5-1.2)	2,002	76.2	(74.5-77.7)	357	13.6	(12.3-14.9)	249	9.5	(8.4-10.7)
Lleiaf difreintiedig nesaf	2,001	73.2	(71.6-74.9)	731	26.8	(25.1-28.4)	37	1.4	(1.0-1.9)	1,964	71.9	(70.2-73.5)	428	15.7	(14.4-17.1)	303	11.1	(10.0-12.3)
Difreintiedig canolig	2,138	71.5	(69.9-73.1)	852	28.5	(26.9-30.1)	29	1.0	(0.7-1.4)	2,109	70.5	(68.9-72.1)	498	16.7	(15.4-18.0)	354	11.8	(10.7-13.0)
Mwyaf difreintiedig nesaf	2,488	72.1	(70.5-73.5)	965	27.9	(26.5-29.5)	36	1.0	(0.8-1.4)	2,452	71.0	(69.5-72.5)	523	15.1	(14.0-16.4)	442	12.8	(11.7-14.0)
Pumed mwyaf difreintiedig	2,785	70.8	(69.4-72.2)	1,147	29.2	(27.8-30.6)	41	1.0	(0.8-1.4)	2,744	69.8	(68.3-71.2)	613	15.6	(14.5-16.8)	534	13.6	(12.5-14.7)
BIP Betsi Cadwaladr	2,565	71.2	(69.7-72.7)	1,037	28.8	(27.3-30.3)	35	1.0	(0.7-1.3)	2,530	70.2	(68.7-71.7)	596	16.5	(15.4-17.8)	441	12.2	(11.2-13.4)
Ynys Môn	250	64.8	(59.9-69.4)	136	35.2	(30.6-40.1)	-	-	-	-	-	-	79	20.5	(16.7-24.8)	57	14.8	(11.6-18.7)
Gwynedd	419	69.0	(65.2-72.6)	188	31.0	(27.4-34.8)	-	-	-	-	-	-	103	17.0	(14.2-20.2)	85	14.0	(11.5-17.0)
Conwy	371	76.2	(72.2-79.7)	116	23.8	(20.3-27.8)	5	1.0	(0.4-2.4)	366	75.2	(71.1-78.8)	66	13.6	(10.8-16.9)	50	10.3	(7.9-13.3)
Sir Ddinbych	338	72.5	(68.3-76.4)	128	27.5	(23.6-31.7)	-	-	-	-	-	-	79	17.0	(13.8-20.6)	49	10.5	(8.0-13.6)
Sir y Fflint	618	75.3	(72.2-78.1)	203	24.7	(21.9-27.8)	-	-	-	-	-	-	113	13.8	(11.6-16.3)	90	11.0	(9.0-13.3)
Wrecsam	569	68.1	(64.9-71.2)	266	31.9	(28.8-35.1)	-	-	-	-	-	-	156	18.7	(16.2-21.5)	110	13.2	(11.0-15.6)
BAI Powys	413	76.5	(72.7-79.9)	127	23.5	(20.1-27.3)	-	-	-	-	-	-	67	12.4	(9.9-15.5)	60	11.1	(8.7-14.0)
BIP Hywel Dda	1,112	70.2	(67.9-72.4)	472	29.8	(27.6-32.1)	-	-	-	-	-	-	267	16.9	(15.1-18.8)	205	12.9	(11.4-14.7)
Ceredigion	193	71.7	(66.1-76.8)	76	28.3	(23.2-33.9)	-	-	-	-	-	-	42	15.6	(11.8-20.4)	34	12.6	(9.2-17.1)
Sir Benfro	366	66.3	(62.3-70.1)	186	33.7	(29.9-37.7)	-	-	-	-	-	-	103	18.7	(15.6-22.1)	83	15.0	(12.3-18.3)
Sir Gaerfyrddin	553	72.5	(69.2-75.5)	210	27.5	(24.5-30.8)	-	-	-	-	-	-	122	16.0	(13.6-18.8)	88	11.5	(9.5-14.0)
BIP ABM	1,991	73.0	(71.3-74.7)	735	27.0	(25.3-28.7)	24	0.9	(0.6-1.3)	1,967	72.2	(70.4-73.8)	422	15.5	(14.2-16.9)	313	11.5	(10.3-12.7)
Abertawe	907	72.9	(70.4-75.3)	337	27.1	(24.7-29.6)	14	1.1	(0.7-1.9)	893	71.8	(69.2-74.2)	195	15.7	(13.8-17.8)	142	11.4	(9.8-13.3)
Castell-nedd Port Talbot	514	71.7	(68.3-74.9)	203	28.3	(25.1-31.7)	-	-	-	-	-	-	117	16.3	(13.8-19.2)	86	12.0	(9.8-14.6)
Pen-y-bont ar Ogwr	570	74.5	(71.3-77.5)	195	25.5	(22.5-28.7)	-	-	-	-	-	-	110	14.4	(12.1-17.0)	85	11.1	(9.1-13.5)
BIP Caerdydd a'r Fro	1,770	76.6	(74.8-78.3)	541	23.4	(21.7-25.2)	51	2.2	(1.7-2.9)	1,719	74.4	(72.6-76.1)	318	13.8	(12.4-15.2)	223	9.6	(8.5-10.9)
Bro Morgannwg	527	77.3	(74.0-80.3)	155	22.7	(19.7-26.0)	-	-	-	-	-	-	91	13.3	(11.0-16.1)	64	9.4	(7.4-11.8)
Caerdydd	1,243	76.3	(74.2-78.3)	386	23.7	(21.7-25.8)	-	-	-	-	-	-	227	13.9	(12.3-15.7)	159	9.8	(8.4-11.3)
BIP Cwm Taf	1,181	70.6	(68.4-72.7)	492	29.4	(27.3-31.6)	9	0.5	(0.3-1.0)	1,172	70.1	(67.8-72.2)	259	15.5	(13.8-17.3)	233	13.9	(12.4-15.7)
Rhondda Cynon Taf	969	71.4	(68.9-73.7)	389	28.6	(26.3-31.1)	-	-	-	-	-	-	209	15.4	(13.6-17.4)	180	13.3	(11.6-15.2)
Merthyr Tudful	212	67.3	(61.9-72.2)	103	32.7	(27.8-38.1)	-	-	-	-	-	-	50	15.9	(12.3-20.3)	53	16.8	(13.1-21.4)
BIP Aneurin Bevan	2,403	72.8	(71.3-74.3)	897	27.2	(25.7-28.7)	30	0.9	(0.6-1.3)	2,373	71.9	(70.4-73.4)	490	14.8	(13.7-16.1)	407	12.3	(11.3-13.5)
Caerffili	759	71.4	(68.6-74.0)	304	28.6	(26.0-31.4)	-	-	-	-	-	-	165	15.5	(13.5-17.8)	139	13.1	(11.2-15.2)
Blaenau Gwent	272	70.3	(65.5-74.6)	115	29.7	(25.4-34.5)	-	-	-	-	-	-	59	15.2	(12.0-19.2)	56	14.5	(11.3-18.3)
Torfaen	389	73.5	(69.6-77.1)	140	26.5	(22.9-30.4)	-	-	-	-	-	-	69	13.0	(10.4-16.2)	71	13.4	(10.8-16.6)
Sir Fynwy	318	76.3	(71.9-80.1)	99	23.7	(19.9-28.1)	-	-	-	-	-	-	57	13.7	(10.7-17.3)	42	10.1	(7.5-13.3)
Casnewydd	665	73.6	(70.6-76.3)	239	26.4	(23.7-29.4)	7	0.8	(0.4-1.6)	658	72.8	(69.8-75.6)	140	15.5	(13.3-18.0)	99	11.0	(9.1-13.2)

†† Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWMS), MALIC (LIC). 1 Cyfngw hyder o 95%. - Er mwyn osgoi datgellad, mae rhifau bach (0-4) a rhai rhifau ategol mwy wedi cael eu dileu.

Data allweddol o Raglen Mesur Plant Cymru, merched¹ 4 i 5 oed 2013/14

Merched	Pwysau iach neu o dan bwysau			Dros bwysau neu'n ordew			O dan bwysau			Pwysau iach			Dros bwysau ddim yn ordew			Gordew		
	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹	n	%	(95% CI) ¹
Cymru	11,116	74.4	(73.7-75.1)	3,817	25.6	(24.9-26.3)	84	0.6	(0.5-0.7)	11,032	73.9	(73.2-74.6)	2,068	13.8	(13.3-14.4)	1,749	11.7	(11.2-12.2)
Pumed lleiaf difreintiedig	1,937	78.8	(77.1-80.3)	522	21.2	(19.7-22.9)	9	0.4	(0.2-0.7)	1,928	78.4	(76.7-80.0)	293	11.9	(10.7-13.3)	229	9.3	(8.2-10.5)
Lleiaf difreintiedig nesaf	1,944	75.7	(74.0-77.3)	624	24.3	(22.7-26.0)	7	0.3	(0.1-0.6)	1,937	75.4	(73.7-77.1)	343	13.4	(12.1-14.7)	281	10.9	(9.8-12.2)
Difreintiedig canolog	2,145	73.5	(71.9-75.1)	774	26.5	(24.9-28.1)	17	0.6	(0.4-0.9)	2,128	72.9	(71.3-74.5)	424	14.5	(13.3-15.9)	350	12.0	(10.9-13.2)
Mwyaf difreintiedig nesaf	2,326	73.6	(72.0-75.1)	835	26.4	(24.9-28.0)	26	0.8	(0.6-1.2)	2,300	72.8	(71.2-74.3)	457	14.5	(13.3-15.7)	378	12.0	(10.9-13.1)
Pumed mwyaf difreintiedig	2,764	72.2	(70.8-73.6)	1,062	27.8	(26.4-29.2)	25	0.7	(0.4-1.0)	2,739	71.6	(70.1-73.0)	551	14.4	(13.3-15.5)	511	13.4	(12.3-14.5)
BIP Betsi Cadwaladr	2,536	73.3	(71.8-74.7)	925	26.7	(25.3-28.2)	16	0.5	(0.3-0.7)	2,520	72.8	(71.3-74.3)	506	14.6	(13.5-15.8)	419	12.1	(11.1-13.2)
Ynys Môn	245	70.8	(65.8-75.4)	101	29.2	(24.6-34.2)	-	-	-	-	-	-	56	16.2	(12.7-20.4)	45	13.0	(9.9-17.0)
Gwynedd	409	70.9	(67.0-74.4)	168	29.1	(25.6-33.0)	-	-	-	-	-	-	99	17.2	(14.3-20.4)	69	12.0	(9.6-14.9)
Conwy	387	76.3	(72.4-79.8)	120	23.7	(20.2-27.6)	6	1.2	(0.5-2.6)	381	75.1	(71.2-78.7)	64	12.6	(10.0-15.8)	56	11.0	(8.6-14.1)
Sir Ddinbych	333	72.2	(68.0-76.1)	128	27.8	(23.9-32.0)	-	-	-	-	-	-	73	15.8	(12.8-19.4)	55	11.9	(9.3-15.2)
Sir y Fflint	602	74.8	(71.7-77.7)	203	25.2	(22.3-28.3)	-	-	-	-	-	-	109	13.5	(11.3-16.1)	94	11.7	(9.6-14.1)
Wrecsam	560	73.2	(70.0-76.2)	205	26.8	(23.8-30.0)	-	-	-	-	-	-	105	13.7	(11.5-16.3)	100	13.1	(10.9-15.6)
BAI Powys	394	75.6	(71.8-79.1)	127	24.4	(20.9-28.2)	-	-	-	-	-	-	71	13.6	(10.9-16.8)	56	10.7	(8.4-13.7)
BIP Hywel Dda	1,162	73.1	(70.9-75.2)	427	26.9	(24.8-29.1)	-	-	-	-	-	-	231	14.5	(12.9-16.4)	196	12.3	(10.8-14.0)
Ceredigion	194	70.8	(65.2-75.9)	80	29.2	(24.1-34.8)	-	-	-	-	-	-	45	16.4	(12.5-21.3)	35	12.8	(9.3-17.2)
Sir Benfro	399	71.6	(67.8-75.2)	158	28.4	(24.8-32.2)	-	-	-	-	-	-	91	16.3	(13.5-19.6)	67	12.0	(9.6-15.0)
Sir Gaerfyrddin	569	75.1	(71.9-78.0)	189	24.9	(22.0-28.1)	-	-	-	-	-	-	95	12.5	(10.4-15.1)	94	12.4	(10.2-14.9)
BIP ABM	1,835	73.7	(71.9-75.4)	656	26.3	(24.6-28.1)	14	0.6	(0.3-0.9)	1,821	73.1	(71.3-74.8)	343	13.8	(12.5-15.2)	313	12.6	(11.3-13.9)
Abertawe	857	74.5	(71.9-76.9)	294	25.5	(23.1-28.1)	7	0.6	(0.3-1.3)	850	73.8	(71.2-76.3)	157	13.6	(11.8-15.7)	137	11.9	(10.2-13.9)
Castell-nedd Port Talbot	488	71.0	(67.5-74.3)	199	29.0	(25.7-32.5)	-	-	-	-	-	-	110	16.0	(13.5-18.9)	89	13.0	(10.6-15.7)
Pen-y-bont ar Ogwr	490	75.0	(71.6-78.2)	163	25.0	(21.8-28.4)	-	-	-	-	-	-	76	11.6	(9.4-14.3)	87	13.3	(10.9-16.1)
BIP Caerdydd at Fro	1,712	79.2	(77.5-80.9)	449	20.8	(19.1-22.5)	25	1.2	(0.8-1.7)	1,687	78.1	(76.3-79.8)	256	11.8	(10.6-13.3)	193	8.9	(7.8-10.2)
Bro Morgannwg	500	80.9	(77.6-83.8)	118	19.1	(16.2-22.4)	-	-	-	-	-	-	69	11.2	(8.9-13.9)	49	7.9	(6.0-10.3)
Caerdydd	1,212	78.5	(76.4-80.5)	331	21.5	(19.5-23.6)	-	-	-	-	-	-	187	12.1	(10.6-13.8)	144	9.3	(8.0-10.9)
BIP Cwm Taf	1,222	72.7	(70.5-74.7)	460	27.3	(25.3-29.5)	8	0.5	(0.2-0.9)	1,214	72.2	(70.0-74.3)	245	14.6	(13.0-16.3)	215	12.8	(11.3-14.5)
Rhondda Cynon Taf	984	73.7	(71.3-76.0)	351	26.3	(24.0-28.7)	-	-	-	-	-	-	193	14.5	(12.7-16.4)	158	11.8	(10.2-13.7)
Merthyr Tudful	238	68.6	(63.5-73.2)	109	31.4	(26.8-36.5)	-	-	-	-	-	-	52	15.0	(11.6-19.1)	57	16.4	(12.9-20.7)
BIP Aneurin Bevan	2,255	74.5	(72.9-76.0)	773	25.5	(24.0-27.1)	12	0.4	(0.2-0.7)	2,243	74.1	(72.5-75.6)	416	13.7	(12.6-15.0)	357	11.8	(10.7-13.0)
Caerffili	728	74.6	(71.8-77.2)	248	25.4	(22.8-28.2)	-	-	-	-	-	-	134	13.7	(11.7-16.0)	114	11.7	(9.8-13.8)
Blaenau Gwent	259	73.6	(68.7-77.9)	93	26.4	(22.1-31.3)	-	-	-	-	-	-	48	13.6	(10.4-17.6)	45	12.8	(9.7-16.7)
Torfaen	344	72.7	(68.5-76.5)	129	27.3	(23.5-31.5)	-	-	-	-	-	-	67	14.2	(11.3-17.6)	62	13.1	(10.4-16.4)
Sir Fynwy	316	77.1	(72.8-80.9)	94	22.9	(19.1-27.2)	-	-	-	-	-	-	56	13.7	(10.7-17.3)	38	9.3	(6.8-12.5)
Casnewydd	608	74.4	(71.3-77.3)	209	25.6	(22.7-28.7)	5	0.6	(0.3-1.4)	603	73.8	(70.7-76.7)	111	13.6	(11.4-16.1)	98	12.0	(9.9-14.4)

¹ Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIIS), MALIC (LIC). 1 Cyfrwng hyder o 95% - Er mwyn osgoi datgeliad, mae rhifau bach (0-4) a rhai rhifau ategol mwy wedi cael eu dileu.

Data taldra^{ss} o Raglen Mesur Plant Cymru, plant 4 i 5 oed, 2013/14

	Pawb			Bechgyn			Merched		
	Wedi Mesur		Taldra dan 0.4 canradd	Wedi Mesur		Taldra dan 0.4 canradd	Wedi Mesur		Taldra dan 0.4 canradd
	N	n		N	n		N	n	
	30,669	137	0.4 (0.4-0.5)	15,736	67	0.4 (0.3-0.5)	14,933	70	0.5 (0.4-0.6)
Cymru									
Pumed lleiaf difreintiedig	5,088	17	0.3 (0.2-0.5)	2,629	10	0.4 (0.2-0.7)	2,459	7	0.3 (0.1-0.6)
Lleiaf difreintiedig nesaf	5,300	17	0.3 (0.2-0.5)	2,732	7	0.3 (0.1-0.5)	2,568	10	0.4 (0.2-0.7)
Difreintiedig canolog	5,909	21	0.4 (0.2-0.5)	2,990	10	0.3 (0.2-0.6)	2,919	11	0.4 (0.2-0.7)
Mwyaf difreintiedig nesaf	6,614	24	0.4 (0.2-0.5)	3,453	14	0.4 (0.2-0.7)	3,161	10	0.3 (0.2-0.6)
Pumed mwyaf difreintiedig	7,758	58	0.7 (0.6-1.0)	3,932	26	0.7 (0.5-1.0)	3,826	32	0.8 (0.6-1.2)
BIP Betsi Cadwaladr	7,063	26	0.4 (0.3-0.5)	3,602	13	0.4 (0.2-0.6)	3,461	13	0.4 (0.2-0.6)
Ynys Môn	732	5	0.7 (0.3-1.6)	386	-	-	346	-	-
Gwynedd	1,184	-	-	607	-	-	577	-	-
Conwy	994	-	-	487	-	-	507	-	-
Sir Ddinbych	927	-	-	466	-	-	461	-	-
Sir y Fflint	1,626	-	-	821	-	-	805	-	-
Wrecsam	1,600	8	0.5 (0.3-1.0)	835	-	-	765	-	-
BAI Powys	1,061	-	-	540	-	-	521	-	-
BIP Hywel Dda	3,173	-	-	1,584	-	-	1,589	-	-
Ceredigion	543	-	-	269	-	-	274	-	-
Sir Benfro	1,109	-	-	552	-	-	557	-	-
Sir Gaerfyrddin	1,521	-	-	763	-	-	758	-	-
BIP ABM	5,217	35	0.7 (0.5-0.9)	2,726	13	0.5 (0.3-0.8)	2,491	22	0.9 (0.6-1.3)
Abertawe	2,395	16	0.7 (0.4-1.1)	1,244	6	0.5 (0.2-1.0)	1,151	10	0.9 (0.5-1.6)
Castell-nedd Port Talbot	1,404	8	0.6 (0.3-1.1)	717	-	-	687	-	-
Pen-y-bont ar Ogwr	1,418	11	0.8 (0.4-1.4)	765	-	-	653	-	-
BIP Caerdydd a'r Fro	4,472	17	0.4 (0.2-0.6)	2,311	10	0.4 (0.2-0.8)	2,161	7	0.3 (0.2-0.7)
Bro Morgannwg	1,300	7	0.5 (0.3-1.1)	682	-	-	618	-	-
Caerdydd	3,172	10	0.3 (0.2-0.6)	1,629	-	-	1,543	-	-
BIP Cwm Taf	3,355	19	0.6 (0.4-0.9)	1,673	9	0.5 (0.3-1.0)	1,682	10	0.6 (0.3-1.1)
Rhondda Cynon Taf	2,693	14	0.5 (0.3-0.9)	1,358	-	-	1,335	-	-
Merthyr Tudful	662	5	0.8 (0.3-1.8)	315	-	-	347	-	-
BIP Aneurin Bevan	6,328	31	0.5 (0.3-0.7)	3,300	17	0.5 (0.3-0.8)	3,028	14	0.5 (0.3-0.8)
Caerffili	2,039	10	0.5 (0.3-0.9)	1,063	5	0.5 (0.2-1.1)	976	5	0.5 (0.2-1.2)
Blaenau Gwent	739	5	0.7 (0.3-1.6)	387	-	-	352	-	-
Torfaen	1,002	-	-	529	-	-	473	-	-
Sir Fynwy	827	-	-	417	-	-	410	-	-
Casnewydd	1,721	8	0.5 (0.2-0.9)	904	-	-	817	-	-

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS), MALIC (LIC). 1 Cyfngw hyder o 95%. - Er mwyn osgoi datgeliad, mae rhifau bach (0-4) a rhai rhifau ategol mwy wedi cael eu dileu.

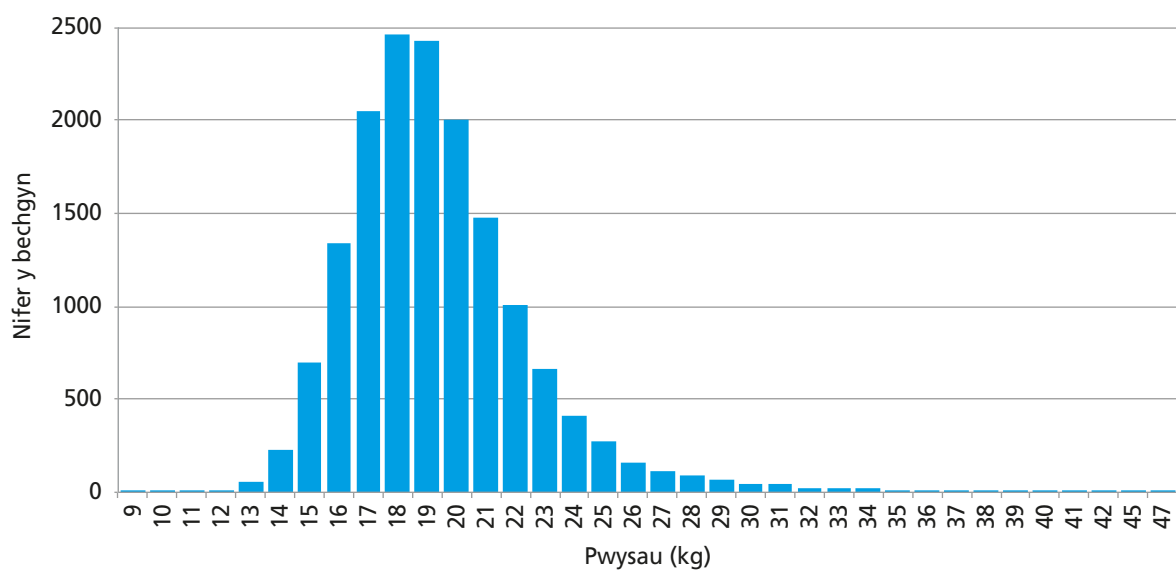
Atodiad 4

Dosbarthiad taldra, pwysau a mynegai màs y corff

Mae dosbarthiad pwysau a BMI ymysg bechgyn a merched yn y Rhaglen Mesur Plant wedi'i sgiwio i'r chwith. Mae'r dosbarthiad taldra yn dangos patrwm cymesur ymysg bechgyn a merched.

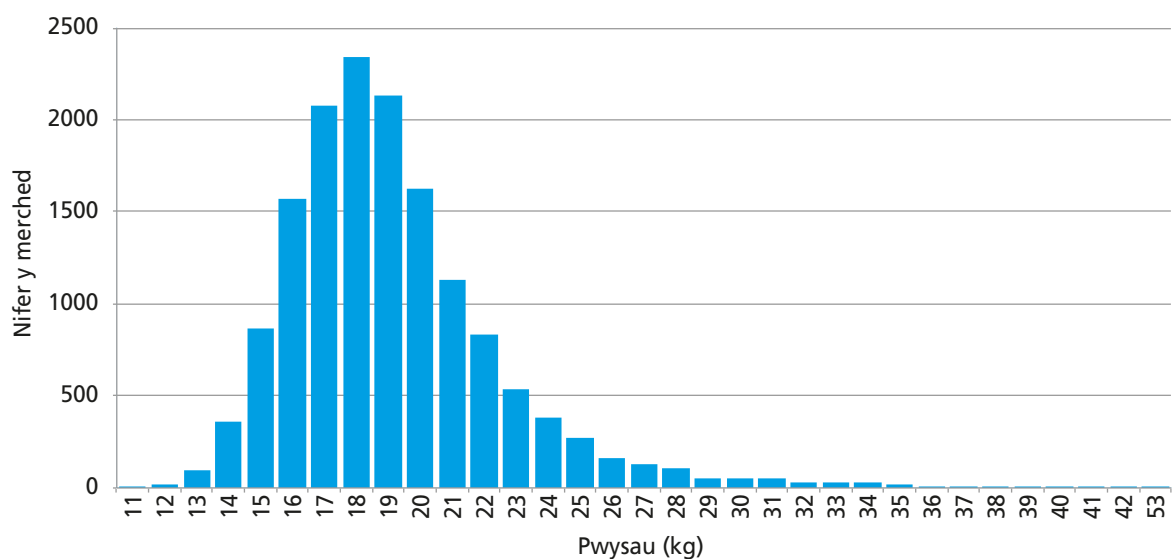
Ffigur 38 Dosbarthiad pwysau (kg) ymysg bechgyn 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

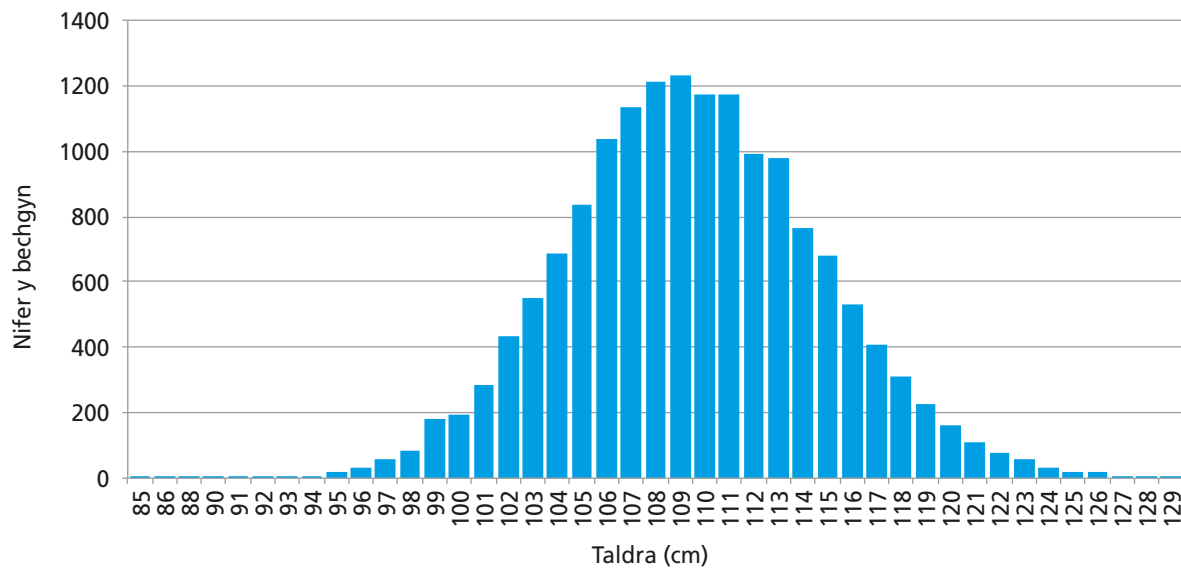
Ffigur 39 Dosbarthiad pwysau (kg) ymysg merched 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

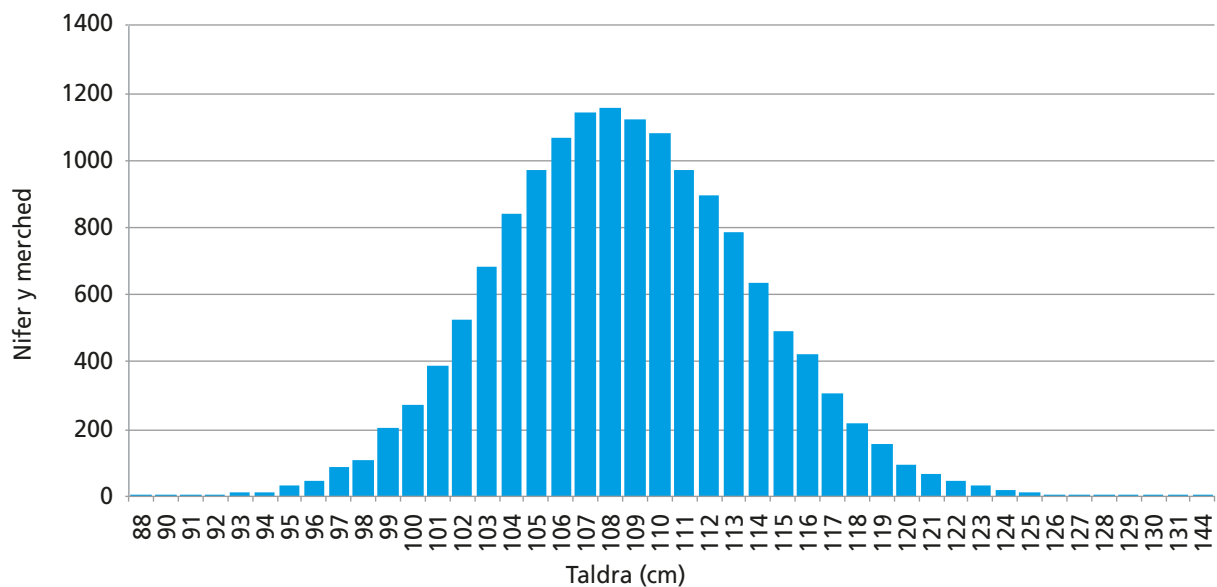
Ffigur 40 Dosbarthiad taldra (cm) ymysg bechgyn 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

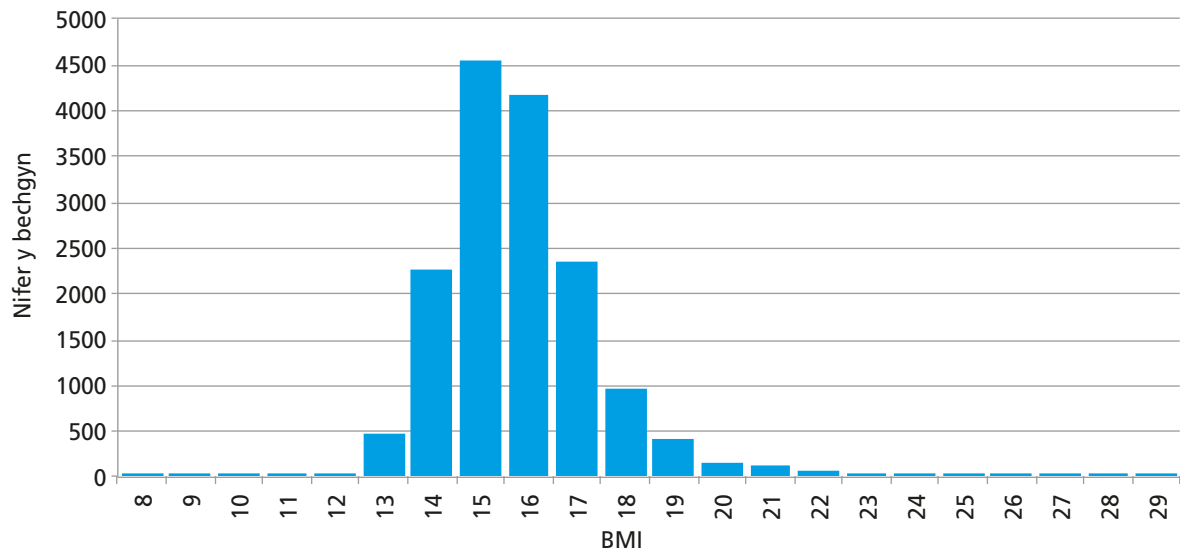
Ffigur 41 Dosbarthiad taldra (cm) ymysg merched 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

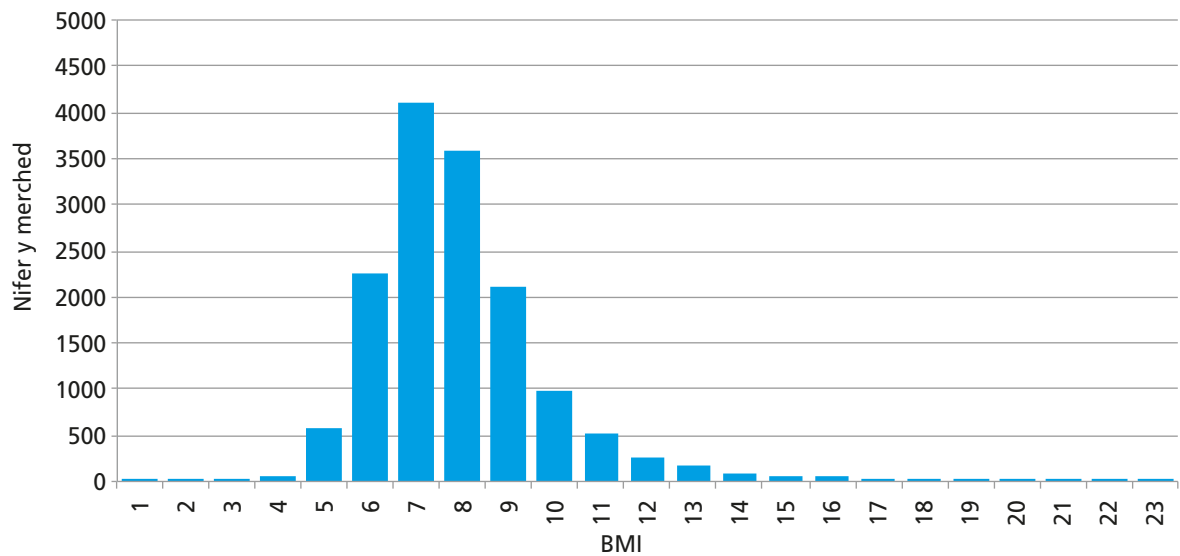
Ffigur 42 Dosbarthiad mynegai màs y corff (BMI) ymysg bechgyn 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Ffigur 43 Dosbarthiad mynegai màs y corff (BMI) ymysg merched 4 i 5 oed, y Rhaglen Mesur Plant, 2013/14

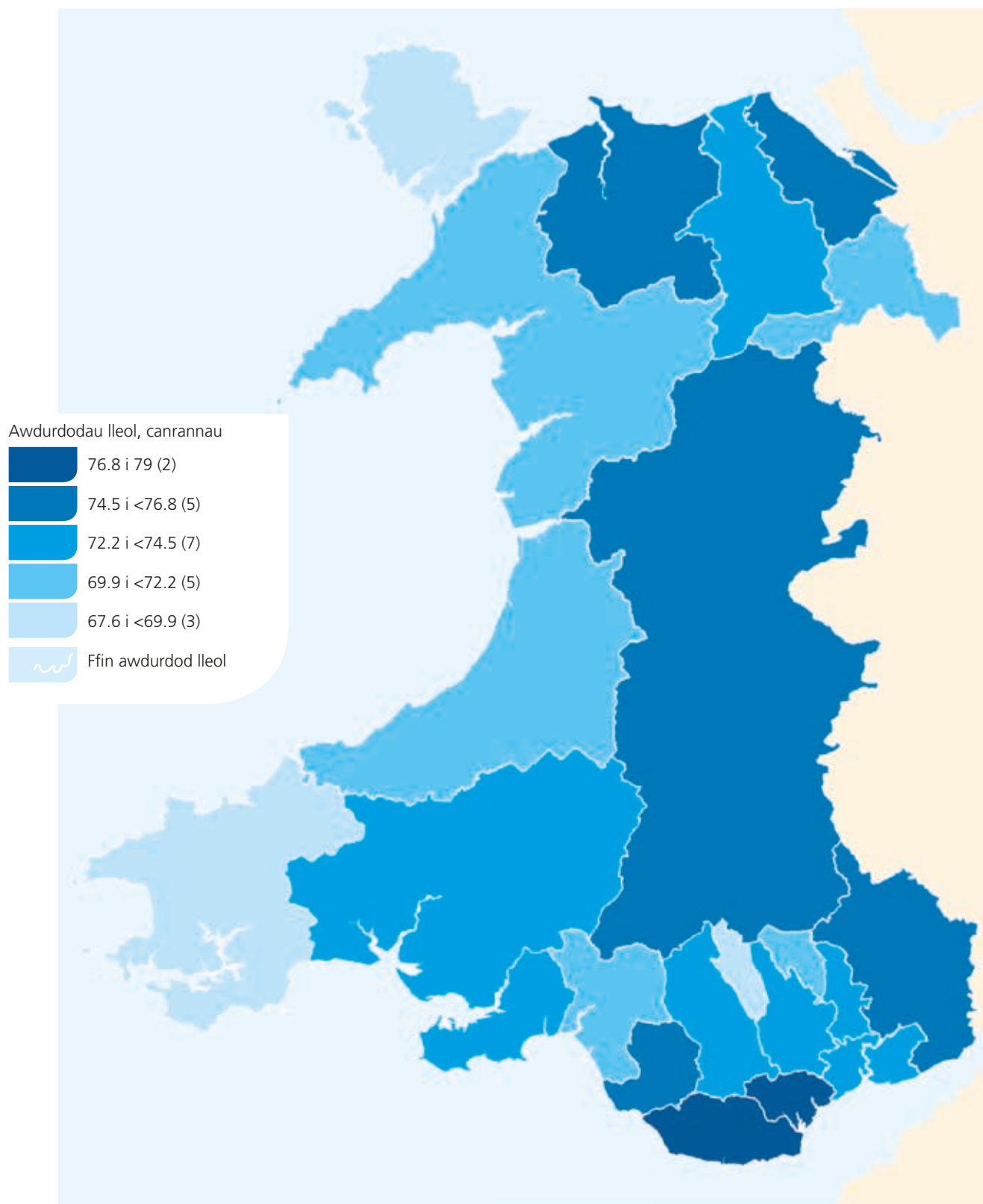
Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data'r RhMP (NWIS)

Atodiad 5 Mapiau a siartiau ychwanegol

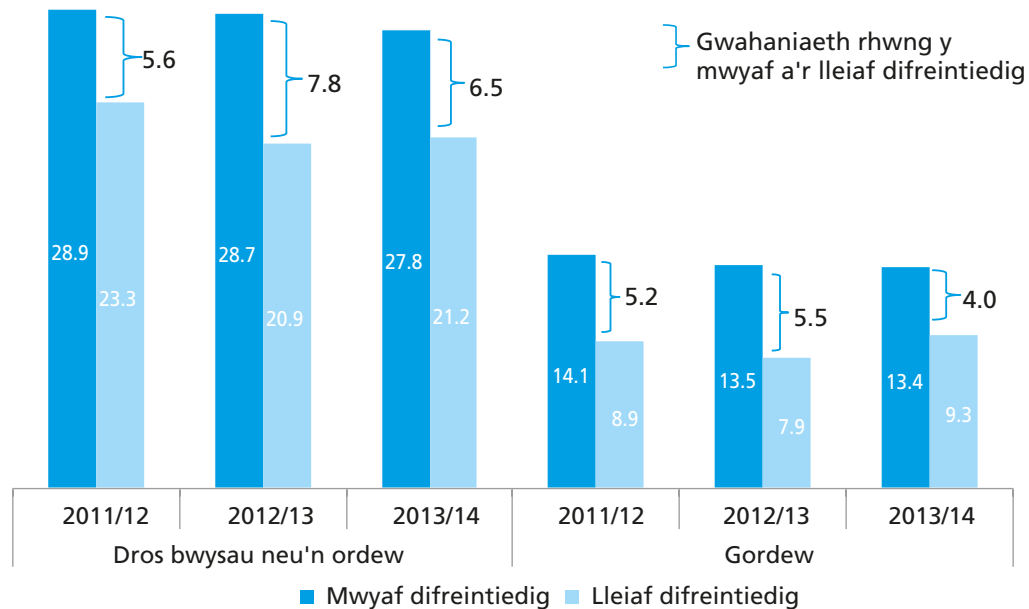
Ffigur 44 Cyfran y plant sydd â phwysau iach neu dan bwysau, 2013/14, plant 4 i 5 oed

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

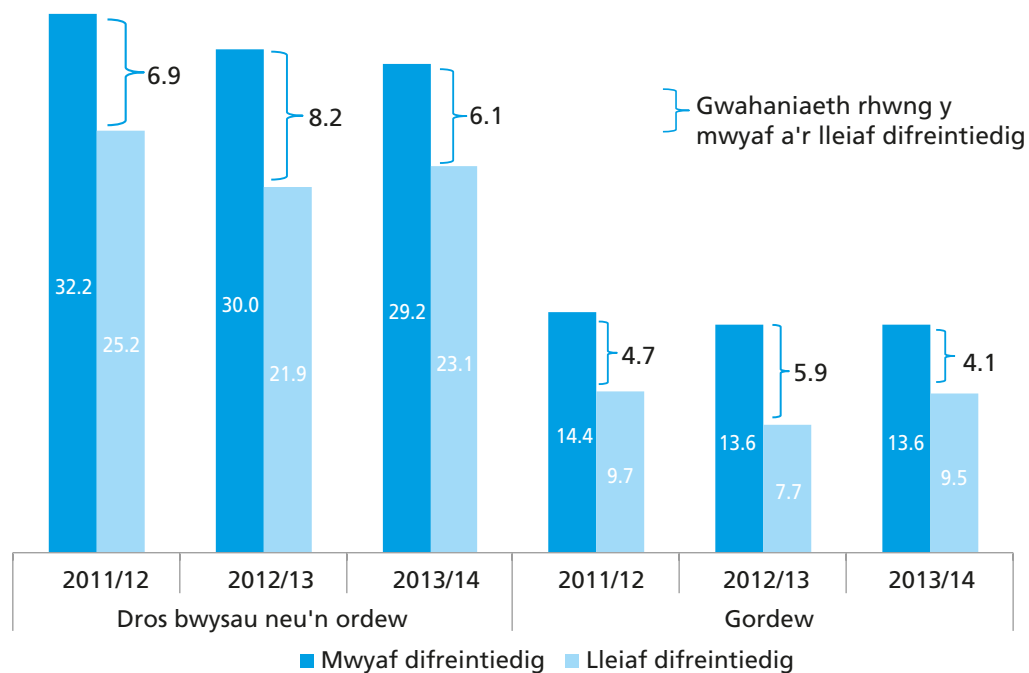
Ffigur 45 Cyfran y merched 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, y pumedau â'r amddifadedd mwyaf a lleiaf yng Nghymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

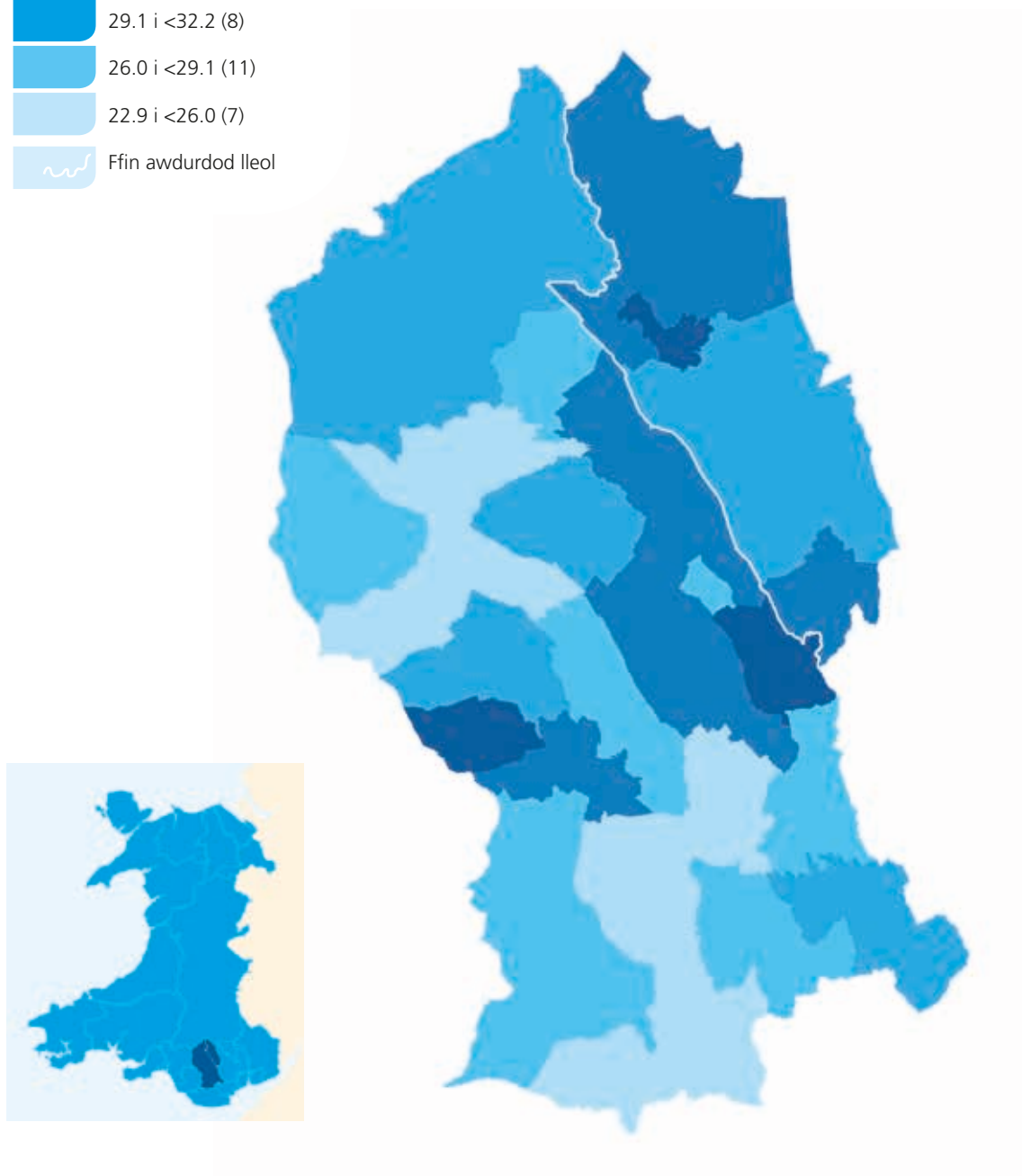
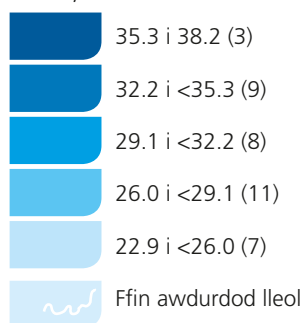
Ffigur 46 Cyfran y bechgyn 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, y pumedau â'r amddifadedd mwyaf a lleiaf yng Nghymru, Rhaglen Mesur Plant Cymru, 2011/12, 2012/13 a 2013/14

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS), MALIC 2014 (LIC).

Ffigur 47 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Cwm Taf

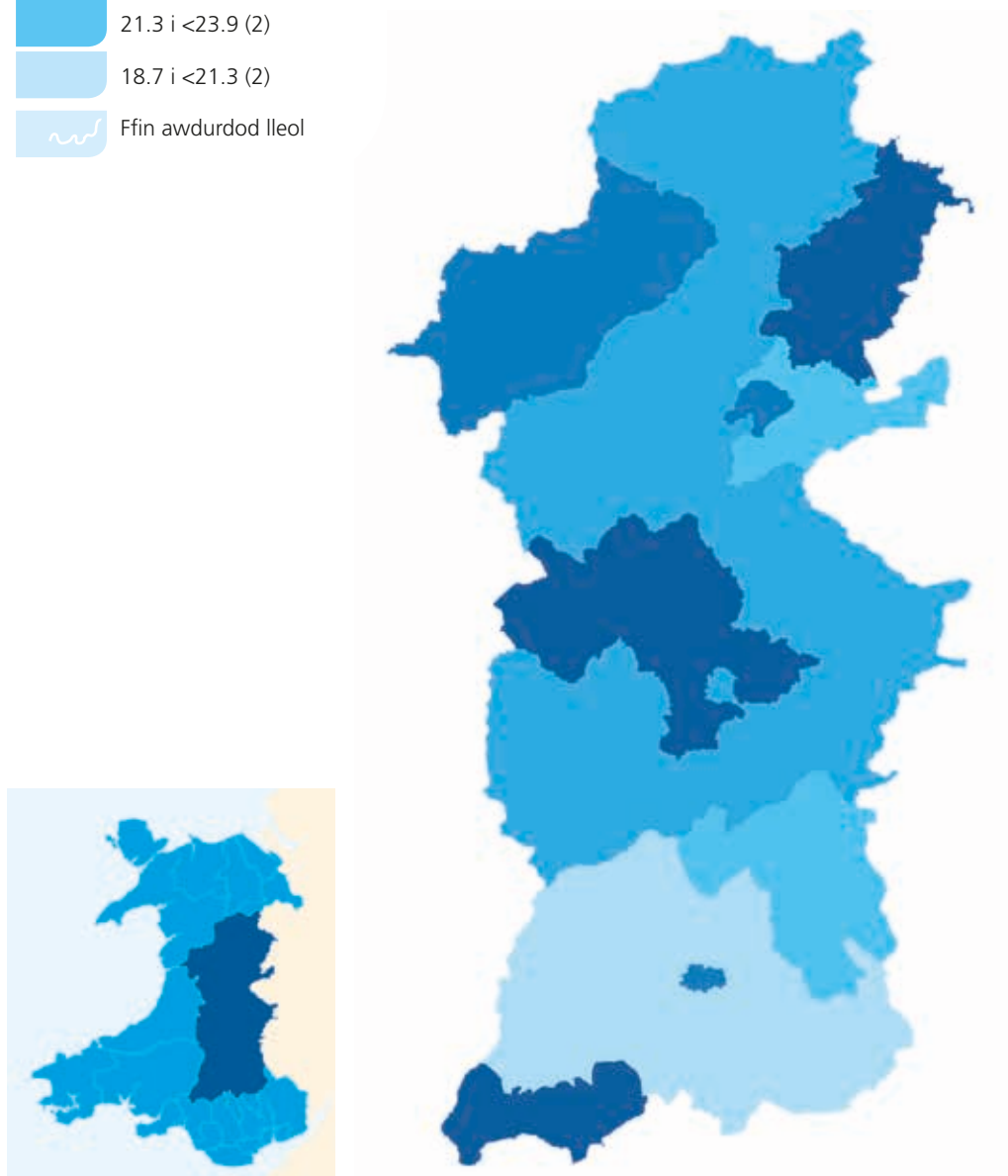
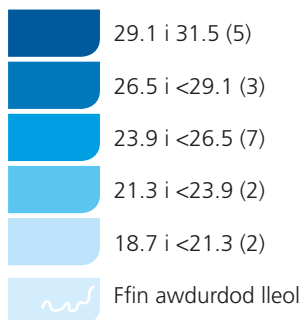
MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Ffigur 48 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BAI Powys

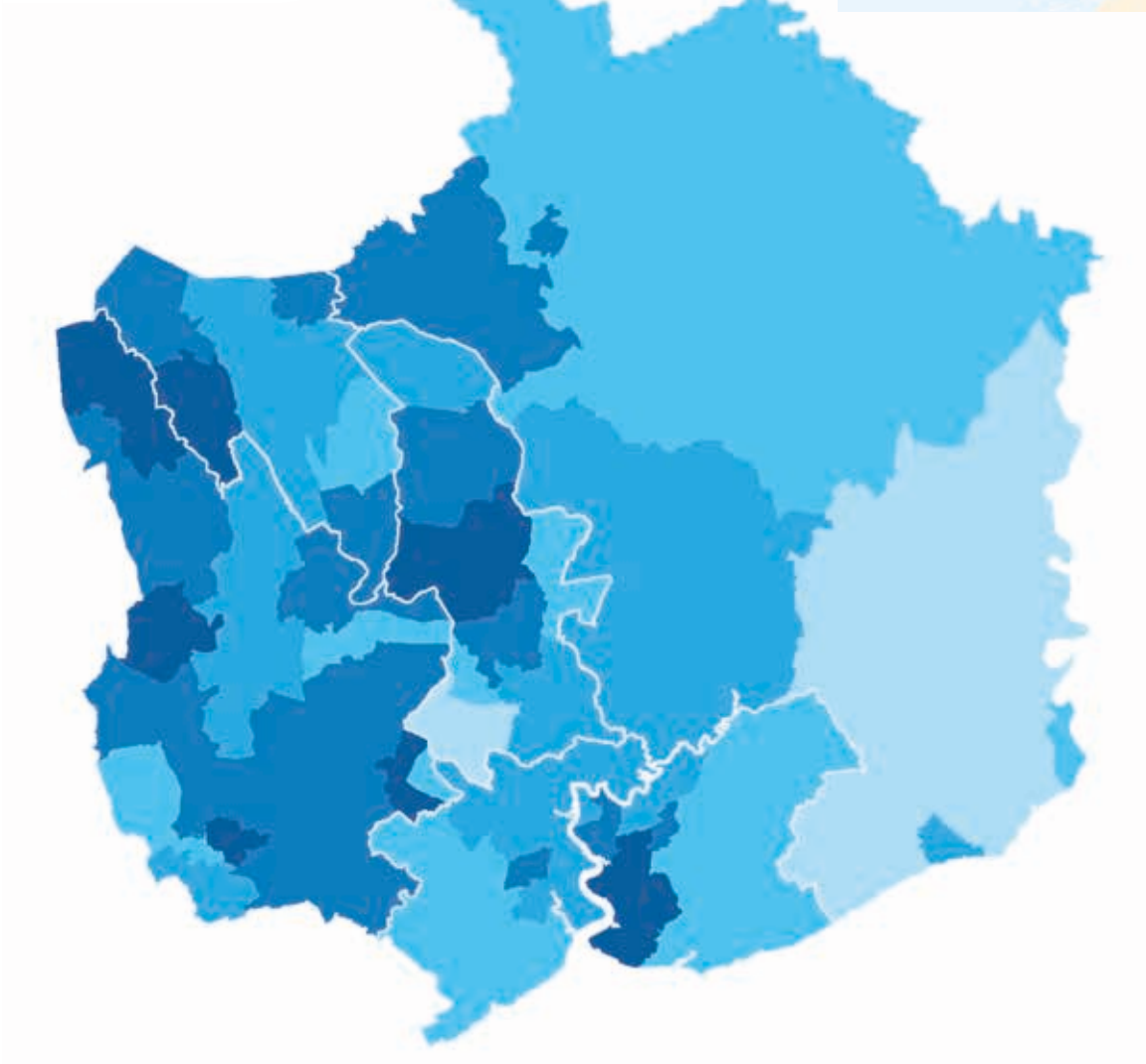
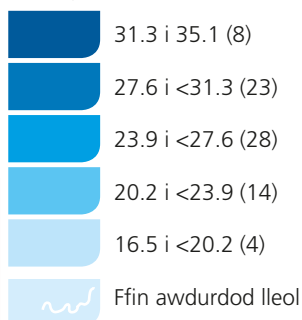
MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Ffigur 49 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Aneurin Bevan

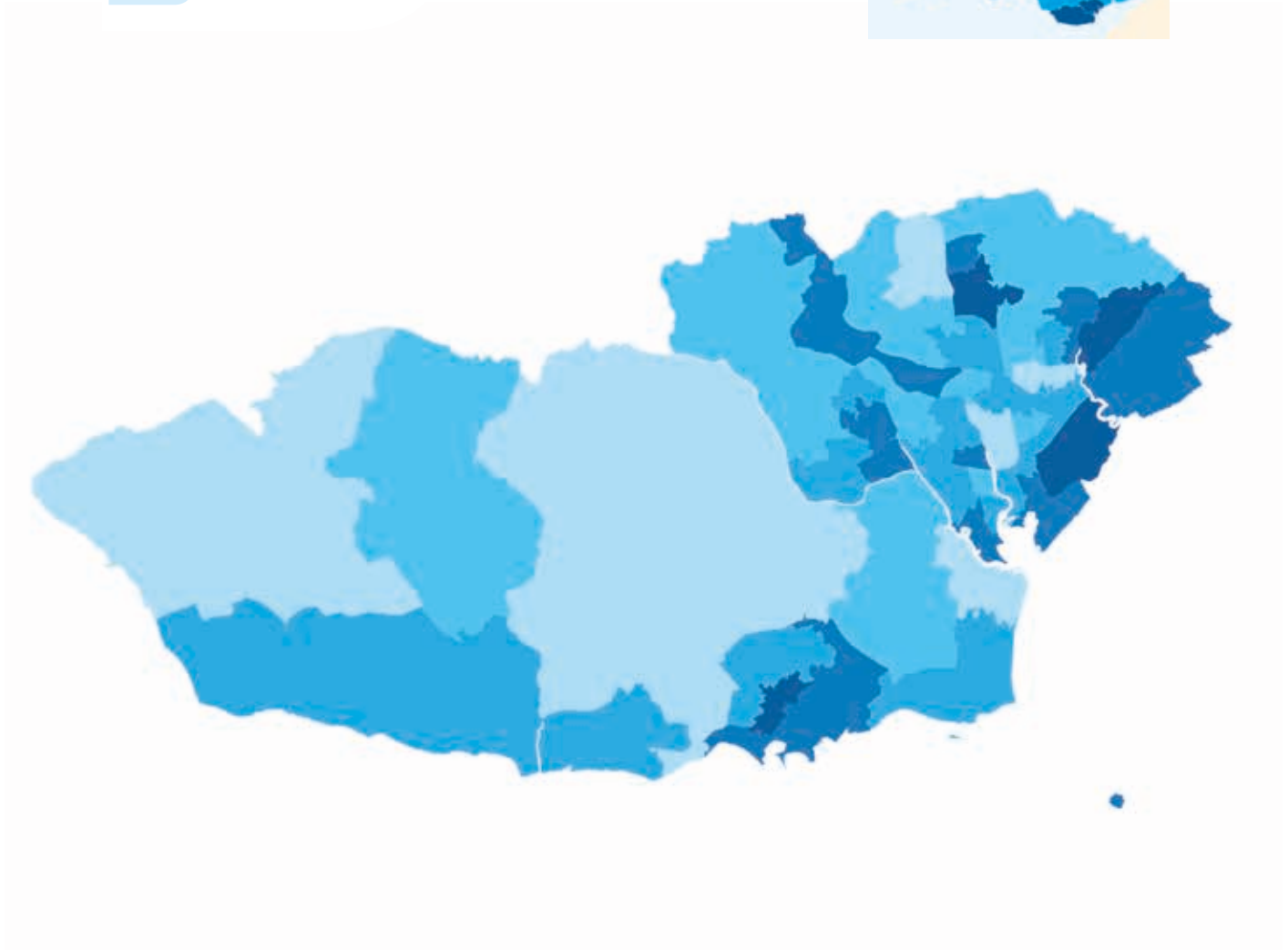
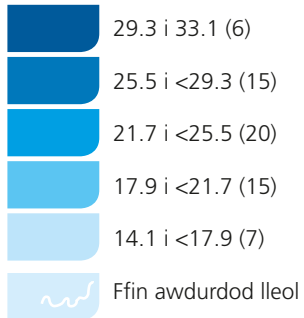
MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Ffigur 50 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Caerdydd a'r Fro

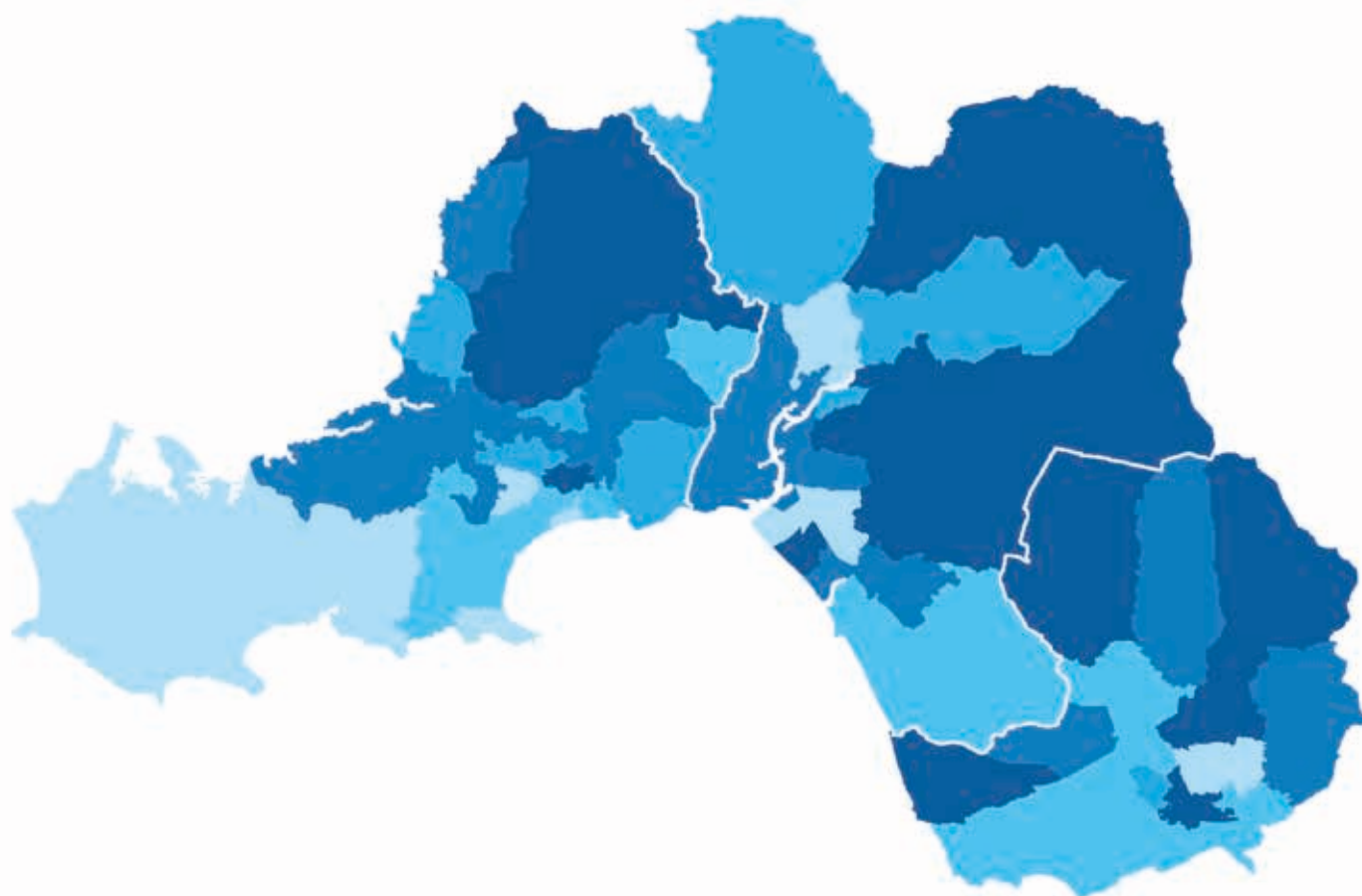
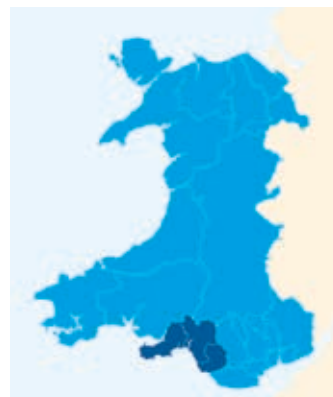
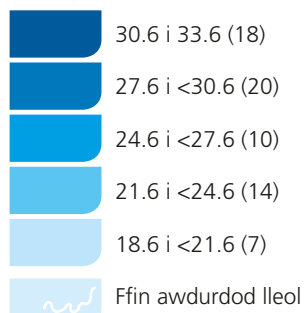
MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Ffigur 51 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Abertawe Bro Morgannwg

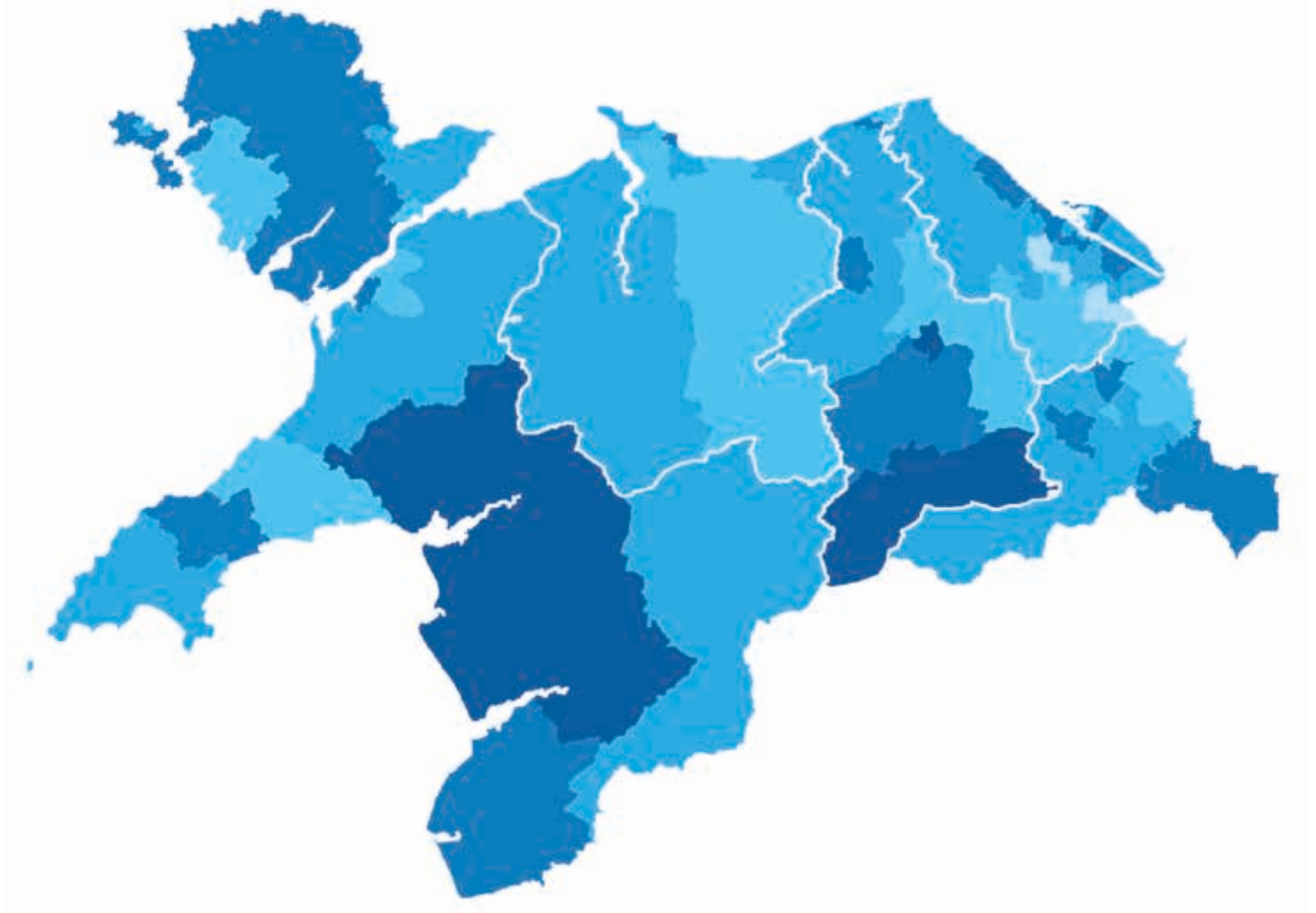
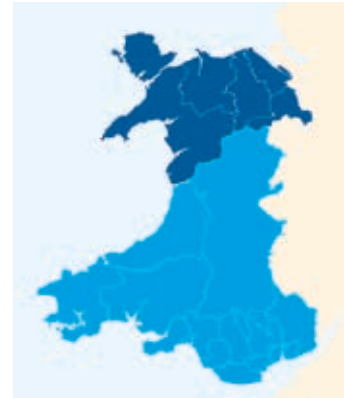
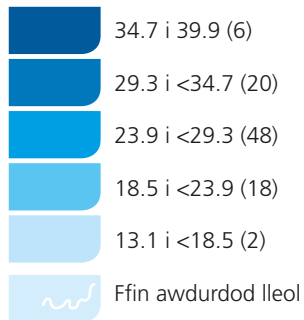
MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Ffigur 52 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Betsi Cadwaladr

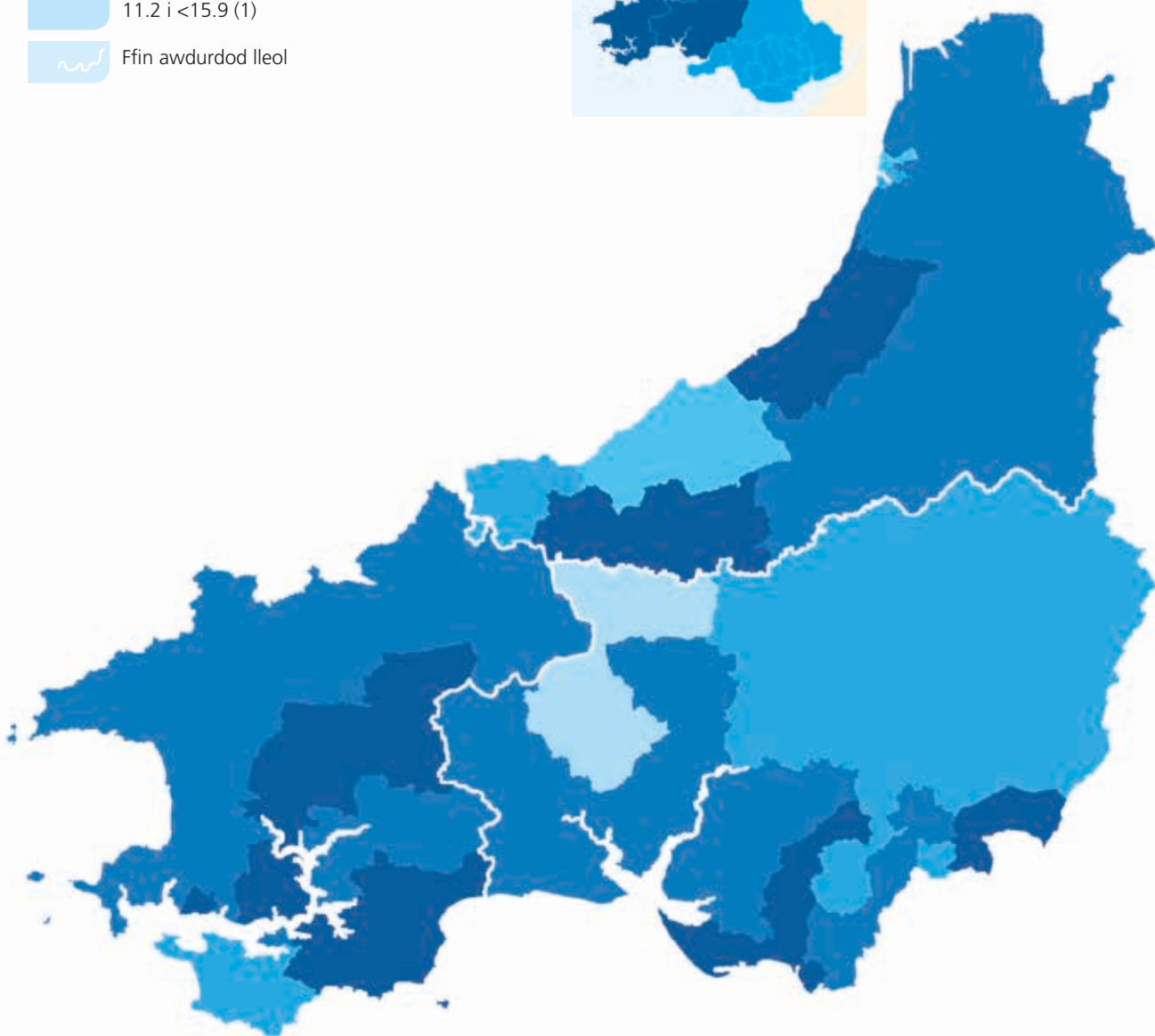
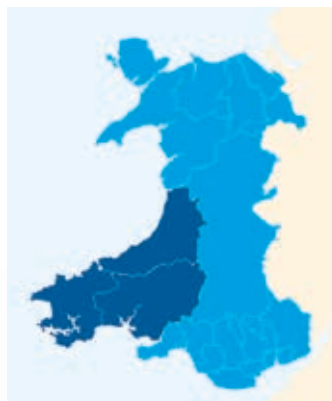
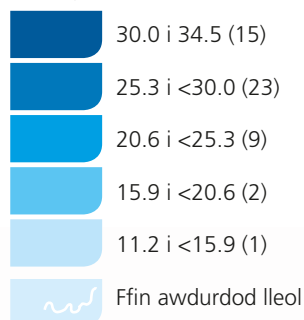
MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Ffigur 53 Cyfran y plant sydd dros bwysau neu'n ordew, data cyfunol 3 blynedd, 2011/12, 2012/13 a 2013/14, plant 4 i 5 oed, BIP Hywel Dda

MSOA, canran

Oherwydd bod y samplau'n fach ar lefel Ardaloedd cynnyrch ehangach haen is, dylid bod yn ofalus wrth gymharu ardaloedd â'i gilydd. Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data CMP (NWIS)
© Hawlfraint y Goron a hawl cronfa ddata 2015. Arolwg Ordians 100044810

Cyfeiriadau

- 1 Rhaglen Plant Mesur Cymru (Rhagfyr 2014) "Low height screening guidance" lechyd Cyhoeddus Cymru, Caerdydd
- 2 Ystadegau ar gyfer Cymru (2014) "Arolwg lechyd Cymru 2013" Llywodraeth Cymru, Caerdydd
- 3 Hall, D., Williams, J., Elliman, D. (2009) "The Child Surveillance Handbook" Rhydychen: Radcliffe Publishing
- 4 Jones, M., Blackaby, D. a Murphy, P. (2011) "Childhood Obesity in Wales" Welsh Economic Review, 22 (Gwanwyn), 36-42
- 5 Platt, L (Gol). (2014) "Millennium Cohort Study: Initial findings from the Age 11 survey" Llundain: Canolfan Astudiaethau Hydreol
- 6 Phillips, C.J, Harper, C., Rance, J. a Farr, A. (2011) "Assessing the costs to the NHS associated with alcohol and obesity in Wales" Ymchwil Cymdeithasol Llywodraeth Cynulliad Cymru, Caerdydd
- 7 Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn lechyd a Gofal (Hydref 2013) "Managing overweight and obesity among children and young people: lifestyle weight management services" Canllaw lechyd y Cyhoedd 47, Llundain
- 8 Kleinert, S. Horton R. "Rethinking and reframing obesity" The Lancet 18/2/15
[http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)60163-5](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(15)60163-5)
- 9 lechyd Cyhoeddus Cymru (diwygiwyd 2014) "Safonau ar gyfer Gweithredu Rhaglen Mesur Plant Cymru" a "Canllawiau ar gyfer Gweithredu Rhaglen Mesur Plant Cymru" ar gael yn <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/tudalen/73310>
- 10 lechyd Cyhoeddus Cymru (2014) "Cylch Gorchwyl Drafft Grŵp Cyngori y Rhaglen Mesur Plant" yn <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/tudalen/67943> fel ym mis Chwefror 2015.
- 11 Arsyllfa lechyd Cyhoeddus Cymru (2009) "Measuring childhood heights and weights in Wales" Gwasanaeth lechyd Cyhoeddus Cymru a Chanolfan lechyd Cymru, Caerdydd
- 12 Cynulliad Cenedlaethol Cymru(2011) "Cyfarwyddiadau i Fyrddau lechyd Lleol yng Nghymru ac Ymddiriedolaeth Gwasanaeth lechyd Gwladol lechyd Cyhoeddus Cymru (2011 Rhif 14)" ar gael ar <http://gov.wales/legislation/subordinate/nonsi/nhswales/2011/4927618/?skip=1&lang=cy> [fel ym mis Chwefror 2015]
- 13 Llywodraeth Cymru (2011) "Rheoliadau'r Rhaglen Mesur Plant (Cymru) (2011 Rhif 985 Cy.142)" ar gael yn <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/985/contents/made/welsh> [fel ym mis Chwefror 2015]
- 14 lechyd Cyhoeddus Cymru (2015) "Report of Year 4 Child Measurement Programme Pilot"
- 15 Jones, M., Blackaby, D. A Murphy, P. (2011) "Childhood Obesity in Wales" Welsh Economic Review, 22 (Gwanwyn), 36-42
- 16 Canolfan Wybodaeth lechyd a Gofal Cymdeithasol (2013) "National Child Measurement Programme: England, 2012/13 school year" HSCIC Llundain
- 17 Arsyllfa lechyd Cyhoeddus Cymru "Welsh Index of Multiple Deprivation 2014: Health board maps" Rhagfyr 2014 yn <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/922/newyddion/35342> (fel ym mis Chwefror 2015)
- 18 Falconer CL, Parc MH, Croker H., et al. "Can the relationship between ethnicity and obesity-related behaviours among school-aged children be explained by deprivation? A cross-sectional study" BMJ Open 2014;4:e003949
- 19 Pwyllgor Sgrinio Cenedlaethol y DU (2006) "UK National Policy on Growth Screening in Children" at <http://www.screening.nhs.uk/growth> fel ym mis Chwefror 2015
- 20 Canolfan Wybodaeth lechyd a Gofal Cymdeithasol (2014/03/12) "National Child Measurement Programme: England, 2012/13 school year" Llundain tudalen 8
- 21 Y Sefydliad Cenedlaethol dros lechyd a Rhagoriaeth Glinigol (2006) "Clinical guideline 43 Guidance on the prevention, identification, assessment and management of overweight and obesity in adults and children" NICE Llundain, tudalen 38
- 22 Cole T., Freeman J.V., a Preece M.A. (1995) "Body mass index reference curves for the UK, 1990" Archive of Diseases in Childhood 73: 25-9
- 23 Keys A. et al (1972) "Indices of relative weight and obesity" Journal of Chronic Diseases, 25:329-343
- 24 Freeman J.V., Cole T.J., Chinn S. et al (1995) "Cross sectional stature and weight reference curves for the UK, 1990" Archives of Disease in Childhood 1995; 73: 17-24
- 25 Cole T.J., Bellizzi M.C., Flegal K.M. a Dietz W.H. (2000) "Establishing a standard definition for child overweight and obesity worldwide: international survey" BMJ 2000;320:1240
- 26 Dinsdale H., Ridler C. and Ellis L. (2011) "A simple guide to classifying body mass index in children" Rhydychen, Arsyllfa Gordewdra Genedlaethol
- 27 Altman D.G., Machin, D., Bryant, T.N., Gardner M.,J. (gol.) (2000) "Statistics with Confidence, 2il argraffiad" Llundain, BMJ Books
- 28 <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/geography/beginner-s-guide/census/super-output-areas--soas-/index.html> fel ym mis Chwefror 2015

企企

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales